

PROCESIUNILE DE RUSALI

Aproape nicăieri în Germania obiceiurile vechi nu s'au păstrat cu așa mare rigurozitate ca în colțul estic al Bavariei care ține de Boemia și care poartă numele de «Pădurea bavareză».

Populația în regiunea întreagă e absolut catolică și păstrează cu sfințenie toate obiceiurile religioase.

mise solemn de a face în fie-care an o procesiune călare, spre a preveni epizootiile și spre a obține prosperitatea creșterii cailor.

Credincioși acestui obicei, procesiunea are loc și în timpul de față și de la origina sa, în fie-care an la aceeași epocă, locuitorii din împrejurimi se adună de dimineată, toți călări, în satul Koetzting, spre a aștepta pe preot și îndată ce-a sosit preotul, tot călare, procesiunea se

Spre lunile Mai și Iunie se văd adesea pe străzi procesiuni întregi, în cap cu eclesiastici și cu drapelele desfăcute, oferind un spectacol pitoresc.

În fie-care an o procesiune unică în felul său are loc Luna după Rusali în satul Koetzting.

După documentele care există încă, origina acestui obicei datează din anul 1412, când ținutul fu bătut de o epizootie și populațiunea pro-

pune în mișcare. Locul de destinație e o mică capelă îndepărtată ca la vre-o 8 kilometri, unde se celebrează cultul. Pe drum procesiunea se oprește de patru ori înaintea capelelor primitive, unde preotul citește evangheliile. Procesiunea e numeroasă, de obicei cam de vre o treisute de cai și e un spectacol impozant privindu-i mergând pe câmpie.

Vetor.

mine. Chiar acum vin din cabina bolnavei noastre de vărsat, care merge mai bine, face băi deja, mai are vre-o două trei cicatrice. Inchipuiți-vă că ea se revaccinase acum șase luni, dar vaccinul nu se prinse de dânsa și ea să credea nepredispusă pentru vărsat. Concluzia, doamnele mele: dacă vaccinul nu s'a prins în ajuns, nu vă credeți asigurate în privirea molipsirii pentru a doua zi... Și acum dar, să mă desinfectez.

La amiază intrăm în strâmtoare; trecem Sumatra în lung indestul de aproape ca să putem vedea fără ochian cocotierii care mărginesc țărmul. Nimic nu atrage pe călători ca vederea uscatului și mai cu seamă când el ni se înfățișează umbrit de frunze. Astfel toată lumea e de un vesel umor, cu toate capriciile cerului, care ne dă a înțelege că vom atinge insulele Sondului în plin sezon de ploae.

— De aci înainte, ne zise comandantul, veți vedea defilarea trunchiurilor plutitoare; curenții strâmtoarelor poartă, și răspoartă veșnic mase întregi de trunchiuri de arbori, dintre care unii poate-s purtați de secole întregi, conservați de către apa mării până când furtunile le-au ros și cele de pe urme molecule.

Iată, priviți, la orizont, liniile acele fine, negre, care plutesc pe valurile albastre și pe care cineva le-ar putea lua drept niște carapace de broaște testoase care plutesc lenese pe fața apei; acelea sunt trunchiuri de arbori: din fericire sunt la o depărtare de mai bine de o milă de *Natal*, dar, cu toate aceste vom lua măsurile convenite pentru ca nu cumva să sfarme vre-o arină a helicei.

Și eu mă gândesc că printre acele adunături, ar fi unele dintrânsele care au văzut corăbiile lui Vasco de Gama, fregatele lui Dupleix, plutitoarele lui Tromp sau Ruyter... Și curenții le leagănă blând, martori neînsuflețiți și muți ai tuturor acestor glorii!

Iată-ne în a cinci-spre-zecea zi de plutire de la plecarea din Ceylan, și ne apropiem de Singopore. Acesta e punctul de bifurcare și rămasurile bune încep. După ce *Natalul* și-a reînnoit proviziunea de cărbuni, se îndreaptă înspre nord și pătrunde în apele Chinei, pe când călătorii pentru sud fac transbordare pe un mic vaporas anexat la Mesageriile maritime, *Godaveryul*, care face serviciul în insulele Soudului.

La 18 Decembrie, dimineata, intrăm în raza Singaporului: *Natalul* se îndreaptă înspre Tandjong-Pagar-Dock.

Omul, în calitatea sa de ființă cugeătoare, prevăzătoare, cu prejudecăți, are în totdeauna prevențiuni ridicule. Aceasta cu privire la insula Malacca,

odată liniștiți. Ce existență! După spusa ofițerilor de pe *Natal*, e un pește foarte delicat.

— Da, domnule, îmi spunea ieri seară, amabilul D-l M..., un plantator holandez, la dreapta e Sumatra, aci elefanții abundă, iar la Jaoa nu veți vedea nici unul.

— De ce?

— Nu știu de ce. Dimpotrivă, avem avem la Jaoa, rinocerii, tigri, pantere negre, și dacă vă va plăcea, în băltoagele care despart Batavia de port, nimic nu vă va împedica să vânați crocodili.

— Tigrii de la dumneavoastră sunt tot așa de răi ca și cei de pe la noi, îl întrebă un funcționar din Amaru?

— De obicei, ei nu atacă.

— Ei bine, la noi ei atacă foarte adeseori.

Anamiiți au obiceiul să traverseze desișurile mergând în rând, unul după altul; tigru îl urmărește, la cea dintâi ocazie favorabilă, înșfacă pe cel din urmă și, dintr'o săritură, sboară cu dânsul în tufișurile de nepătruns unde îl mănâncă. De aceea în asemenea plimbări periculoase, fiecare Anamit ocupă, rând pe rând, locul din urma șiragului...

— Fie-vă milă, domnilor, gemu un francez.... e destul de greu de dormit și-așa pe bord.... dumneavoastră încă ne mai faceți să tremurăm... dacă nu vă jenează, vorbiți mai bine ceva din botanică.

Sosește medicul de bord; îi întind mâna.

— A, nu! zice el, retrăgându-se iute.

— Și de ce?

— Ascultați-mă și nu vă atingeți de

un lung apendice care termină la sud Indo-China și care merge pe mai bine de jumătate din lungimea sa alături de neliniștitoare insulă Sumatra. Mă așteptam la o vegetație slabă și calcinată, la o monotonie searbădă. Singapore, din potrivă, este unul dintre cele mai răpitoare peisaj pe care ni le putem închipui.

În fundul unui vast golf, precedat de nenumărate insulele pline de verdeț, cu tot cerul cenușiu și plin de ploae, orașul Singapore, să înfățișeze pe niște coaste acoperite de o vegetație care nu cedează întru nimic aceleia a Colombului. Raza și abordurile sale mișună de corăbii, de toate mărimile și de toate pavilioanele, de la jonca chineză plină de mărfuri până la cele mai mari steamere, engleze sau altele, care le iau pe bordul lor și le înprăstie în lumea întreagă. Ai senzația unei veți comerciale îmbelșugată. Singapore este, ca și Hong-Kong, una dintr-acele situațiuni care se îmbune pentru schimb.

Natalul se apropie încetîșor, iar peisajul se desfășură ca un splendid decor de operă. Vegetațiunea se înalță către cer, cu aceeași vigoare și putere ca și la Colombo; s'ar putea spune că e grăbită să apară la lumină. Calificativele îmbelșugată și peste măsură sunt neîndestulătoare. Această bogăție de verdeț e atât de intensă în cât, pentru a ne exprima, trebuie să recursem la o ordine de idei care nu se aplică de obicei în botanică, și să spunem că asistăm la o excepție neconținută a vegetațiunii. Această vegetațiune eruptivă nu are nimic violent sau convulsiv, nimic în care să se simtă efortul; ea e majestuoasă. De la cele mai fine frunzișoare până la giganticele frunze lungi mai bine de 2 metri, natura pare nu numai că nu se epuizează, dar încă se joacă în combinațiuni ingenioase pentru ca să asocieze nesfârșit mare cu nesfârșitul mic, suflându-le emulațiunile vieții, a frumuseții, a măririi și a grației.

Vom avea același spectacol la Java, ba încă cu mai mare entensitate, linia de mărire maximă a planetei, centrul acestei zone toride care la 23 gr. nord și 23 gr. sud, sau 4600 kilometri înălțime, strânge lumea noastră într-o centură de verdeț și căldură fără pereche.

Fiecare se îndreaptă grăbit înspre uscat pentru a vizita orașul, departe de la port cam de 3 kilometri. Ca și la Ceylan, întreg solul este roș; e format din argilă și stânci feruginoase care dau ad-ției engleze materiale excelente pentru pavarea stradelor, de asemenea stradele sunt proprii și îngrijite ca și aleele din bois de Boulogne. Pe laturile stradei principale, umbrită de această vegetațiune nebună, se înalță stânci roșii care dau pei-

sajului o notă caldă și viguroasă.

Trecem pe niște poduri construite peste niște lagune cotropite de asemenea de verdeț, și, sub această impresie de fecunditate, de exuberanță universală, sosim într'un sfert de oră la Singapore.

În ce privește construcțiunile, orașul prezintă cea mai mare asemănare cu Colombo; dar o senzație foarte distinctă, care lovește de la primii pași, este aceea că nu te mai găsești în India, ci în China. De altminterlea Singapore este un oraș esențialmente chinez; vedem frumoșii cingaleji bronzăți, negri, arabi.

Se mai află un început de menagerie; singurul subiect vrednic de luare aminte este un orang-utang; animalul acesta veșnic te face să visezi; e un răsbătător parfum al răstrăbunilor. Fața sa aspră și amenințătoare, este omenească; pare că voeste să vă vorbească; îl întrebam din ochi ca pentru a-l încuraja: ne fixează, privirea sa se pierde vag într'a noastră; și simțesti după felul cum își întoarce privirile de la noi, că e un abis între om și el, că abstractul este peste puterile lui, că nu vede în tine nimic altceva decât o viețuitoare, care atâta mânia și frica sa; și nimic mai mult. Orang-utantul pe care-l avem în fața noastră e destul de mare, e foarte blând; și-a trecut laba printre gratiile cuștei și ține mâna gardianului în mâinile sale; apoi și-o retrage încet, cu toată forța sa prodigioasă; e pentru dânsul mâna unui prieten, aceluia care-i aduce hrana zilnică; și cu privirea fixă, perdută la orizont, prin oarecare efortări cerebrale imperfecte, cu o mare expresie de melancolie, pare că se roagă: „Colo, e pădurea imensă... Frate, ce ți-am făcut? redă-mi libertatea”.

Într-o cușcă de alături, câteva momente, de o încântătoare agilitate, își scot lăbițele printre grile, invitându-ne să ne jucăm cu ele.

Un pui de tigr; o mătă sălbatecă, furioasă de captivitatea sa, își manifestează ciuda; o antilopă, un porc ghimpos; niște păsările adorabile, papagalii, fasanii, găini sultane; apoi vulturii cu gatul gol, casuarii, oh! drăguțele veverițe. Aș aerul unor micute supărate și desmierdate și se agită în închisoarea lor parcă ar avea aripi.

La sfârșit, păzitorul ne conduce în fața unei cuște împletită din mlajă, în mijloc cu un basen. Pe marginea basinelului cu jumătate de trup în apă iar cu cealaltă jumătate strânsă în spirale deasupra apei, un hidos șarpe, negru pe pânțe și galben pe spinare pare înțepenit de niște descântece. E ciudat, frica și scârba pe care mi-o inspiră e nemăsurată; acest sentiment e așa de puternic într'atâta șarpele e pentru mine simbolul vicleniei și al morții în cât mă hotărâi să mă înarmez în escur-

siunile mele prin Java, cu o Lefaucheux și cartușe, cu speranța de a uicide vre-o câțiva din acești răifăcători.

Ploaia cade cu nemiluita. Am uitat să spun că Singapore e pentru dânsa un pământ ales; aci plouă cam una sută optzeci zile pe an. Peluzile grădinelor se cufundă sub picior ca un burete plin de apă. Combinația acestei umidități veșnice cu puternica căldură produce minunile acestei vegetațiuni colosale.

Eșim din grădina botanică, uzî learcă; mai drept ar fi să spun aburiți, căci sub această ploae caldă ai senzația ciudată că traversezi în haine țărănești etuvele lui Hamman și că primești pe grumaz și rărunchi, condensatiunea vaporului într'un cuptor de faianță.

Un sfert de oră cu trăsura, pe un drum presărat cu vile, despărțite prin niște șanțuri săpate în argilă roșie, umbrite de cocotieri, de ficuși, de noprali și iată-ne reîntorși la otel Europa.

Din înălțimea balconului, admirabilitatea unui imblânzitor de șerpi, un Malaes subțire și mlădios; are pe cap un turban galben, care face să i se vază admirabil culoarea arămie a feței sale. Privesc fără vre-un suferfugiū aparent, un frumos alălmăi, germinând într'o oală cu flori și atingând, în câte-va minute 50—60 centimetri înălțime.

Mișcarea în strade e intensă; sunt pline de trăsuri curate și confortabile; zarafii vând moneda în curs pe un schimb fantastic; pus-pusurile sau rulotele, între hulubele cărora aleargă animalul om, Malaiei, Chinei, Cingalezii, vă poartă cu ușurință.

Cursa cu o trăsură costă o duzină de su, acea cu rulotele 20 până la 25 cenți. Ah, cum se evaporază toate ideile noastre din Europa sub soarele Orientului! Când am văzut pentru prima oară un pus-pus la Colombo, îmi închipuiam cu bună credință că nici odată nu m'aș lăsa tras de semenul meu, egalul meu în fața legii, fratele meu, etc. etc. La equator toate acestea sunt vorbe goale.... Fratele care mă trage astfel, numai o sudoare, ridică din umeri când, după un număr respectabil de kilometri, îi spun să se hotărească; o pleacă iute, foarte fericit de cum își duce viața; și visător, mi se pare că citește pe bronzul umerilor săi: „Ziua de opt ore e interzisă în această comună”. Priviți-l când pornește, ușor ca o pană, sărind între hulube, circulând ca un țipar printre miile lui de semeni. Și toate acestea, dacă vă place, la equator la 30 grade și pe o ploae caldă... Cu adevărat există sau visează? Sunt eu?... Mă simt mișcat de recunoștință pentru libertatea și bucuriile care mi-au fost îngăduite de favoarea că nu m'am născut între hulube, de compătımirea pen-

tru acest sărman Malaes care mă duce cu mâinile sale... Fii liniștit, bătrânul meu, nu vei fi decepționat.

DE PRIN LUME

STATELE-UNITE (California). *Un testament original.* — De curând un milionar american anume M. W. Thompson Brown, care a suferit mult timp de măsele, din cauza cărora a și murit, a lăsat un testament foarte original. Brown n'a lăsat averea Statului său rudelor, nu, el a lăsat întreaga avere unui dantist pentru ca cu 250 mii de franci să deschidă o clinică dentară unde să se dea gratuit consultațiile.

ENGLITERA. *O cruciadă pentru igienă.* — Doamnele din Londra sub conducerea actriței Miss Sena Ashwell de la „Women Imperial Health association” au întreprins, pentru prima oară în Europa, o așa zisă „cruciadă a igienei”. Scopul acestei expediții este să parcurgă Anglia în lung și în lat pentru a predica igiena locuitorilor de la safe. În strigătele de: Spălați-vă! îngrijiți-vă! etc. aceste predicatori ale sănătății pătrund în casele locuitorilor unde dau diferite sfaturi practice, relativ la sănătate.

STATELE-UNITE. *Voiaj de nuntă economic.* — O tânără pereche din Rouses-City, se hotărâse să facă călătoria de nuntă într'un mod cât se poate de puțin costisitor. Planul lor era pe cât de original pe atât de practic. Tinerii se îmbrăcară ca oameni de la C. F. A. și se suiră în vagon. După o călătorie de mai multe zile, ei fură descoperiți. A doua oară se vârară într'un vagon al unui tren de marfă unde merseră până la Chicago, ținta călătoriei lor. Fără îndoială e foarte greu să te azardezi într'asemenea aventură, dar Americanul nu știe nimic. „Won deutsch”, cum zice el.

DANEMARCA. *Expediția lui Mikelsen.* — Comitetul danez al expediției Mikelsen a primit de la locotenentul Laub, al doilea căpitan al vasului „Alabama”, (vas trimis în expediție către polul Nord) o telegramă în care spune că membrii expediției au sosit cu bine la Aalesinud, venind pe un vas din Groeland. „Alabama” a rămas printre gheturi, 3 oameni au venit în sănii până la pământurile lui Lambert. Pe drum ei au găsit 3 cadavre de eschimoși, probabil plecați și ei spre pol. Frigul e de nedescris. Picioarele unuia din oamenii vasului erau completamente înghetate, din care cauză el a sucombat. Diminețile sunt splendide; asemenea nopțile. În

curând ne vom întoarce nu fără rezultat.

GRECIA. *Un nas considerabil.* — Într'una din panoramele din Corfu, printre alte rarități se găsește și un om al cărui nas considerabil e de 25 centimetri. El se numește Sotapac Fanuris și e expus la renumita panoramă „Uvik-Panoramas”.

Trad. de G. Rosin

ECHITAȚIUNEA VIITORULUI

Intr'o epocă în care automobilul tinde din ce în ce mai mult să detroneze calul, în care aeroplanul face să sperie că omul va dispune în curând de mijloace de transport foarte rezezi, e foarte curios de semnalat eforturile făcute în Anglia ca să se popularizeze monturi noi, destul de neașteptate.

Și-apoi, de ce nu? Gustul sportului s'a împrăștiat atât de căli-va an în cât încercarea aceasta poate fi în-cununată cu succes. Ideile originale au totdeauna apărători fervenți. Orice călăreț va găsi interesant să încalceze o zebra capricioasă și iute și să studieze caracterul atât de diferit de cel al calului.

Nimic imposibil, nici în întrebuințarea lamelor pentru că de multă vreme indienii din America de sud

măre viitor ca mijloc de locomoție repede și ieftină.

Struții nu cer aceleași îngrijiri ca și caii și sunt de un oare-care profit

Struțul va fi calul viitorului

cu penele și ouăle lor. Și apoi, alt avantaj, poți învăța singur ostri-tațiunea. N'ai de cât să te agăț de aripă și să te așezi bine. Intâia plim-

Călare pe zebre

le întrebuințează calitățile de iuteală. Mușlonul ar fi poate mai puțin practic, dar ce montură originală pentru o plimbare!

Mai cu seamă struțul prezintă un

bare oferă o senzație de clătinare de vapor sau de omnibus. Dar te obiș-nuești repede cu aceste neplăceri, cari nu sunt proprii numai struțului. Martori sunt aceia cari s'au urcat

pe o cămilă, pentru întâia oară.

Ca să te apropii de struț, trebuie să-l apuci de gât și să i pui un sac în cap. Când i se sare în spinare, cine-va îi scoate sacul. Pe urmă nu mai e vorba de cât să te ții bine. Când își ia trapul, bipedul acesta face ușor două-zeci de miluri pe ceas.

Sunt struți pașnici, dar sunt și alții răi. Unul din obiceiurile lor rele este de a se repezi drept la câte un șanț sau la câte un zid și de a se opri brusc la un metru de obstacol, ceea ce înspăimântă pe călăreț.

Aceasta nu împiedică pe englezi de a se gândi serios la organizarea curselor de struți, ceea ce va fi foarte amuzant.

Cursele de mehora făcute în fiecare an în Algeria și în Egipt, nu au oare un mare succes pe lângă coloniile europene?

Muflonul e mai puțin practic pentru călărie, dar e original

Lamele sunt foarte apreciate de Indieni din America de Sud

Cum se vânează în Argentina

Eram prin luna Iunie în localitatea numită Caballas, ce se găsește în sudul Argentinei. În acest timp pe acolo e iarnă. Oamenii din partea locului sunt foarte primitivi și se ocupă mai ales cu creșterea vitelor. În timpul verii gonesc pe întinsele pampas zeci de turme și iarna vânează sau prind cai sălbateci. De obicei argentinienii vânează lupi, urși cenușii, cerbi, vulpi, bisoni, struți, puma, etc. La aceste vânători nu merg mulți oameni. Două oameni și chiar unul singur se duce și

lipsește câte o săptămână sau mai mult, cutreerând țara în lung și în lat.

Pentru vânătoare se servesc de lassa și de pușcă; foarte rar însă de pumnal pentru că ei vânează tot-deauna călări. Proviziunile, hrana și munițiile, sunt duse de bivoli din Europa se deosebesc de bivoli din Europa prin faptul că sunt mai svelți, fug foarte repede și nu obosesc ușor. Ei sunt încărcăți cu lucrurile trebuincioase și se leagă unul de altul cu ajutorul cozilor lor. În fruntea convoiului de bivoli e legat un cal care-l conduce și-i silește să meargă mai repede.

Vânătorul după ce urmărește ani-

malul ceasuri întregi până ce obosese, caută să-l prindă cu lassa. În caz că nu poate fi prins, îl impușcă. Dar lucrul acesta se întâmplă foarte rar, căci argentinianul e vânător renumit. El e deprins din copilărie să mănuiască lassa și pușca. Rătăcește toată viața pe întinsul pampasurilor nefiindu-i frică de nimic, și neavând ajutorul altuia.

Trad. de Grelniev

DIN VIAȚA ALBANEZILOR

VENDETTA

Era ură mortală între cele două familii miridite din Cossovo. Ver-Godabey, șeful primei familii, într'un moment de furie, ucisese pe fiul vecinului său, și să vedeți cum :

Se întorcea tânărul de la câmp, cântând, când se întâlni cu Ver-Godabey. Benga trecu înainte, făcându-se că nu-l vede*).

Bătrânul îi atrase atenția.

Tânărul Benga se întoarse și îi răspunse :

— Pe lași nu-i salută nici un bun miridit.

— De ce mă numești laș, fiu de câine ? întrebă bătrânul, căruia mânia i se urcase în față.

Benga se depărtă râzând batjocoritor.

Și atunci Ver-Goda ridică pușca și trase.

— Vendetta ! strigă bătrânul, tatăl lui Benga, când văzu aducându-i-se cadavrul neînsuflit al fiului său.

Și apucând pușca din cui se repezi afară.

N'are ce face bătrânul, s'a dus noaptea. Alah să-l ajute și să-l păzească de grodsii**).

A doua zi cadavrul lui Ver-Godabey fu găsit în curtea casei sale cu un glonte între cei doi ochi. Răzbunătorul Jogu dispăruse și dânsul.

În sfârșit corpul lui fu găsit sdorbit în fundul unei prăpastii, nu departe de sat. Se dovede că fiul beyului, găsind pe tatăl său mort în ogradă, plecase în urmărirea ucigașului și-l prăvălise în prăpastie.

Autoritățile turcești cercetară și trimiseră două-trei jandarmi să-l prindă. Dar un miridit își cunoaște muntele. El rămase nedescoperit.

Și vendetta își urmă cursul.

Consiliul bătrânilor se adunase.

Capii celor două familii, fiul cel mare al lui Ver-Goda și un cumnat

* În Albania tinerii trebuie să saute totdeauna pe cei bătrâni și viteji renumiți; pe cei dinții, chiar dacă nu-i cunoaște.

** Stafii.

al bătrânului Bir-Roda, ucis în vendettă, se prezintă înaintea tribunului. Sfătuiți de rude, prieteni, cei doi capî înclinau spre împăcare.

Numărul ucișilor era egal din amândouă părțile.

Hotărâra să dea unul celuilalt trei miei cu lâna lor, iar în schimb să primească câte un catâr negru. Frațele lui Benga ceru ertare pentru frațele său mort de insulta adusă familiei.

— Să se aducă cupele de împăcare!

Dușmanii de pînă acum își dădură mâna.

— Ridicați paharele, fraților...

— Oamenii, strigă unul după a căruia răsufare repede se vedea că a lergase cu toată iuteala, băiatul mai mic al lui Ver-Goda-bey a ucis pe fratele său Bir-Goda.

Strigăte și jurăminte de răzbunare răsunară.

Bătrânii din consiliu nu mai insistară; rămaseră tăcuți.

Și vendetta reîncepu între cele două familii.

Trad. de L. Klar.

BRAT DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI
De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

Celalt somnoros, înghețat de frică, tremurând, caută în zadar să fugă. Și culmea fricii lui chiar îl scapă.

— Stați culcat, nu te mișca! îi strigă regele.

Prăpădit, aproape leșinat, mizerabilul seade pitulat pe pământul în care ar vrea să fie îngropat și să dispară.

Fascinați de melopea care devine mai trăgănătoare și momeșită, șerpii îl ating, făcându-l să îndure chinuri de moarte.

Apoi, fluierând, ridicând capul în sus, sosesc veseli din toate colțurile înspre punctul central pe care îl formează tânăra fată ghemuită în leagănul ei.

Toți se opresc în cerc pentru a-și atinge inelele, apoi se ridică și țin-tesc pe Madiana cu ochii lor aspri și sclipind dobitocește.

Unul din ei se încolăcește pe după parul hamacului, care e în dreptul capului, se furișează până sus, își prinde coada și lasă să-i spânzure gura în jos, d'asupra fantasticei vrăjitoare.

Un altul își ia ca punct de reazăm frînghia leagănului, se lipește și alunecă până în hamac, unde se urcă pe umerii Madianei.

Cu un sânge rece ne mai auzit, ea îi sculpă în beregată și îngrozitorul animal încetează ori-ce mișcare, pare că doarme.

Bandiții privesc incremenii acest spectacol ciudat și colosal.

Înțeleg că Madiana, apărută de aceste fiare, pentru un moment le scapă cu desăvârșire.

A, acum nu mai îndrăznesc să facă pe grozavii ca mai adineauri și nici mai cugetă a se apropia de hamacul în care Madiana se joacă cu șearpele sunător, care pare îmblânzit!

Cu toate acestea liniștea tinerei fete, înfățișarea ei aproape nepăsătoare, îi liniștesc puțin.

— Știi că nu e de glumit cu ea, stăpâne? zice hoțul regelui.

— Da, ne-a jucat bine drăcoica! Cunoaște bine pădurea! Dar muzica asta care îi îmblânzește pe toți și care vin ca la o poruncă, la te uită cum se joacă cu ala care a ucis pe bietul nostru camarad.

Este ceva ne mai văzut!

— Ce e de făcut, stăpâne?

— Așteaptă, am o idee! zise regele. Madiana, mă ascultă?

Atunci ea sculpă din nou în gura celui d'al doilea șearpe, care cade în hamac și se vâra lângă ea.

Nepăsătoare și cu ironie, răspunde cu vocea ei armonioasă:

— Ce poștești?

— Te aperi și îți admir puterea și originalitatea mijloacelor d-tale. Am hotărât însă că vei rămâne în mâinile mele cu ori-ce preț.

— Atunci vino de mă ia!

— Glume zadarnice! Nu am nici vreme și nici voința de a mă da pradă. Cer de la d-ta să trimieți acest șerp de unde i-ai adus.

— Și eu cer să mă lași să plec numai decât la Nameles.

— Refuz!

— Și eu refuz!

— Cum îți va plăcea! Dar te înștiințez că am să întrebuintez un procedeu foarte periculos ca să înlătur acesti monștri.

— Imi este tot una!

— Gândește-te! Îți dau un sfert de oră.

— Nu mă tem nici de d-ta, de nimeni, nici de moarte! Nu îți voi ceda.

— Fie ce-o fi! D-ta ai vroito.

VI

În fața casinului «Două-urechi» se întinde o pânză mare, între două bambuși înfiți în pământ, pe care sunt măzgălite fel de fel de bazaconii.

Sunt orele 12. Sala este înțesată de lume: sunt peste o mie de persoane care așteaptă abia răsufând și nerăbdători.

Stăpânul cazinului e în culmea fericirii; stă pe estradă, voios, lângă Braț de fier, care privește și el împreună cu Fichalo și Mustic.

— Ei, căpitane, ești gata? întrebă el.

— Sunt gata, răspunde cu hotărâre Braț de fier.

— Băgare de seamă! zice patronul.

În fața lor stă Tom Canon, șampionul lumii, împreună cu martorii lui, trei svânturatici autentici, care rîd și șoptesc.

În jurul lor, în sgomotul mulțimei, se fac prinsori nebune.

Cu mâna pe pieptaru-i monstruos, cu înfățișarea unui Hercule străin, Tom Canon salută mulțimea care îl aclamă.

Apoi răsufând cu dispreț printre buze, adăogă privind la Braț de fier:

— Ți-ai făcut testamentul, băete?

— Pentru ce? întrebă tînărul Braț de fier.

— Pentru că cu pumnul acesta o să te duci după cei douăsprezece tineri pe care i-am trimis pe lumea cealaltă.

— Vom vedea noi numai decât!

— Așteaptă, sunteți gata, le strigă patronul.

— Da, suntem gata!

— Mă lupt cu d-ta, zice Tom Canon întinzând mâna sincer, fără ură, pe moarte!

— Sincer și fără ură, sunt al d-tale, răspunde Braț de fier.

Imediat amândouă își strâng mâinile. Braț de fier, cu un aer ciudat, se uită lung la atlet și nu-i dă drumul de mînă.

Fața lui Tom Canon exprimă mirare, apoi groază și înfășit durere.

Privirea lui Braț de fier devine crudă. Tom Canon îngălbeneste, gura i se strîmbă și cu o mișcare convulsivă își scutură hratul. Braț de fier zâmbește mereu și zâmbetul cu privirea împreună fac să se infioare chiar mulțimea care tace, fascinată.

Tom Canon răsufă greu, își pleacă capul înapoi, închide ochii și strînge din dinți pentru a-și înăbuși un țipăt de durere. Corpul lui monstruos se svârcolește, nădușile încep să i curgă pe fața-i bestială și contractată de o înspăimântătoare expresie de suferință.

Se aude o ușoară trosnătură, sângele țâșnește din unghiile boxorului.

Strigătul, urletul bestiei mutilate ese din gâtul lui.

— A! a! a!

Braț de fier, nepăsător și teribil, strânge înaintea.

Tom Canon se clatină, din ochii îi curg lacrimi, începe a tremura din tot corpul, vrea să leșine, chinuit, zdrobit.

Cu o voce ciudat de liniștită și a cărei nepăsare face să se înfioare chiar și spectatorii. Braț de fier îi zice:

— Te dai învins?

Orgoliul profesional și mai cu seamă turbarea de a pierde pentru totdeauna prestigiul care făcea din el groaza contestaților, sunt mai tari decât suferința.

— Nu! răspunde el silit.

— Cum vrei.

De când s'a început lupta aceasta ciudată n'a trecut mai mult de un minut.

Mustic și Fichalo, cu gurile căsate de admirație, privesc la stăpânul lor cu o bucurie pasionată.

Radios, uimit, neputând crede ochilor, patronul casinului ar vrea să și urle entuziasmul lui care izbucnește.

Mulțimea, înfiorată, așteaptă desnodământul.

Tom Canon neputând pricepe o asemenea putere la un om de o înfățișare ordinară, vrea să încerce o sforțare pentru a scăpa de acea înclăștare, care îi zdrobește mâna și oasele și îi sfășie pielea.

Se aruncă deodată repede înapoi, nădăduind că greutatea enormă a corpului său va face să îi dea drumul.

Braț de fier însă, prevăzând această manevră dictată de supremul instinct de conservare, mai răsucesce în loc brațul deja amorțit al herculeului.

Această răsuceală este tot așa de îngrozitoare ca și strânsoarea.

Se aude o nouă trosnitură, mai lungă și mai grozavă ca cea dintâi.

Tom Canon scoate un tipăt sfâșietor și cade în genunchi gemând:

— Fie-ți milă! Sunt învins, ciopărtit... Fie-ți milă... Mor!

La aceste cuvinte Braț de fier îi dă drumul mâinii, care cade moale, însângărată, teapănă.

Învăgătorul, cu vocea lui impasibilă în mijlocul unei tăceri de moarte, îi răspunde:

— Te-ai fi lăsat în pace, dacă te-ai fi declarat un knock-out! Acum e prea târziu. Brațul d-tale este fracturat la umăr și vei rămâne invalid. Pumnul d-tale nu mai omoară pe nimeni.

Dar Tom Canon nu l' mai aude; prăpădit de îngrozitoare suferință, cade leșinat.

Patronul casinului, care nu prea e de felul lui impresionabil, murmură încrămenit:

— Ai sfârșit mână lui Tom Ca-

non ca și cum ai fi rupt o lulea. Ce om ești d-ta?

— Bravo! Bravo! Hura!

— Bravo, stăpâne! se aude glasul ascuțit al lui Mustic.

Mulțimea, într'un avânt, urlă:

— Ura. Braț de fier! Trăiască căpitanul! Bravo, Braț de fier!

Vor să l' ridice pe sus.

El salută modest, pe când se ridică corpul lui Tom Canon.

Stăpânul casinului îi oprește însă cu o mișcare:

— Hei, stați, d-lor! Veți ridica pe sus pe acest mare șampion, dar după ce va fi îndelinit toate părțile programului. Lăsați-l încă cinci minute să se odihnească și să se pregătească pentru lupta care va urma, vrea să zică pentru duelul cu revolverul. Avem trei inscriși: onorabilii gentilomi cari au slujit de martori sârmanului Tom Canon.

Cei trei onorabili gentilomi cari sunt adevărații bandiți, au o mutră plouată, cu toată faima ce au în lume de hoți grozavi.

Poate că le-ar plăcea mai bine s'o șteargă, chit ca mai târziu când le-ar veni bine să dea și ei o păruială lui Braț de fier, dar această faptă le-ar sfârâma cu desăvârșire prestigiul. Cu toate acestea ei nădăduesc să fie biruitori, căci se cunosc ca niște trăgaci de prima forță.

— Ai revolver bun, căpitane? întreabă patronul casinului pe Braț de fier.

— Scumpul meu, eu mi-am pierdut pe al meu și mi-a fost cu neputință a l' înlocui, de oare-ce am fost jefuit până la un ban, așa că acum nădăduesc să m'î împrumuț d-ta unul.

— Foarte bine; ia l' pe al meu.

— Iti mulțumesc; dar d-ta rămâi dezarmat?

— Nu avea grije, mai am unul în buzunar la fel cu al d-tale.

În urma acestei convorbiri stăpânul poruncește câtorva servitori arabi ca să așeze lumea pe stânga și pe dreapta pentru a lăsa loc liber la mijloc.

— Oamenii buni, strigă patronul către mulțime, arătând revolverul ce ținea în mână, matchul cu revolverul are să înceapă numai decât.

Stați la o parte și nu vă apropiați. Ar fi periculos de a trece peste linia tirului.

Martorii vor sta în primul rând, iar luptătorii la fie-care extremitate a aleii. Între ei va fi o bună depărtare.

Cazinul este așezat de la Nord la Sud. La cele două capete ale aleii se ridică implantat în pământ un dulap mare.

Fie-care din luptători trebuie să se

reazăme de ele, așa stă scris în program.

— Pentru ce? întrebă Braț de fier.

— Pentru a împiedica vre-o lovitură de glonț care ar veni de afară.

— Bună prevedere. Mulțumesc.

— Ești gata?

— Da.

— La loc, d-lor! strigă patronul.

Braț de fier așteaptă cu sânge rece semnalul.

Adversarul lui este un fugit din ocnă de mai mulți ani și răspunde la numele de: Piele. Este un păcătos, bețiv, jucător și mai cu seamă un hoț incorigibil, care nu trăește decât din hoții și asasinate.

Se așează dar la stălpul lui cu un aer obrasnic și ca un om foarte sigur de el.

Luptătorii știu ce au de făcut.

— Luare aminte! strigă patronul. Sunteți gata?

— Da!

La cuvântul: Luare aminte, cei două adversari ridică brațul.

— Unu... două... trei!

Spre mirarea tuturilor celor de față, se auziră două focuri unul după altul, aproape în același timp, apoi numai decât un al treilea.

Un nor de fum trece pe dinaintea ochilor lui Mustic și un strigăt îi scapă văzând pe Braț de fier că tresare.

Sgomot mare, alaiu; mulțimea furioasă se ridică, urlând din toate părțile, pe toate tonurile:

— Trădare! Moarte lașilor! Trădare!

Mustic se repede la Braț de fier, al cărui obraz este plin de sânge, pe când patronul vociferează, arătând revolverul:

— Tăcere, blestemaților! Tăcere!

Fichalo injură și sgudue pe un derbedeu, pe care l' gâtuie cu o putere și o conștiință demnă de toată lauda.

— A, d-le, d-le! ești rănit? — întreabă Mustic pe Braț de fier.

— A, o mică sgârietură pentru care cred că D-zeu mă iartă fiindcă am lăsat pe zevzecul acela să mi-o facă! Dar cu el ce este?

— D-ta crezi că m'am uitat la el? Suferea de moarte, înghețasem de frică.

— Ești draguț, băete, scumpul meu! Aide, dă-mi mâna!

Patronul împinge mulțimea, o dă la o parte și se apropie de Braț de fier, sbierându-i aproape:

— Bravo, căpitane! Mănuești revolverul ca un inger! Derbedeul acela de adversar a primit glonțul d-tale drept în piept. Acum îl văzu cu nasul vârât în nisipul înroșit, pe care îl mușcă cu dinții de durere.

— Dar bine, cum s'a întâmplat? Eu, din cauza fumului, nu am putut distinge nimic.

— Ce vrei? este blestemata de trădare, pe care o bănuiam eu, dar am preîntâmpinat-o la timp.

În vremea aceasta mulțimea este ca turbată: s'a apucat de omul căruia Fichalo i-a scos limba; îi trece o sfoară pe după gât, îl târăște; el începe a sbiera, simțind moartea îngrozitoare care e gata a' l lua.

— Braț de fier, uimit, caută a se lămurii.

— Dar spune mi, te rog, ce însemnează toate acestea, căci nu înțeleg nimic.

— Foarte simplu: Pe când dam semnalul de foc, mă uitam la matorii lui Piele; nu aveam încredere. Văd două inși cari, ascunși după un al treilea, te ochesc, îndreptându-și revolverele către d-ta. Vroiau să te asasineze. D-ta trag! Piele trage în acelaș timp și primește glonte d-tale. Cei două bandiți însă vor să iuțească detunătura. O simt, atunci trag și eu două focuri. Cei două derbedei cad pe rând cu câte un glonte în piept.

— A, Landlord, -ți dătoresc viața!

— Și eu îți dătoresc cel mai frumos succés din viața mea! Vezi, sunt un impresario proeminent. D-ta imi aduci în casă 40 mii de dolari; 10 mii sunt ai d-tale.

— Dar e prea mult, prea mult!

— Lucrul este convenit, dragul meu; afacerile sunt afaceri.

— La moarte, la moarte! vociferează lumea.

În mâinile furioșilor nebuni cari miros sânge, mizerabilul nenorocit nu mai este decât o bucată omenească în nesimțire și inconștiență.

Îl târăsc afară. Un negru mare, vioiu și sprinten ca o maimuță se urcă pe cel dintâi pom, care este în fața ușii, cu căpătâiul frânghiei între dinți. Trece frânghia pe după cracă, cu mâinile crispate l apucă și strigând: Sus! Sus! corpul se sue, se ridică, învârtindu-se. Mulțimea sbieră și aplaudă, pe când negrul face un nod frânghiei.

Călăul amator scoboară repede jos și din toate părțile se văd pumni crispai cu revolverele în sus.

Un foc se aude... dominând zarva.. apoi 10... apoi 100... formând un cerc de flacări și de fum, în mijlocul căruia acolo sus, corpul se învârteste cîrnat de gloanțe.

— Vrem să bem! Dă-ne de băut!

— Miș de tunete! Landlord, vrem să ne dai toată pivnița ta astăzi!

Așa se aude acum, în locul strigătelor turbate ce se auziseră până aci.

— Dar nu s'a isprăvit încă, zice Braț de fier; mai este duelul cu sabia.

— Așa e, ai dreptate, uitasem! — răspunde Landlord.

Mulțimea a uitat și de dueliști și

de luptători și de tot în fața bănturilor ce li se aduc.

— Pre legea mea, văd că nu mai este nimeni! Ziua asta n'a fost bună pentru acei bandiți grozavi, căci după cum vezi, au fugit de n'a mai rămas nici unul. Aceștia însă nu sunt oameni cari să se lase de partidă cu una cu două; cu siguranță, pregătesc vre-o revanșă sângeroasă.

VI

La marginea unui golf, ale cărui ape dorm liniștite la adăpostul semnalelor, stă o luntre indiană.

Lângă luntre, la adăpostul unui evantai al unei foi late, mănâncă cu mare poftă patru tovarăși și vorbesc încet: Braț de fier, Mustic, Fichalo și un indian de adevărată rasă.

Trei din ei sunt foarte bine armați: revolverul la cingătoare și sabia în fața lor. Indianul, cu brațele și picioarele goale, are lângă el un fel de cimpoi și un tub lung de fluerat. Pe banca luntrei stă un câine cafeiniu deschis, cu ochii vii și cu urechile lungi.

— Iată, — urmă Braț de fier, mândru, — am dispus de voi, dragii mei, fără să vă spun cel puțin unde mergem.

— O, mie puțin imi pasă, dacă sunt cu d-ta pe un loc și dacă pot să hoinăresc...

— Să hoinărești, zici? Ce, tu ai venit aici din propria ta voință, mititelule?

— Mărturisesc, stăpâne! Întreabă și pe Fichalo!

— Se vede că Mustic are gârgăuni în cap, stăpâne! răspunde Fichalo.

— Prostule, numai tu zici că am gârgăuni, dar stăpânul sunt sigur că nu are să zică ca tine.

— Ia povestește-mi, Mustic; dat fiind că vom da peste multe și noi pericole, este bine să ne cunoaștem.

— Uite, stăpâne, sunt orfan, fără nimeni pe lume, copil crescut de asistența publică. La 13 ani — sunt tocmai 10 luni de-atunci — m'am făcut băiat de marină. cu dorința de a alerga după aventuri. Am pornit înspre Saint-Nazaire. Aveam noroc; unei nave cu destinația spre Guyana engleză îi lipsea un băiat de marină. Întru eu, și iată-mă pe drum... pe marea nesfârșită... visul meu!

Sosesc la Damérara, dar mă îmbolnăvesc de friguri galbene. Firește că mă băgară în spital, de unde mai târziu eșii vindecăt. Dar vaporul plecase și eu iată-mă rămas pe drumuri. O, nu pentru multă vreme! Mai mulți inși vor să plece în spre minele Contesté; imi oferă strălucita pozițiune de «boy», care aci înseamnă a face de toate. Am primit și sosesc după o călătorie de 6 săptămâni.

Mi se urăște la acești patroni, îi părăsesc și intru la Landlord, unde am văzut multe și de toate, vârsând nectar tinerilor din Namelles!

Apoi făcui cunoștința d-tale și acum plec cu d-ta, plin de entusiasm, pentru că d-ta ești un om cum nu sunt două la fel și că bănuiesc cam unde o să mergem.

— Bravo! Sunt mulțumit că cunosc antecedentele tale și de oare-ce îți plac aventurile, ai să fii servit după plac.

Dar tu, Fichalo, ce e cu tine? Spune-mi și de tine, că vreau să aflu, să te cunosc...

— O, eu sunt vier! Este o meserie bună când e vie... și când nu e, atunci păzești pe cel din pivniță.

Deodată indianul se ridică, făc un gest cu mâna și începu a fluera scurt.

Pielea roșie ghicește o întrebare pe buzele lui Braț de fier.

— Genipa, simțit fîm... om alb, care fac foc mare cu lemne, spune indianul într'un dialect stricat.

— Eu nu simt nimic, intrerupse Braț de fier.

— Tu alb... nu poți mirosi... nas stricat...

— Se prea poate. Cu toate acestea cum știi tu că albi au aprins focul?

— Nici odată noi indienii nu aprindem focul cu lemne de astea, cari miroase. Acum noi nu trebuie să mai stăm aci.

— Dar ce e de făcut? întrebă Braț de fier.

— Să ne imbarcăm.

— Da, ca să scăpăm pe Madiana, nu e așa, stăpâne? întrebă Mustic.

— Se înțelege, micule!

Cei patru tovarăși se așezară în luntrea indigenă, săpată în trunchiul unui bamba. Pielea roșie stă în față, cu câinele lângă el, la spatele lui Mustic și Fichalo; apoi Braț de fier.

Genipa, negru, manevrează cu mulțită îndemănare înainte, fără sgomot, ca pe undelele mării.

Și în timpul acestei înotări tăcute Braț de fier, increzător în instinctul prodigios al călăuzei lui, se lasă în prada gândurilor sale.

— În adevăr sunt un paradox viețitor. Însărcinat cu cea mai pașnică misiune, hotărât a înlătura ori-ce ar putea semna prezența mea, silit de a lucra în tăcere, debutez cu un sgomot grozav... și acum iată-mă însemnat în tot Contesté.

Vream să stau aci în umbră, și plec cu război. Am tot interesul să nu mi fac dușmani și când colo imi fac o ură neîmpăcată printre cei mai renumiți bandiți.

Ca culme, mă las să fiu furat de hârțiile cele mai însemnate, principale, așa de prețioase ca viața mea, cu riscul de a vedea pe vre-unul din acești pungași folosindu-se de ele, dău-

du-se drept mine, punându-se în pielea mea și eu încălțând toate crimele lui. A, frumoasă treabă mai făcu și eu, ce e drept!

Și toate acestea pentru frumoșii ochi ai d-rei Madiana, pe care abia am văzut-o de patru ori.

A, Don Quichotte, care ești și vei rămâne veșnic păcălitul primei tale mișcări!

Ei, dar dacă nu aș fi Don Quichotte, nu aș fi eu... și-apoi Madiana este așa de nenorocită!

Însfârșit nu sunt nici de plâns. Mi se fură 20 de mii de franci și câștig 50 de mii.

Landlord, care este o putere, se uita la mine chiondorâș și acum îmi este prieten. Eram singur și acum am cu mine pe Mustic și pe Fichalo.

Nu cunosc câtuși de puțin din viața sălbatică și Landlordul îmi dă pe indianul Genipa, o călăuză credincioasă, incoruptibilă și cel mai experimentat din regiune.

Destinul îmi dă mai mult de cât mi-a luat. Astfel că datoria mea este să merg înainte fără șovăire, fără teamă, — și voi scăpa pe Madiana!

Înainte Braț de fier și fie ce-o fi!

O mișcare înceată a indianului făcu să devieze pluta; încetul cu încetul pătrund cu toții în codrul acuat.

O pereche de rațe, cu ciocul gros, sub o ciudată verdeț, zboară cu sgomot. Cu totul nevăzuți pe după foile late, cei trei călători așteaptă deslușirea călăuzei.

Genipa se întoarce și zice încet:

— Tot n'ai simțit nimic?

— Nu, răspunde Braț de fier.

— Fum mare, mult! răspunde negrul. Albiș nu sunt departe.

— De ce ne-ai oprit și ne-ai ascuns aci?

Indianul dă din umeri, ca un om căruia nu-i plac frazele lungi, pune numai degetul pe buze și își fluieră câinele. Apoi își ia sabia lui prăpădită, pășește peste plută, se scufundă în apă până la umeri, trece printre semnele de ocolire, întovărășit de câine, care înoată alături de el.

Braț de fier, uimit, îl vede dispărând, pe când Mustic șoptește ca o sullare:

— S'a dus să vadă el mai întâi ce este, ca să ne lumineze.

— Ce misterioși sunt oamenii a-cestia!

— Și nu le este frică de nimic! adăogă Mustic.

— Eu, uite, numai când mă gândesc să intru în mocirla aia, mi se sbârlește carnea pe mine.

— A, cum aș vrea să fiu mai bine la Beaugency, în viile noastre, adăogă Fichalo.

Lui Braț de fier îi venea să râdă auzind acest contrast neașteptat și

pe Mustic care râdea ironic de bietul Fichalo.

— Da, râzi tu, zicea Fichalo, dar ce, ție îți este bine aci, unde te prăjești ca un pui în frigare? Și iată că nici indianul ăla nu mai vine!

Adevărul este că era o căldură infernală, deși soarele era la scăpat; înăbusea în acel cuptor și îi venea aproape să leșină. Nu era nici un sgomot; cei trei europeni simțesc și mai înspăimântător acest pustiu bănuitor, de unde se ivește în adevăr amenințarea oamenilor și a lucrurilor.

Lipsa lui Genipa ținu mai bine de o oră, apoi se reîntoarce cum plecase, cu sângele rece, ne mai pomenit, al rasei lui.

Noaptea începe a cădea; înainte de a pune mâna pe lopată, Braț de fier întreabă curios, pe șoptite:

— Ei, ce-ai văzut?

— Albi mulți.

— Câți?

— Foarte mulți.

— Însfârșit, câți?

Pielea roșie numără pe degete, se incurcă, apoi răspunde:

— Mulți, mulți... nu știu.

— Dar Madiana?

— Cu albiș, cari fac foc mare. Noi care ne vom duce acolo, s'o scapăm pe drăguța copilă.

Acum este întuneric de tot; cu o ușurință și iuteală foarte mare, plută alunecă cu o viteză de nedescris.

Care este planul indianului? Mister! Acum încep și ei a simți mirosul fumului, care e în adevăr respingător.

— Unde mergem? întreabă Braț de fier, care începe a se enerva.

— Chiar eu, care am găsit debarcaderul...

Abia sfârși această frază și iată că plută întâlnește un obstacol care îi încetinează mersul.

Nu e o isbitură; s'ar zice mai mult că a întâlnit o fringhie în drumul ei, o fringhie întinsă pe d'asupra apei. Deodată se oprește în loc și se aude o detunătură violentă, întovărășită de o flacără gălbue.

Pluta, ridicată din față, se învârtă în loc, pe când Braț de fier strigă:

— Mii de trăsnete, ne ducem la fund! Să scăpăm armele...

Și imediat cei patru călători, cu câinele și tot materialul, se sbat în mijlocul valurilor.

(Va urma)

SĂPUN de TOALETĂ

„FLORA”

de o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul

— Bucata lei 1,25 —

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica ori-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânătoare, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei „Ziarului Călătorilor”, strada Brezoianu, 11, București.

Înainte și După
întrebuințarea
Cremei și Pudrei „FLORA”

Pastă de **BUCOL** Apă de gură
dintii 1 leu 1 leu 50

Tusea cea mai rebelă,
bronșitele acute
și cronice, tusea
măgărească vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

Sticla lei 3. Drogerii și farmacii

Anemia clorosa, neurastenia, histeria,
slăbiciunea generală combată.

HEMOFER ITEANU

— Sticla lei 4 —

BONBOANE

ORIENTALE

Parfumează admirabil gura și distrug ori-ce miros urât al gurii. Cutia 50 bani la drogerii și farmacii. A se observa marca: „Semiluna cu stea”.

DURERI
Reumatice

Nevralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți, vindecă sigur Nevralgine Jurist. Un flacon 2,50 și o doză 50 bani la drogerii și farmacii.

Reclama e sufletul comerțului

TOȚI ABONAȚII LA „ZIARUL CALATORIILOR”

Participă, cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

- 1) **Un elegant pat de fier** pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 5.
- 2) **Una pușcă fină de vânătoare** cu două țevi, cal. 12, din vechia și renumita abrică «Pieper-Bayard».
- 3) **Un pistol automat de buzunar**, Pieper Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.
- 4) **Una carabină de mare precizie**, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automată.
Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, calea Victoriei, 44, furnizorul Curții Regale.
- 5) **Un gramofon perfecționat.**
- 6) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victoriei No. 54.
- 7) **Un frumos vas** pentru fructe sau mezeluri și o frumoasă tavă, ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, Bd. Elisabeta, 9 bis.
- 8) **Un ceasornic de birou**, lucrat artistic în marmură și bronz.
- 9) **Un frumos ceasornic în cutie**, pentru voiaj, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie **Schmith & Stratulat**, calea Victoriei, No. 53.
- 10) **O frumoasă pendulă** de voiaj care se întoarce la opt zile.
- 11) **Patru pahare pentru ceai**, cu scaunelele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicăria Colței», strada Colței, No. 31.
- 12) **Șase cămăși bărbătești** de zi, de zefir sau albe, cu piepți de olandă, după alegere și măsură, cari se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie **La Patru sezoane**, calea Victoriei, Pasagiul Maca, vis-à-vis de poliție.
- 13) **O duzină crema «Flora»**
- 14) **O duzină săpun «Flora»**
- 15) **O duzină pudră «Flora»**
- 16) **Șase frumoase gente** pentru dame.
- 17) **Șase lingurițe de dulceață.**
- 18) **Zece linguri** pentru masă.
- 19) **Zece furculițe** pentru masă.
- 20) **Zece plachete argintate**, reprezentând fotografiile M. S. Regelui și Reginei, comendate anume pentru premii.

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătoriilor».

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru 1 an lei 5; Pentru 6 luni 2.60

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 2 bonuri, iar cei pe 6 luni 1 bon.

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL „UNIVERSUL”

ABONAȚILOR SĂI, CU ÎNCEPERE DELA 22 MAI, 1911:

O NOUA VILA LA SINAIA

«Vila Luigi», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică «Marcus»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU SALONAȘ

din trestie exotică și malaca emailată, compusă din : O canapea, două fotoliuri, patru scaune și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscani, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Marin V. Ganea*, șoseaua Mihai-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victoriei, No. 107.

O GARNITURĂ DE TOALETA JAPONEZĂ

compusă din : **Un armuar cu oglindă**, cu despărțituri pentru rufe și haine, îmbrăcat cu stofă japoneză.

Una toaletă cu marmură și oglindă din bambu veritabil. **Una dormeză** tapisată cu stofă japoneză.

Un serin cu 7 cutii lustruite și îmbrăcate cu stofă japoneză. **Un pedestal** de bambu cu vas japonez. **Una etajeră de perete** de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză și **Un scaun** tapisat tot cu stofă japoneză

Toate aceste obiecte sunt lucrate și executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu *E. A. Pucher et Comp.*, Bulevardul Elisabeta, 15, cu sucursala calea Victoriei, 148.

JUMATATE GARNITURĂ MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din : **Una canapea**, **4 scaune**, **2 marchize**, **2 taburele**, **una masă** cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în pluș fin broșat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-a-vis de piața cu flori, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr-un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane și 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziție Modernă» de mobile *Gildener Rosenthal et Hascal*, București, str. Carol I, 64.

1 serviciu de ceai pentru 6 persoane, de alpacă veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă cu o figură oxidată, așezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendulă de perete «secesion» cu vitroure, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en-gros și en-detail *Frații A. et J. Roller*, București, str. Smârdan, 35, etajul I-ii.

0 mașină de scris „Erika”, ultima perfecțiune, care scrie vizibil în două culori, cumpărată de la *Compania „Ideal”*. Depozitul mașinilor de scris din Buc. Palatul Eforiei, reprezentant *Leonida Piokowsky*.

0 pendulă modernă, culoarea nukului și **un ceasornic** pentru birou, frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicaria Colței”, str. Colței, 31. **2 pelerine** de ploae, calitatea I, portative pe ambele părți. **2 truse** de voiaj, piele de crocodil. **2 aparate de ras** „Juvenia”, cumpărate de la „Compania generală”, birou de informații, București, strada Smârdan, 29, etajul I-ii.

1 mașină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. **1 mașină de cusut** de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitate cea mai superioară, coase și brodează cu cea mai mare perfecțiune. Masa și capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut „Compania anglo-americană”, București, str. Carol, 50, cu sucursale în Pitești și Câmpina.

2 frumose fructiere bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie *Th. Radivon*, Buiev. Elisabeta, 8 bis. **Un gramofon mare**, perfecționat, remontabil în timpul mersului, cu diafragmă de concert și 6 cântece naționale.

Una vioară model *Stradivarius*, completă cu arcuș, cutie și accesorii. **Una harmonică** de mână, foarte sonoră, cu tonuri de oțel, burduful dublu impermeabil și coșurile îmbrăcate cu metal. **Una mandolină** de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru și

elegant ornată cu sifel, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică *Jean Feder*, calea Victoriei, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email”, compus din mai multe bucăți, cumpărate de la marele magazin *A. Rechenberg et filu*, București, str. Lipscani, 15.

6 cămăși bărbătești de zi, de zefir sau aibe, cu piept de olandă. **6 perechi** pantaloni (indispensabili).

6 perechi ciorapi fil d'Ecosse. **6 batiste** de olandă cu monograme. **1 pereche** jartiere de mătase. **1 pereche** bretele, idem, cari se vor confecționa după măsură câștigătorului de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane”, calea Victoriei, pasagiul Maca vis-a-vis de poliție.

Două costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie *Jaques Grimberg*, str. Academiei, 25.

Una bucată 19 metri pânză de inșor cu borangie, țesătură românească, cumpărată de la expoziția Casei școalelor. **2 ceasornice** de aur pentru bărbat și două pentru damă; unui de argint rusesc pentru bărbat; **0 brățară** de aur cu 3 diamante; **Un inel** de aur bărbătesc cu rubin; idem unul cu safir; idem altui cu 2 briliante și safir la mijloc; **2 ceasornice** de metal marca „Sonja”; **2 portofotografii** de porțolan japonez, cu flori artistice lucrate în foc; **Un pince-nez** aur 14 karate; **Una pereche** ochelari dubii; **2 lorgnioane** pentru damă; **12 beno-cluri** de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium”, Doamnei, 27, unicul institut pus sub direcțiunea științifică a d-lui Gheorghe D. Fischer, oculist. **Un frumos premiu** pentru grădina „Santier”, compus din un cocș, 2 găini și 12 pușori; **Un curs** complet de limba franceză; idem unul de stenografie, idem unul de dactilografie, cari se vor preda de cunoscutul profesor *Henry H. Duployen*, strada Edgard Quinet, No. 5.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun „Flora”, făcute anume pentru abonații noștri.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc în mod gratuit «Universul Literar», iar la facerea abonamentului, un volum din interesanta scriere: **Memoriile regelui Carol I.**

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara
" 2.60 " 1/2, " " " "

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALATORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

LEGEA LINȘAGIULUI

«Round-up»-urile de primăvară sunt pe sfârșite la Wyoning și livada își va regăsi în curând liniștea ei pentru șase luni încă.

Mugind, nebuni, în urma taurilor cari le duc, animalele dau năvală, în neorânduială, apoi se opresc brusc, ridicând nouri de praf, cari o clipă îi ascund și pe cari adierea îi duce departe, pe nivelul pământului.

Colo, în depărtare, tăindu-se cerul cu pământul, umbrele năvălitoare de «cowboys» apar și dispar, așa de parte, că par alergând pe marginea unei prăpăstii și pe cari o mișcare nesocotită ar fi de ajuns pentru a-i precipita în azur.

Lunca răsună; pământul tremură sub galopurile desfrânate ale cailor, aerul este spintecat de țipetele bicilor de foc ale «stockmen»-ilor și lugubrele behăeli ale trupei hărțuite. Puțin câte puțin în jurul animalelor cercul amenințător se mai restrânge, până în momentul când noaptea liniștită aduce răgazul momentan oamenilor și animalelor obosite, înecate, prăpădite.

Intinericul care vine de la est gonește binisor înaintea lui cele din urmă fâșii de lumină agățate de pietre și de tufisuri înverzite și, desprinzând de pe lucruri haina lor strălucitoare și cu mil de culori, noaptea le îmbracă cu uniforma ei stearsă și cenușie.

Iei și colo, pe întinsa livadă, un punct licărește pe pământ; apoi punctul se precizează; umbre trec și opresc un moment lumina lui gălbui. Este lagărul. Din el două bărbați se scoală pe la miezul nopții, își flueră caii și o pornesc, cot la cot, în tăcere.

Este Jim-Keeley și cu partenerul lui. O pornesc în galop și ajung în fața rauch-ului 22. Cu coada «colt»-ului său, partenerul lovește în ușa de lemn. O mormăială, o injură, apoi o întrebare.

— Deschide! strigă partenerul.

— Toți, boys»-ii sunt la «round-up», la cinci leghe de aci, răspunde vocea; sunt singur în «rauch».

— Tocmai cu d-ta avem treabă; dacă nu deschizi, spargem ușa.

Cel din năuntru se gândește probabil că cei de afară ar face așa precum zic, căci deschide ușa, ținând un «six-hooter» în spre vizitatori.

— Ce poștiți?

— Pe d-ta, Swindler, mormăie Keeley.

Și năvăli ca un taur în întredeschizătura ușei, care abia lăsa să străbată brațul unui om. Ișbitura acestui mare corp de 95 de kilo, desfăcu ușa, care se deschise peste omul cu revolver înainte ca acesta să aibă vreme să tragă; arma se rostogoli de o parte și omul fu înăbușit sub greutatea a gresorului lui.

— «Lasso», articula Keeley, ținând pe Swindler, care se svârcolea ca un vierme tăiat în două și care făcea sforțări supraomenești pentru a scăpa de îngrozitoarea strânsoare a colosului.

«Lasso»-ul (fringhia) adusă, omul fu legat măr, trântit pe pantece pe coama unuia din cai și prins ca o simplă manta de ploaie de cele patru hături cari atârnavă la spatele șelei. Apoi, fără a ține seamă de văicărelele și injurăturile prizonierului, Keeley și partenerul lui porniră drept în spre livadă.

Galopul lor ținu o oră și mai bine; însăfârșit se opresc lângă un pom isolat, aproape uscat.

— Ia fringhia unsă și sue-te în pom, zice Keeley desfăcându-și victima, care căzu la picioarele calului ca o cârpă udă.

Partenerul se sui încet și apucă o cracă. Keeley legă mâinele lui Swindler la spate și îi dăte să înghiță câteva picături de whisky. Apoi îl urcă pe cal. Efectul amestecului de alcool și de frică deslegă limba prizonierului.

— Ertare, Keeley, ce vrei să faci?

— Ai să vezi acum, răspunse Keeley, aducând calul sub craca pe care partenerul său încălecaser. Urcă-te sus pe cal; nu-ți fie teamă de nimic, este blând...

— Dar...

— Urcă-te, îți zic, că altfel...

Zăpăcit, nepricepând ce avea să se petreacă, căci încă nu văzuse pe partener, Swindler se supuse.

— Stați drept! mai zise Keeley.

Capul lui Swindler era acum la un metru aproape de craca cea mare.

Apoi, adresându-se partenerului, zise:

— Aide!

Fringhia căzu pe umerii prinsului fără ca s-o poată evita; nodul se strânse binisor și, după ce-l fixase bine de cracă, partenerul se dăte jos. Swindler pricepuse. Cu ochii dilatați și înspăimântat, gemu:

— Keeley, Keeley, te rog, nu face asta! Omoară-mă numai decât. Un glonț mai bine, dar nu asta!

Keeley își umplea luleaua; după ce sfârși, o aprinse și vorbi:

— Swindler, știți ce mi-ai făcut, mă cunoști, nu e așa? Este de prisos dar a-ți mai prăpădi saliva. Sunt patru ani, eram prieten, te iubeam ca pe un frate. Într-o zi, împins de o gelozie neînțeleasă, făcuși să fiu gonit dintr-o casă prietenă din Sioux-City. Altădată m-ai calomniat mișelește. Te credeam sincer, și erai vicelân; te credem leal, și erai un mincinos. Am încetat de a te mai vedea. Dar într-o zi...

Calul pe care sta Swindler făcu un pas ca să mănânce iarbă; sfoara se strânse și omul răcni. Keeley ridică capul calului și îl dăte la loc:

— O, Bob, fii cu minte!

În marea tăcere a pustului care se restabili o clipă, nu se mai auzi decât scrâșnitul dinților calului și zăngănitul metalic al lanțului de la frâu, împreună cu o tuse seacă care sguduia pe Swindler.

Keeley urmă:

— Într-o zi ai îndrăsnit să mergi până la crimă și ai cauzat moartea ființei celei mai scumpe și mai bună pe lume: Jeni, sora partenerului meu, adică a mea. El vroia...

— Nu e adevărat, este...

Vocea i se stinse din nou într'un răcnet înăbușit, căci calul, speriat, făcuse din nou în mișcare.

Keeley iar îl duse la loc și îl liniști.

— Mai bine tac, nu vezi? El voia să te ucidă cu un glonț, ca un om cinstit. Dar îl rugai să-ți cedeze mie răzbunarea lui, căci imi venise ideea de a utiliza talentele d-tale de dresor și de cavalier, pentru a-ți mai prelungi astfel viața. Și acum adio, Swindler! Ai făcut rău să uiți legea linșajului, care nu se prescrie nici odată. Dar, uită, cismele d-tale alunecă de pe sea, am să-ți le scot; cu picioarele goale vei putea sta mai bine.

Făcu așa cum zise; scupă și își îndreptă pipa între dinți, apoi sări pe cal; partenerul lui se urcă la spatele lui și se depărtară încet amândoi, în trap, spre lagăr.

Swindler rămase singur în picioare pe Bob.

Nu țipă, căci era în zadar și risca de a speria calul; se gândea la scăpare și văzu că nu era chip; trebuia mai întâi să câștige vreme; nu se mai mișcă și vocea lui se îmblânzi pentru a liniști calul.

Când calul făcea o mișcare, un pas—călău inconștient,—pentru omul nostru era un chin îngrozitor, gâtlejul lui zdrobit abia scotea sunete familiare cari aduceau la loc pedestalul lui viețuitor; congestionat, ochii eșiți din cap, pe jumătate spânzurat, Swindler căuta a-și modula chemările, dar gemetele îi rupeau gâtul...

În livadă «round-up»-ul este sfârșit și cowboys-ii îndreaptă trupa în spre gara cea mai apropiată, unde se va face imbarcarea.

În mijlocul sgomotului continuu al cismelor cari ciocăneau pământul, glasul lui Keeley răsună deodată:

— Hello! Keeley, iată ți-ai regăsit calul! Uite cum aleargă în galop!

Animalul, bine dresat, rămăsese în adevăr sub arbore până în momentul când mirosul tovarășilor și sgomotul galopadei se auzi la o distanță mică.

— Ce noroc! zise foarte simplu Keeley.

Părăsi calul ce avea și luă pe Bob pe care încăleacă. Dar trecându-și piciorul, fu surprins văzând mai multe dăre de sânge proaspete pe coama calului.

Atunci își aduse aminte că Swindler era cu picioarele goale...

PRADĂ LUPILOR

Era în anul 189... o iarnă grea și geroasă. Paza Prutului, pe atunci, se făcea de către soldații cu schimbul. Aceștia rânduiți de la cazarmă ca să schimbe pe cei de pe linie, plecau în fiecare Duminică la pichetele lor, în grupuri de câte cinci sau șase, cu trista de făină de gât, brânză, sare și ceva slănină. Merindele acestea erau necesare, căci pe linia Prutului nu se găsea de mâncare, ca și astăzi, de oarece satele sărăcicioase presărate în această regiune mlăștinoasă, erau foarte departe de pichete și nici unul dintre soldați nu s'ar fi încumetat să facă un drum de 6—8 kilometri, dus și întors, fără altă perspectivă de cât aceea de a fi sfâșiat de potaie de lupi, care sălășluiesc prin stufăriile de pe malul apei.

Adeseori, iarna, când gerurile aspre îngheață apa Prutului, se văd trecând lupii din Basarabia, pe malul românesc; sub văpaia scântetoare a lunii, bestiile acestea infometate, cu ochii arzători, par a fi niște fantome ale distrugerii. Mai mult încă, din pricina goanelor ce se alcătuiesc pe teritoriul rusesc, tocmai de a mai stârpi din lupi, ei trec pe gheață pe teritoriul nostru, infundându-se prin loziile și stufăriile de pe mal, de unde, infometate, fac ravaje prin satele românești.

Spuneam că e greu din partea mâncării, pentru soldații însărcinați cu paza Prutului, și apoi cine ar fi acela, care pe o noapte viforoasă să-și pericliteze viața întru surprinderea contrabandiștilor?! Singurul lucru care rămâne de făcut și cel mai important, e aprovizionarea cu lemne de foc, care de almintrelea se găsesc cu îmbelșugare în lun-

cile din apropierea pichetelor. Un plutăș tăește de cu ziua, dă căldura trebuitoare bordeiului-pichet, înăuntrul căruia soldații de pază își petrec vremea înșirând la povești sau dormind.

Dar să vă spun întâmplarea tragică a două soldați schimbași căzuți prada lupilor.

Sosise ziua schimbului. În curtea cazărmei se repartizează oamenii; li se dă hrana în bani pe zilele cât vor lipsi, și iată-i plecați. La marginea orașului, schimbașii se opresc la o cârciumă pentru a se mai încălzi, de aci o pornesc pe șosea.

Cât prinde cheiul nămeții acoperă pământul cu un giulgiu alb, care obosește vederea și buimăcește pe drumet. Pe alocurea, moșoroaiele de pământ cu coastele spulberate de vânt, par morminte de curând umplute, și mai încolo stuful pătuit de viscol se odihnește sub apăsarea zăpezei îngrămadită într'insul. Singura notă de viață o pun cele câteva păsărele, cari ciugulesc pe la spulberisuri și pe terasa-mentul liniei ferate.

Schimbașii merg veseli; cu arma în bandolieră au aerul că ar fi în stare să cucerească pământul întreg. Și cum merg, mers anevoios din pricina zăpezei căzută cu nemiluita, pe nesimțite seara își întinde umbrele în văzduh. A amurgit, și până la pichete nu mai este mult. Ajunși în Branistea, grupul de schimbași se desparte: o parte pleacă înspre pichetele de la vale, iar cei doi rămași își continuă calea. Pentru ca să ajungă mai curând o iaș peste câmpie, pe o cărărușă care taie în două stufăriile înghețate. Merg vârtos ca nu cumva să înopteze prin pustietățile acelea dătătoare de moarte, iar ca ajutor le apare lumina lunii, răsărită de curând. Sub vâpăile sale reci, zăpada pare presărată cu nestimate și se vede ca ziua. Nici un zgomot, altul de cât scrâșnitul zăpezei de sub pașii schimbașilor... Dar un urlet prelung pornește din stufărie, înprăștiindu-se în cuprins, ca ecoul unui bocet disperat. Cei doi schimbași se privesc din ochi și cu același gând: încercă armele și pun baionetele. Un alt urlet și încă unul se aud din diferite părți. Potăele flămânde se strigă, se adună și pornesc într-un potolire a foamii. Și cât de lugubru răsună în auz urletele acestor bestii și câtă temere pune în suflet lăcomia lor! Călătorul nevoit să hălăduască își simte corpul înfiorat de primejdia morții în fața acestor fiare pe cât de îndrăznețe în potaie, pe atât de lașe când sunt răzlețe. Nu-i moarte mai grozavă și mai cruntă de cât aceea de a te vedea sfâșiat de viu, de zeci de guri însângerate, străpuns de privirile lacome ale ochilor scântetori ca niște faclii ale morții!

Schimbașii cuprinși de frică merg de mână pământul, fără altă nădejde de cât aceea în sprijinul armelor lor. De-odată o umbră le apare înaintea, și încă una, apoi altele; năluce ce sar, se îngrămădesc, aleargă, căutând ceva pe care nu-l găsesc și pe care văzul nu l'au arătat încă; apoi zăbind prada, potaia se îndreaptă înspre ea. Cei doi schimbași se opresc; prinși de groaza morții se pun în poziție de apărare. Potaia se apropie. Ajunsă la câțiva metri, două flăcări țâșnesc din armele schimbașilor și pe când detunăturile se perd în depărtare, un schemăt răspunde; potaia se oprește din mers. Alte împuscături răsună cu fiecare glonte sburat, schimbașii înțeleg că li se împuținează șansele de scăpare. Bestiile rămase hoinare prin stuf, ies și ele atrase de detunăturile armelor și urletele tovarășilor din afară.

Cele din urmă gloante au sburat. Lupii intimidați o clipă, prind curaj și pornesc din nou în atac. Mai rămâne pentru cei doi nenorociți speranța în baionete. Potaia se apropie; se aude răsuflarea gurilor aburite de ger. La câțiva pași se opresc. O parte din ei fac un ocol ca pentru a-și surprinde victimele pe la spate; iute cei doi schimbași se întorc cu fețele înspre bestii, cu armele gata de străpuns. Un lup se repede, dar nimerește vârful unei baionete și se rostogolește însângerat la pământ. Lupii întârâtați și încurajați de exemplul celui căzut, atacă mai mulți de odată, atac fioros și plin de pofta unui ospăț de carne proaspătă, iar cei doi schimbași se luptă desperați. Lupii răniți se sbat pe zăpadă; la vederea sângelui o parte din potaie se repede asupra semenilor lor sfâșiindu-i, iar ceilalți tăbăresc pe cei doi schimbași sleiți de groază și putere. Răcnete lor de ajutor se pierd în pustiu.

A doua zi un sătean, din întâmplare, a dat de locul unde se petrecuse drama. O risipă de zdrențe de postav, pânze, curele și pete de sânge, printre care hodinea de veci schletele diforme și înghețate ale celor doi schimbași. Printre aceste resturi macabre, singure cizmele purtate de nenorocitele victime, mai păstrau în ele picioarele întregi, de la glezne în jos, scăpate nemăncate de colții potăiei infometate.

Neli

SOLDAȚI ÎN GLUMĂ

Sultanul Marocului, Mulay Hafid, trebuie să fi făcut amare reflexii în timpul lunilor Martie și Aprilie. Soarta acestui prinț e foarte bizară. Simplu reprezen-

tant al fratelui său, sultanul regent Abd-el-Aziz, în Marrakech, capitala de sud, el se revoltă sub pretext că acesta e incapabil de a asigura ordinea în Maroc și iată-l pe usurpător, recunoscut ca sultan, că, conduce chiar el puterea aproape de pierderea sa.

„Armata” marocane! Acest cuvânt a stârnit în totdeauna râsul acelor care

spre a pedepsi pe indigenii din Techtala, care refuzaseră să recunoască pe caidul numit de el, a reușit să aducă la Fez un convoi de 200 prizonieri, cu lanțuri de gât.

„Pașa, spre a pune mâna pe ei, a recurs la următoarea cursă.

„El îl chemă spre a le citi o scrisoare a lui Mulay Hafid și când fură strânși în

mandorului, și care continuă de a se duce la rugăciune în moschee, umbrat de tradiționala umbrelă și înconjurat de principalii funcționari ai Curții; și, prințul instruit de experiență care, urând Europa, se decide a recurge la inovații care pot să-l scape.

El s'a convins că toți soldații săi nu valorează înaintea inamicului, cât unul din trupa poliției a cărei instrucție e încredințată ofițerilor francezi. Așa că, în turburarea care domnea în jurul capitalei sale Fez, ofițerilor francezi din misiunea militară și locot. colonel Mangin, care le e șef, le-a încredințat grija de a restabili liniștea tronului său care se clatină. Sunt trupe pur franceze acelea care se duc să repare răul făcut prin orgoliul și temeritatea sa.

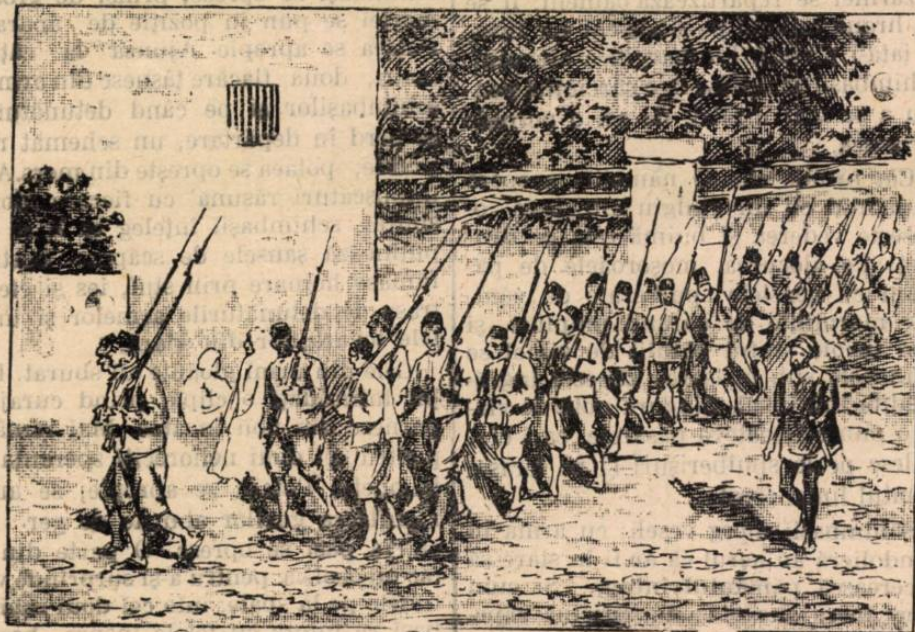
Această decizie a luat-o guvernul francez la 22 Aprilie trecut.

Știrile din Fez erau dezastruoase: sultanul, consulii, misiunea militară și locotitorii erau blocați în oraș. Franța a trimis, la începutul lui Mai, o brigadă de infanterie, comandată de generalul Dite care a cuprins posturile frontierei marocane.

Cu toate acestea nu se poate spune că Marocanul nu e curajos și războinic. El a probat valoarea sa războinică în bătălia de la Isly, și în războaiele contra spaniolilor. Dar e un bun soldat de lovitură nu de marșuri și manevre. El se aruncă cu îndrăzneală asupra dușmanului, fie chiar mai puternic ca el, cu condiția ca dușmanul să nu fie musulman. Dar pentru o campanie mai largă, pentru rezistență, are nevoie să fie antrenat.

Pentru această trebuință s'a recurs la ajutorul ofițerilor francezi.

Și aceasta arată destul orgoliosului Mulay Hafid că Franța e protectoarea

Trupe marocane în marș

a văzut Marocul de aproape. Nimic mai caraghios de cât acele trupe care seamănă mai mult a caricaturi. Cât despre defileuri, e de ajuns să privească cineva ilustrațiile, spre a judeca că, în general, nenorociții nu pornesc odată toți cu piciorul drept.

Campaniile acestor curioși soldați nu rămân mai pe jos. Trimși în mod solemn contra unui trib revoltat, ei se stabilesc în apropierea ținutului tributar și aici, șeful încearcă prin negocieri supunerea rebelilor: adesea sunt de ajuns darurile făcute capilor tribului. Există în Maroc o expresie adevărată nostimă pentru acest gen de operațiuni: „a săpuni mâna”. Și se consumă mult „săpun” grație căruia aluneacă adesea rezistențe cu aparențe destul de solide.

Dacă „săpunul” nu e suficient, se întreprinde atunci forța.

Dar pericolul e, în general, de partea soldaților de cât de partea revoltaților. Singura speranță le era dacă la prima ciocnătură, revoltații se speriau și dispăreau. Dacă nu, în fața unei rezistențe destul de slabe, soldații luau fuga. Trebuie să spunem că acești soldați angajați adesea cu forța, rar erau plătiți cu solda destul de sărăcăcioasă ce le era promisă, astfel că nu aveau nici un sentiment, nici un imbold care să-i facă să-și sacrifice viața pentru ochii descendentului Profetului.

Așa se explică de ce șefii armatei lui Mulay Hafid recurgeau adesea la perfidie spre a-și ajunge scopul. Iată un exemplu frumos, destul de recent din „Depeșa Marocană”.

„Pașa Abd-El-Kerim, numit de sultan

număr satisfăcător, Abd-El-Kerim dădu ordin să-i aresteze.

„Prizonierii fură băgați în închisoarea din Fez El Djedid.”

Comandantul, sub umbrela sacră, se duce la moschee spre a se ruga

Mulay Hafid a înțeles pericolul, și pentru acest cuvânt vedem azi în el doi sultani: descendentul Profetului, șeriful sacrat, care a păstrat tot prestigiul co-

sa și că Marocul nu poate prospera și nu poate fi liniștit de cât cu concursul Algeriei.

Vetor.

Alte aventuri ale lui Sherlock Holmes

DAMA CENUȘIE

CAP. I

Sosirea lui Lord Winter

O ceață deasă plana deasupra castelului scoțian al lordului Manesford. Acest castel, construit numai din piatră, era unul din cele mai frumoase din Scoția. Bătrânul lord Manesford locuia de un an în acest castel, împreună cu fiul său Eduard. Plecase din Londra ca să stea liniștit și nesupărat de nimeni în vechiul castel. Căci bătrânului lord îi plăcea liniștea în singurătate.

Intr-o zi stetea de asemenea în biblioteca sa și citea una din cărțile celui mai renumit scriitor englez. Fiul său răsoia plictisit o carte, când servitorul apărură anunțând:

— Lord Winter.

Bătrânul lord ridică capul.

— A sosit? Ce o fi vrând? He! de sigur parale.

Eduard dădu trisă din cap. El știa ce fel de poamă era Winter. Știa că e un risipitor și un desfrânat. De aceea nici nu-l băga în seamă.

Portiera grea de pluș verde se dădu brusc la o parte și lordul Winter apărură cu un mic geamantan în mână. După figura sa slăbăvită se cunoștea că slăveste vițiu. Ochiul lui verzui, erau a fundati în orbite și luceau într-un mod straniu. Fața îi semăna cu a unui bandit.

— Bună dimineața dragă socrule.

— Bună dimineața Winter.

— Am mai venit pe aci ca să mai răsuflu puțin. Așa năbuseală e pe la Londra, în cât am mai venit pentru o săptămână pe la voi.

Bătrânul lord nu zise nimic, ci aprobă doar din cap.

— Veniți tocmai la timp, zise Eduard, lăsând cartea din mână. Era să luăm chiar acum masa.

Înainte însă de a intra în povestirea noastră, să descriem trecutul lordului Winter.

Acum trei ani era magistrat. Avea parale destule, moștenind de la părinții săi. Însă din nenorocire, întâlnindu-se cu un vechi prieten din copilărie, începu să cheltuiască. Prietenul său nu era un om cum se cade, era un derbedeu care umbla din tavernă în tavernă, mâncând cum da Dumnezeu. Dar Winter își dădu seamă că făcuse o prostie și numai de cât se debarasă de prietenul său, și-și urmă viața liniștită ca și mai înainte. După un an făcu la un bal cunoștința d-rei Magdalena Manesford. După câteva luni o luă în căsătorie și astfel ajunse cumnatul lordului Manesford. Dar

Winter reveni iar la vechiul său obicei. Se întâlnea cu prietenii decăzuți, cari îl luați prin cărciumi, bea pe socoteala lui, făcând fel de fel de chefuri. Azi așa, mâine așa, până când magistratul Winter ajunse într-o stare de plâns. Dese ori se întâmpla certuri între el și nevasta sa. După două ani de căznicie, Magdalena Manesford își dădu sufletul din cauza unei boli de piept. Beția și chefurile tinea de acum lant și dese ori magistratul nu dădea nouti întregi pe acasă. În cele din urmă isprăvi paralele și trăia prin cartierele rău famate ale Londrei, unde mișuna tot felul de criminali. Se alie cu dâșii și luă parte și la niste crime încă nedescoperite de poliție. Astfel ajunse omul nobil trăit în cinste și respectat de toți. De multe ori cerea ajutorul socrului său, și acum de sigur că venise la bătrânul Manesford tot ca să ceară parale pentru ca să-și satisfacă iar poftele lui vicioase.

CAP. II

Prima apariție a „Damei Cenușii“

Pe la 8 seara Lord Winter împreună cu bătrânul Manesford și cu Eduard se așază la o masă modestă unde se servea mâncări mai puțin luxoase. Din întâmplare ochii lui Winter căzu asupra dulapului cu manuscrite. În acel moment ochii lui scânteiară cu mai mult foc ca mai înainte. Dacă cineva ar fi privit acei ochi ar fi putut vedea adevăratul criminal în persoana lui Winter.

Pe la 9 ceasuri, masa se sfârși și după o conversație scurtă Winter trecu în odaia lui spre a se culca. Putea crede cineva că acest demon va dormi? Din contra, se pregătea de ceva. Își făcu repede patul și se trânti îmbrăcat în el.

Nu trecu nici un cias când Winter sări repede în picioare. Își descălță ghetetele și se furișă încet până în biblioteca unde erau manuscritele acelea de valoare. Razele lunii străbateau prin ferestrele mari ale camerei. Winter se uită în toate părțile, și dacă văzu că e liniște, scoase din buzunar un maldăr de chei, și începu să le încerce. În sfârșit una din ele se potrive. Iute ca fulgerul duse Winter mâna la prețiosul document ce conținea toate secretele celui frumos castel scoțian. Închise la loc dulapul și încet se furișă până în camera sa. Acolo, la lumina unei lumânări, desfăcu documentul, dar avu grije să lase transparente, ca nu cumva vr'un ochi strein să privească în cameră. După ce citi documentul de mai multe ori, își frecă mulțumit mâinele, stinse lumânarea și se culcă. La 6 de dimineață se sculă și cu liniște desfăcu giamanta-

nul și din el scoase un costum de femeie cenușiu. Și-l îmbracă și peste față își lasă un voal tot de aceeași culoare ca și rochia. Așa îmbrăcat eși în coridor și o apăsare ușoară în zidul din stânga, la un loc anumit făcu ca perețele să se desfacă, lăsând o gaură pe unde se putea strecura ușor un om. Prin aceea deschizătură dispărură Winter. Apoi ușa secretă se închise la loc.

Lordul Manesford avea obiceiul de a se scula de dimineată, de obicei cam pe la 5 și jum. Își sorbea liniștit cafeaua la o masuță mică șezând comod într'un jilț larg. Tot așa făcu și în dimineata aceea. Pe când își bea cafeaua, din peretele ce era în spatele lui se desfăcu o bucată. O damă de un aspect înfiorător apărură. Își împreună mâinele în semn de rugăciune și se apropie de Lord. Un tipăt sfâșietor și Lordul își pierdu cunoștința. Fantoma dispărură pe unde venise. Bătrânul camerier al Lordului apărură imediat și când văzu pe lord trântit jos începu să strige ajutor. La strigătul lui apărură alți servitori și mai târziu Eduard. După multe fricțiuni Lordul se deșteptă din leșin și începu să aiureze:

— Fantoma Edit... a... invi... at... mor... ti... cenu... ș... ie.

Nimeni nu putea înțelege ce spunea Lordul. Eduard trimise să cheme și pe Winter care veni îndată. Se mira de ce fantomă era vorba. Dar toate acestea erau prefaceri. El voia cu tot dinadinsul să piardă pe lord și pe fiul său, ca după falsificarea testamentului să moștenească el toată averea bătrânului Manesford.

CAP. III

A doua apariție. — Moartea Lordului Manesford

Trecuse aproape o săptămână de la toate aceste întâmplări. Bătrânul lord se făcuse mai bine. Nimeni nu mai știa ceva despre acea apariție. Toți din castel se liniștiră. Însă această liniște nu dură mult, căci într-o dimineată pe când lordul își bea obișnuitul dejun de dimineată, fantoma apărură iarăși. De astădată lordul avu o frică mai mare ca cea dintâi, căci cum zări fantoma începu să strige:

— Edith, soția mea a înviat din morți, ajutor, mor, ertare, nu mă mai chinui.

Și căzu leșinat.

La strigătele lordului apărură servitorii, Eduard și mai târziu Winter.

Aceleași frecțiuni, aceeași muncă dar toate în zadar. Lordul nu se mai deșteptă. Murise de spaimă. Când doctorul casei anunță trista încetare din viață a bătrânului lord, ochii lui Winter luciră misterios. Servitorii plân-

gea pe bunul lor stăpân, dar mai mult îl plângea Eduard pe tatăl său, singurul care mai rămăsese din părinții săi.

CAP. IV

A treia apariție. — Chemarea lui Sherlock Holmes

Trei zile trecuse de la înmormântarea lordului Manesford. Eduard stătea lângă el de cât un prieten bun și devotat, un servitor credincios care petrecea cu Eduard zilele de singurătate în Scoția. Totdeauna Franț, cum se chema bătrânul servitor, se dea lângă tânărul lord. Acum însă se dusesse să reguleze niște afaceri, așa că Eduard rămase singur.

Deodată el sări speriat în sus. Fantoma misterioasă era lângă el. Cu un strigăt de spaimă el căzu în nesimțire.

Intr'adevăr „Dama cenușie”, era lângă el. De unde venise? Pe unde a intrase? Nu se putea ști. Însă misterul fu repede deslegat.

În dreapta dulapului bibilotecei se afla un tablou în mărime naturală, reprezentând pe nevasta lordului Manesford, îmbrăcată într'un costum cenușiu ca și fantoma. În stânga, un alt tablou ca și cel dintâi, reprezentând pe lordul Manesford. Tabloul care reprezenta pe nevasta lordului acoperea o ușă secretă. Pe acea ușă apăruse „Dama cenușie” alias Winter.

Când Franț apărură pe pragul ușei și văzu pe Eduard care se deșteptase din leșin galben ca ceara și tremurând, îl întrebă speriat:

— Ce ai, sir Eduard, ce s'a întâmplat? Pentru Dumnezeu, spune!

— Fantoma... Fantoma... am văzut fantoma.

— Ei drace, aci trebuie să fie ceva. Casa asta ascunde un mister. Și acest mister nu va fi delegat de cât de un singur om, de nimeni altul de cât de el.

Și cine este acel om Franț. Spune, te conjur spune, voi să scap de această femeie care a ucis pe scumpul meu tată.

— Acet om nu e aci, el locuiește în Londra și se numește Sherlock Holmes.

— Sherlock Holmes?

— Da, el, lui trebuie să-i scriu. El e în stare să deslege acest mister..

— Să-i scriu, Franț.

Și Franț se așeză la birou și scrisese următoarea telegramă:

Londra Scoția 4 Iunie
Baker-Street 18...

D-le Holmes,

Te rog să vii îndată la castelul lordului Manesford. S'a întâmplat aci lucruri foarte grave. Cred că ai fi aflat din jurnale. Un mister planează asupra acestui

castel. Vă rog veniți cât se poate de repede. De ori-ce cheltuieli răspund eu.

Cu stimă

Lord Eduard Manesford

Te-am iscălit eu sir Eduard.—Și acum mă duc la poștă să trimet această telegramă.

Celebrul detectiv englez Sherlock Holmes, stătea la masă împreună cu ajutorul său Harry Taxon, în comoda lor locuință din Baker-Street, când primi telegrama.

— Iată, zise Holmes, mă așteptam la așa ceva. Știam că mă va chema. De aceea Harry să urmărim rugăciunea și să plecăm spre Scoția. Sper că vom reuși a deslega misterul. Poți să faci bagajul.

— Foarte bine maestre, zise Harry vesel, în 10 minute sunt gata.

După un ceas Sherlock Holmes și cu Harry Taxon erau în trenul ce duce spre nordul Angliei.

Cap. V

Pe urmele adevărate. Cursa

— Ah! d-le Holmes, bine că ai venit, zise Eduard la venirea marelui detectiv.—Vă așteptam cu nerăbdare.

— Te rog sir Eduard condu-mă în odaia în care a murit tatăl d-tale.

— În această oclă a murit sârmanul meu tată.

— Unde a stat el când a venit fantoma?

— Pe acest jilt, cu spatele la peretele din fund.

— Bun, mi-ajunge. Puteți să-mi dați pentru un moment această oclă.

După ce eșiră, Holmes alergă la perete și începu să-l pipăie. Scoase lupa din buzunar și-l examină. Ochiul pătrunzător al detectivului zări butonul secret care făcea ca o ușă nevăzută să se deschidă. Apăsă pe el și imediat ușa se deschise lăsând liberă intrarea într'un gang.

Era aceeași ușă pe unde apăruse fantoma misterioasă.

Winter care la sosirea lui Sherlock Holmes pricepu că venise pentru a-l descoperi, se puse la pândă după niște perdele. Văzu pe Holmes dispărând în gang și-l urmă. Gangul ducea în odaia lui Winter. Sherlock Holmes ajunsese în oclă și se apropie de pat. Văzu costumul „damei cenușii” și documentul prețios aruncat în pat. Toemai îl lua în mână când Winter apărură cu un revolver în mână.

— Am onoare să vorbesc cu d. Sherlock Holmes?

— Da, zise Sherlock, întorcându-se brusc.

— Ce căutați aci?

— Ce caut? Caut pe „Dama Cenușie” pe care am găsit-o.

— Da, ai găsit-o Holmes. Și cine e?

— Chiar d-ta, lord Winter, un criminal nobil, un...

— Se poate Sherlock, se poate.

— Văd lord Winter, că nu mă cunoști îndestul. Poate nu ai auzit că Sherlock Holmes nu glumește cu criminalii. Acum sus mâinile săi trag.

În mâna lui Sherlock Holmes străluci un revolver a cărui țevă amenința pe Winter. De odată Holmes simți că picioarele nu mai au nici un sprijin și că se cufundă în adâncime. Apăsă pe trăgaci, o bubuitură răsună și Sherlock Holmes dispărură ținând strâns în mână documentul secret.

Winter își frecă mâinile mulțumit și dădu drumul unui râs sgomotos și infiorător.

CAP. VI

Documentul salvator. — Arestat

Să ne întoarcem la Sherlock Holmes după ce căzuse în adâncime. Marele detectiv simți o isbitură puternică când ajunse jos. Picioarele îl dureau grozav. De marea durere ce simțea leșină. După un ceas se deșteptă, constatănd că orice durere a trecut. Se ridică repede în picioare și se scotoci prin buzunare. Găsi ceea ce căuta. Lampa electrică trebuia să-i aducă un serviciu destul de mare. O găsi. Apăsă pe buton și o lumină vie se răspândi pe pereți. Se găsea într'o gaură pătrată zidită cu pietre dreptunghiulare. Uitându-se prin prejur, găsi pe jos documentul ce conținea secretele castelului. Începu să-l citească la lumina lămpii. De odată scoase un strigăt de bucurie.

— Am găsit scăparea. De acum lord Winter ești în mâinile mele.

În document scria că din odaia unde murise lordul un gang secret duce în odaia lui Winter. Din odaia bibliotecii când ești pe ușă dai într'o sală. Pe dreapta se află în perete o ușă secretă care duce într'o pimiță pătrată, a cărei ușă se deschide numărând de la dreapta spre stânga șapte pietre și apăsând pe a 7-a. Tot așa făcu și Holmes. O ușă grea de piatră se deschise, Sherlock Holmes ajunsese în bibliotecă. Acolo dete peste Harry Taxon, Eduard, și Franț, care-l căuta. Când îl văzură plin de praf și zgâriat pe față și mâini, rămaseră încremeniți.

— A fost o glumă, sir Eduard, zise Holmes râzând.

— Unde ai fost maestre, zise Harry Taxon.

— Vă voi spune mai târziu. Acum doresc altceva. E ceasurile 9 seara și e aproape să apară „Dama cenușie”.

— Cine să apară, d-le Holmes?

— Cine? Știindu-mă prins în cursă, de bucurie va apare în seara asta. Ha! ha! lasă că te reglez eu. D-le Eduard

te rog dă-mi haina d-tale și acum ascundeți-vă după ușa și la un strigăt al meu năvăliți în odaie.

Nimenia nu înțelegea ce voia să facă Holmes și cea ce spusese mai înainte. Eduard îi dădu haina și dispăru. Sherlock Holmes o îmbracă și din buzunar scoase un revolver, se așeză la birou ținând revolverul în mână în loc de toc. Pe o masă lângă fereastră așeză o oglindă mică, astfel ca să reflecteze persoanele se s'ar afla în spatele lui. Stătu astfel un sfert de ceas, când deodată Sherlock Holmes zări prin oglindă cum tabloul ce reprezintă pe Lady Edith se dădu încet la o parte. O faptură eși încet afară. Purta o rochie lungă cenușie. Pe cap o pălărie mică. Fața îi era acoperită de un voal gros cenușiu. Se apropie încet de Sherlock Holmes. Incepu să sară ca o viperă ce vrea să-și apuce prada. Deodată detectivul se ridică și revolverul său amenință pe fantomă.

— Sus mâinele sau trag. Gluma merge până la un loc.

Dar „Dama cenușie” se repezi ca fulgerul asupra lui și-l cuprinse de mijloc. O luptă pe viață și pe moarte se încinse. Holmes scăpă revolverul și lupta se încinse mai aprigă ca mai înainte. Deodată Fantoma apucă de gât pe detectiv și-l strânse cu putere. În acel moment Hary Taxon năvăli în odaie și cu patul revolverului lovi pe fantomă în cap. Imediat săriră Frant și Eduard care legară pe criminal.

— Priviți sir, cine este „Dama cenușie” care a omorât pe tatăl d-tale și care voia să te omore și pe d-ta milord zise Sherlock Holmes smulgând peruca și voalul ce acoperea fața.

— Winter? exclamă Eduard. Criminal, ai omorât pe tata ca să pui mâna pe avere. Pe mine ai vrut să mă omori dar d. Sherlock Holmes ți s'a pus în cale. Meriți ștreangul ticălosule. Duceți-l de aci.

În acest timp sosiră doi polițiști chemați de Frant.

— Eduard, zise criminalul, tot nu vei scăpa de mine, ne vom răfui noi odată.

— De prisos, duceți-l.

După ce polițiștii târâră pe criminal afară, cu primul tren îl înaintară siguranței londoneze din Scotland-Yord. Eduard se apropie de Holmes și luă mâinele și i le strânse cu căldură.

— D-le Holmes, îți mulțumesc pentru serviciul ce mi-ai făcut și drept răsplată vei primi o însemnată sumă de bani.

— Milord, bani nu voi primi nici odată.

— Atunci ce doriți, d-le Holmes.

— Milord, nu doresc de cât să locuiesc o săptămână aci, căci aerul de

Scotia îmi prieste mult mie pentru ca să pot să-mi vindec boala mea.

— D-le Holmes poți sta aci un an nu o săptămână, tot îți va sta la dispoziție.

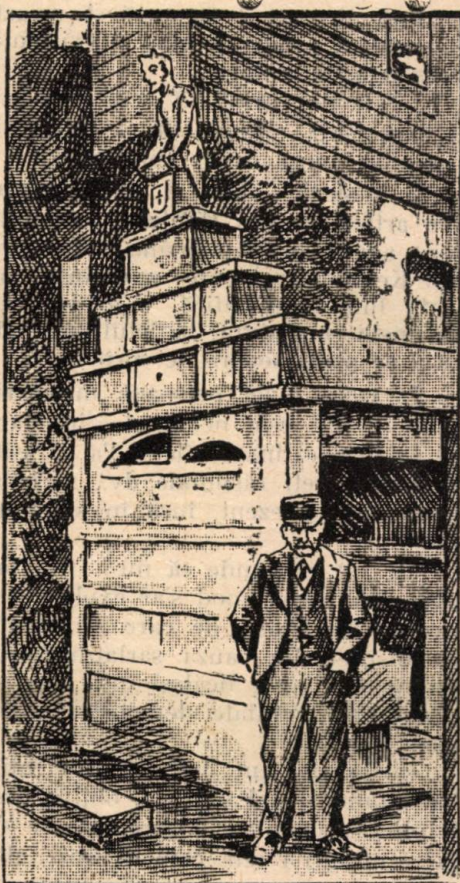
— Vă mulțumesc Milord.

După o săptămână Sherlock Holmes și cu ajutorul său Hary Taxon se întorceau cu primul tren ce întâlniseră, spre Londra, iubita lor Londra, unde marele detectiv se ducea să caute alte aventuri, alte crime, pe care poliția londoneză nu putea să le descopere.

Trad. de Aurel Atanasescu

UN MONUMENT SATANEI

Un sculptor american, de origină germană, și-a însușit această ciudată glumă. A voit să înfrunte, prin acest monument simțimintele concetățenilor lui. L'a ridicat chiar în mijlocul proprietății sale, care este situată în centrul orașului. Satana, este astfel văzut din toate unghiurile, în paguba celor credincioși care fac ocoluri nesfârșite ca să nu-l zărească.

Monumentul acesta are 14 picioare înălțime.

Satana șade pe un amvon, din înălțimea căruia ține discurs credincioșilor lui, peste măsură de ticniți, urmând inscripția care o poartă soclul monumentului, și mai fericiți ca acei cari nu cred în el. Fruntea lui este împodobită cu două coarne mari, are lângă el furculița

cu ajutorul căreia stă pregătit a-și înfige victimele în flăcări.

Locuitorii liniștiți ai orașului sunt gata a părăsi spectacolul acesta lugubr. Figura drăcească prezidează la toate mișcările lor, la toate faptele lor, ea stăpânește, ea îi cercetează. De aceea curând, nădăjduese și ei a face să înceteze această gulfă de urât gust.

CONAN DOYLE

EXPERIENȚA DIN KEINPLATZ

Dintre toate științele cari au intrat pe oameni, nici una n'a avut atâta atracție pentru profesorul von Baumgarten ca aceea care are de obiect psihologic și relațiunile rău definite între spirit și materie.

Anatomist celebru, chimist cu vederi noi și profunde, privit ca unul din fiziologii cei mai celebri din Europa, el simțea un fel de ușurare când se lăsa de subiectele sale obișnuite de cercetări și experiențe, spre aplica vasele sale cunoștințe, în studiul sufletului și misterioaselor relațiuni dintre spirite.

La început, pe când era încă tânăr, se silea să pătrundă în secretele mesmerismului.

Atunci i se părea că inteligența îi rătăcea într-o țară necunoscută, unde totul era haos și întuneric.

Însă anii trecură și pentru demnul profesor — căci cunoștința dă naștere cunoștinței, după cum banii produc dobândă — multe lucruri cari-i păru-se strani și imposibile de explicat, începeau să ia în ochii săi un aspect deosebit.

Nouă serii de idei îi deveniră obicinuie.

El descoperi legături acolo unde totul fusese de neînțeles și de mirare.

Gratie acestor experiențe, urmate timp de douăzeci de ani, obținut un oarecare număr de constatări asupra cărora avu ambițiunea de a clădi o știință nouă, exactă, care să îmbrățișeze mesmerismul, spiritismul, precum și toate subiectele analoage.

Pentru aceasta găsi mult ajutor în cunoștința-i profundă a ramurilor cele mai complicate în fiziologia animală cari au legătura cu curentele nervoase și funcționarea creierului.

Alexis von Baumgarten era profesor regal de fiziologie la Universitatea din Keinplatz 1) și cu titlul acesta avea la dispoziție pentru cercetările sale savante toate resursele laboratorului.

Profesorul von Baumgarten era înalt și subțire, cu o față lucioasă și

1) În limba germană Keinplatz înseamnă în nici o parte.

te ochi cenușii pătrunzători. Activitatea gândirii sale îi încrețise fruntea strânsese sprâncenele dese, fel că părea că este totdeauna suferat, ceea ce conducea deseori pe alții la greșeli asupra caracterului său, căci cu toată austeritatea lui, avea o inimă iubitoare.

El era popular printre studenți, căra le plăceau să se grupeze în jurul lui în timpul lecțiilor sale și de a asculta interes straniile lui teorii. Deseori făcea apel la buna lor voință.

Dânsul le cerea să-i servească de obiect în experiențele sale, așa că ai toți dintr'înșii fuseseră adânciți într'un moment sau altul, în starea esmerică a profesorului lor.

Dintre toți acești tineri, credincioși științei, nici unul nu arăta atât entuziasm ca Fritz von Hartmann.

Deseori, camarazi săi se miraseră văzând că un tânăr se consacră atât de vreme spre a citi lucrări și opere abstracte și de a ajuta atât de profesor în bizarele sale experiențe. Adevărul e că Fritz, băiat deștept, avea cu totul alte idei în cap.

Câte-va luni mai înainte, el își dăduse inima unei Elzei, blonda, fidele, cu ochi albaștri a profesorului și cu oare ce reușise să capete chiar din gura ei mărturisirea care... nu-i era de loc indiferentă, nu îndrăznise să se prezinte familiei, ca pretendent în regulă.

De atunci avusese multe greutăți spre a putea vedea pe tânăra fată și, în sfârșit, imaginase șiretlicul care consta prin a se face trebuincios profesorului.

Grație acestui expedient, el era adeseori invitat la bătrân, și el se grăbea să se supui experiențelor, ori cari ar fi fost, numai să aibă fericirea de a vedea strălucind ochii Elzei sau să atingă mâna ei micuță.

Tânărul Fritz von Hartmann era un băiat tare frumuseț.

Intre altele, la moartea tatălui său va fi proprietarul unei moșii de toată frumusețea.

Mulți oameni l'ar fi privit ca pe o „partidă” bună, însă Doamna încrețea sprâncenele, când dânsul venea la ei și certa câte o dată pe profesor, că de ce permitea unui lup de felul acesta să dea târcoale oitei lor.

Mai trebuie să spunem, cum că Fritz avea o reputație cam proastă prin oraș.

Nici odată nu era vre-un scandal pohnă, duel în care tânărul student să nu fie amestecat.

Nimeni nu vorbea atât de liber, atât de violent.

Nimeni nu era băutor ca dânsul. Nici unul nu era așa de cartofor.

Nu era, deci, de loc de mirare, faptul că excelența „frau professorin”

își păzea bine pe Fraulein sub aripa sa; așa că văzu cu ochi răi atențiunile unui ștregar.

Cât despre domnul profesor, dânsul era prea ocupat de studiile sale misterioase spre a-și forma vre-o opinie într'un sens sau altul.

De mai mulți ani, o singură chestiune devenise pentru creierul său un chin neconținut. Toate experiențele sale, toate teoriile sale se învârtău asupra unui singur punct.

De o sută de ori pe zi profesorul se întreba dacă e posibil unui spirit omenesc de a avea câțiva timp e existență separată de corp, și să reintre apoi în acesta.

Când această posibilitate se prezintă pentru prima dată în creierul său, n'o putu admite.

Aceasta lovea prea violent ideile preconcepate și prejudițiile primei sale instrucțiuni.

Însă puțin câte puțin, pe măsură ce înainta mai departe, și mai departe în calea cercetărilor originale, inteligența-i se lovea de vechile sale idei și sfârși prin a se găsi gata de a accepta ori ce concluziune care putea să pună faielele d'acord.

Multe lucruri îl făcuseră să creadă că spiritul putea să aibă o existență deosebită de materie.

În cele din urmă, îi veni ideea că o experiență curajoasă și originală putea să pună capăt chestiunii.

„E evident, zicea el, în faimosul său articol asupra Ființelor invizibile care apărură în Săptămâna Medicală din Keimplatz și care surprinse pe toată lumea științifică, e evident că în unele condițiuni, sufletul sau spiritul se poate separa de corp.

„În cazul unei persoane mesmerizată, corpul este nemiscat, (în stare de catalepsie) însă sufletul l'a părăsit.

„Poate, veți răspunde dv., sufletul este acolo prezent, însă în stare de somn.

„Vă voi răspunde că nu-i de loc așa; altfel în ce mod s'ar explica starea de luciditate, de care s'a vorbit cu dispreț din cauza șarlatanismului criminal al unor ticăloși însă care se poate fără greutate demonstra realitatea absolută.

„Eu însumi am putut, prin mijlocul unui subiect senzitiv, obține descrițiunea detaliată despre ceea ce s'a petrecut într'a altă cameră sau altă casă.

„Cum să se explice această cunoștință plecând de la o altă ipoteză, de cât că sufletul subiectului își părăsește corpul spre a traversa spațiul.

„La un moment dat, sufletul e rechemat de operator și spune cele ce a văzut: apoi își reia zborul prin spațiu.

— De care-ce spiritul (sufletul) chiar prin felul său, este invizibil,

noi nu putem vedea plecările și venirile sale, însă putem vedea efectele sale în corpul subiectului, care este acum rigid și nemiscat, acum face violente eforturi spre a povesti impresiunile ce nu le-ar fi putut nici odată să le capete prin mijloace naturale.

„Nu este de cât un singur mijloc, după părerea mea, de a ajunge la o demonstrație a faptului.

„Cu toate că în locuința noastră de carne vom fi incapabili de a vedea aceste spirite, fără îndoială propriile noastre spirite, dacă le putem despărți de corp, vor avea conștiință de prezența celorlalte spirite, etc.

„În consecință mă propun de a magnetiza în curând pe unul din scolarii mei.

„Mă voi magnetiza apoi eu însu-mi, printr'un mijloc ce mi-a devenit obișnuit.

După aceasta, dacă teoria mea e fondată, spiritul meu nu va încerca nici o greutate spre a regăsi pe cel al elevului meu și de a se pune în legătură cu dânsul, amândoa fiind despărțite de corp.

Sper că vă voi putea face cunoscut rezultatul acestei interesante experiențe în viitorul număr al „Săptămânii medicale” din Keimplatz.”

Când bunul profesor își ținu promisiunea și publică istoria celor ce se petrecuse, această istorie fu primită prin o neîncredere generală.

Mai multe ziare puse atâtea ostilitate personală în comentariile lor, în cât savantul infuriat, declară că nu va mai face nici odată aluziune cu voce tare, nici prin scris, în privința asta, și ținu promisiunea.

Istoria următoare a fost compusă după sursele cele mai autentice și faptele cari sunt citate, pot fi privite ca esențialmente exacte.

II

Așa dar, puțin timp după ce profesorul von Baumgarten concepuse ideea experienței zise a marelui Keimplatz, se întâmplă că, întorcându-se după o lungă zi petrecută în laboratoriu, el se găsi în prezența unei cele de studenți cheflii cari eșau chiar în momentul acesta dintr'o cârciumă. În capul lor era Fritz von Hartmann pe jumătate beat și făcând o gălăgie mare.

Profesorul voi să-și urmeze drumul, însă elevul său se îndreptă spre dânsul și îl opri :

Hei! scumpe maistre, zise el, luând pe bătrân de mână și trăgându-l cu dânsul în stradă, am ceva să îți spun, și-mi este și mai ușor de zis acum, când berea bazează în cap, de cât în ori-care alt moment.

— Ce este, Fritz? întrebă fiziologul cu o surpriză indulgentă.

— Am auzit, Meinherr, că sunteți pe cale de a face o experiență extraordinară, în care veți încerca de a scoate sufletul din corp și apoi să-l puneți îndărăt. Nu-i așa?

— Intr'adevăr, Fritz.

— Și v'ați gândit, scumpul meu domn, că va fi foarte greu de a găsi pe cine-va care va vrea să consimtă de a se supune acestei încercări? Potstansend! Să ne inchipuim că sufletul ese și nu mai revine? Iată ceva care ar fi murdar de tot. Cine ar vrea să-și risce viața?

— Dar, strigă profesorul, infricoșat de tot de felul acesta de a prezenta lucrurile, am socotit pe ajutorul d-tale pentru încercarea aceasta. Cu siguranță nu mă vei părăsi în momentul greu. Gândește-te! Ce onoare! Ce glorie!

— Să mă gândesc? Dar m'am și gândit! strigă studentul înfuriat. Oare voi fi totdeauna plătit cu moneta aceasta? N'am rămas timp de zece ceasuri în picioare deasupra unui izolator de sticlă, pe când d-ta îmi vărsa electricitate în corp? Nu oare d-ta ai excitat nervii unei femei, fără să mă socotesc că mi-ai stricat stomacul, trecând un curent galvanic printr'ânsul? D-ta m'ai magnetizat de vre-o 34 de ori, și ce mi-a adus toate astea? Absolut nimic! Și acuma voești să-mi iei și sufletul, după cum scoți unei pendule mecanismul. E mai mult de cât poate suporta un corp omenesc.

— Scumpul meu! Scumpul meu! strigă profesorul în culmea desolației, e adevărat Fritz. Nu m'am gândit de loc până astăzi.

Dacă mi-ai putea arăta în ce fel să te răsplătesc, m'ai găsi dispus să...

Ai consimțământul meu dinainte.

— Atunci ascultă, d-le, zise Fritz, cu un ton solemn, dacă îmi vei da cuvântul d-tale de onoare, că după experiență, voiți obține mâna fiicei d-tale, consimt de a te ajuta. De nu, refuz să mă amestec.

— Și ce va zice fiica mea? strigă profesorul după un moment de tăcere și mirare.

— Fii sigur că n-o să mă refuze, răspunse tânărul, e multă vreme de când ne iubim.

— Atunci va fi soția d-tale, zise fiziologul cu vocea fermă, căci d-ta ești un curajos și în același timp unul din cele mai bune subiecte nevrotice ce am cunoscut vre-o dată, mai ales când nu sunteți sub influența alcoolului. Experiența se va face la 4 ale lunii trecute. Vă veți duce la laboratoriu pe la amiază. Va fi un mare eveniment, d-le Fritz. Va fi și Von Gruben din Iena, și Hinterstein din Băle. Vor fi principalii savanți din Germania Sudică.

— Voiți fi exact, repeta ferm, studentul.

Și se despărțiră.

Profesorul intră cu pasul său greoi, gândindu-se la experiența a cărei dată s'apropia, pe când tânărul student, cu pasul nesigur, se întâlnește cu camarazii săi cu mintea plină de imaginea Elzei cu ochii albaștrii și de afacerea ce o încheiase cu tatăl iubitei sale.

III

Profesorul nu exagerase de loc, când vorbise de interesul universal care excitase noua sa experiență de psihologie.

Cu mult înainte de ora fixată, sala era populată de o constelațiune de oameni de talent.

În afară de celebritățile ce le numise, venise din Londra profesorul Lurcher dela Academia Regală, care se făcuse celebru printr'un remarcabil tratat asupra centrelor cerebrale.

Mai multe alte lumină din tribul Spiritiștilor făcuseră un lung voiaj spre a azista; chiar și un ministru swedenborgian care era de părere că aceste operațiuni vor putea arunca o oarecare lumină asupra doctrinelor Crucei-Roșie.

Această distinsă adunare primi cu aplauze sgomotoase apariția profesorului Von Baumgarten și a elevului său, pe platformă. Conferențiarul, în câteva cuvinte bine alese, explică teoria sa și ceea ce își propunea să facă spre a o demonstra.

— Eu susțin, zise el, că atunci când o persoană este sub influența magnetică, spiritul său este momentan degajat de corpul său, și desfid pe ori și cine de a înainta o altă ipoteză deosebită care să poată explica, faptul lucidității. Sper că, magnetizând pe tânărul meu amic și colaborator, aci prezent, apoi punându-mă și eu în aceiași condițiune, spiritele noastre vor fi în stare de a comunica între ele, cu toate că corpurile noastre vor rămâne nemiscate. După o trecere oarecare de vreme, natura își va relua imperiul ei și spiritele noastre vor intra în corpurile respective, și totul va fi ca mai înainte.

Cu binevoitoarea dv. permisiune, vom proceda acum cu experiența.

La ultimile cuvinte, profesorul fu întrerupt de aplauze.

Apoi în auditoriu se stabili o tăcere, în care se ghicea nerăbdarea.

Profesorul magnetiză mai întâi pe tânărul om, care recăzu pe scaun, galben și rigid.

Apoi scoase din buzunar un glob strălucitor de sticlă, asupra căruia el își concentră privirea și făcând o energetică sfortare mintală el reuși să se pue în aceeași stare. Era un spectacol mișcător, văzând pe tânăr și pe bătrân, unul lângă altul, în aceeași stare cataleptică.

Unde fugiseră oare sufletele lor?

Aceasta era întrebarea ce și-o puse ră toți spectatorii de la primul până la ultimul.

Cinci minute trecă, apoi zece, cincisprezece, iarăși alte cincisprezece.

Profesorul și elevul său steteau nemiscăți pe platformă.

În tot timpul acesta, savanții adunați nu discutară nimic.

Toți ochii erau îndreptați asupra celor două fete palide spre a observa primele indicii de întoarcere la viață.

Mai mult de o oră trecu înainte ca răbdătorii observatori să fie răsplătiți.

O slabă roșeață se urcă pe obrajii profesorului Baumgarten. Era sufletul care reîntra în locuința sa pământască.

De odată el întinse unul din brațele sale lungi și slabe, ca un om care se scoală din somn.

El se frecă la ochi și privi în jurul lui, ca și cum n'ar fi putut înțelege unde se afla.

— Tausend Teufel *) strigă el repezind cu o voce răgușită o teribilă injură nemțească, ceea ce miră foarte mult adnarea și scandaliză pe Swedenborgian.

Unde dracu sunt? Trăznete!

Ce dracu mi s'a întâmplat.

Ah! da, îmi amintesc: una din idioatele experiențe de magnetism. Data asta nu prea a mers, căci nu-mi amintesc de când mi-am pierdut cunoștința, așa că toți ați făcut călătoria pe vicleș *) voastră, savanții mei amici, și intr'adevăr că și-a răs de capul dv.

Și zicând aceste cuvinte, profesorul regal de fiziologie izbucni într'un sgomotos hohot de râs și-și dădu o palmă pe burtă într'un mod foarte nepoliticos. Auditorul fu atât de iritat de această eșire impertinentă din partea gazdei lor, care ar fi putut produce un scandal, fără intervenția tânărului Fritz von Hartmann, care tocmai eșise din letargie.

Înaintând până la marginea platformei, tânărul se scuză de conduita tovarășului său:

— Sunt supărat, zise el, foarte supărat, de a recunoaște că e un băiat care incurcă toate, cu toată gravitatea care a părut că arată la începutul experienței. El suferă încă de reacțiunea magnetică, așa că nu-i responsabil de limbajul său. Cât despre experiență, nu privesc de loc această ca un eșec. Se poate ca spiritele noastre să fi avut legătură în spațiu, însă din nenorocire, memoria noastră corporală este mai grosolană, și cu totul deosebită de cea a spiritului, așa că nu ne putem reaminti cele ce s'au petrecut. Voiți consacra de acuma sfortă-

*) Miș de draci.

*) Vrea să înțeleagă: cheltuiala.

rile mele de a descoperi un mijloc, care să permită spiritelor de a păstra amintirea celor ce li se întâmplă, când sunt în libertate, și când voiă ajunge și scopul acesta, sper că voiă avea plăcerea de a vă vedea reuniți în sala această și de a vă face cunoscut rezultatul chiar sub ochii dv.

Această alocuțiune venind de la un student atât de tânăr provocă o surprindere considerabilă în auditoriū.

Cățiva fură gata să se supere, căci, după părerea lor, subiectul profesorului își atribuia o prea mare importanță.

Însă cea mai mare parte din ei, văzură într'insul un tânăr care promitea mult, și pe când eșeau din sală făcură o comparație între demnitatea atitudinii sale și ușurinta profesorului său care în timpul acesta, râdea cu hohote într'un colț, fără a se lăsa intimidat de eșecul experienței.

Și pe când toți savanții eșiră în șir din sala de conferințe, ducând impresia că nu văzuseră nimic în deosebi, realitatea era că se petrecuse sub ochii lor una din faptele cele mai extraordinare din Istoria Lumei.

Profesorul von Baumgarten demonstrase o teorie exactă zicând că spiritul său, cum și cel al elevului său părăsiseră corpul, pentru un oarecare timp.

Dar atunci se produsese o complicație stranie și neprevăzută.

La reîntoarcere, spiritul lui Frantz intrase în corpul lui Alexis von Baumgarten, iar cel al profesorului se stabilise în corpul lui Fritz von Hartmann.

De aici termenele mahalagești și expresiunile triviale care scăpaseră buzelor marelui profesor, cât și vorbele măsurate și înțelepte declarațiuni căzute de pe buzele veselului student.

Aceasta era un fapt fără precedent, și totuși nimeni nu știa nimic, și mai puțin încă de cât ceilalți, cei cari erau principalii interesați în cauză: Baumgarten și von Hartmann.

(Va urma).

Trad. de A. Bensim

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica orî-ce articole interesante prietoare la călătorii sau vânătoare, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătorilor», strada Brezoianu, 11, București.

MATURIN CUMPĂRĂ COLIEURI

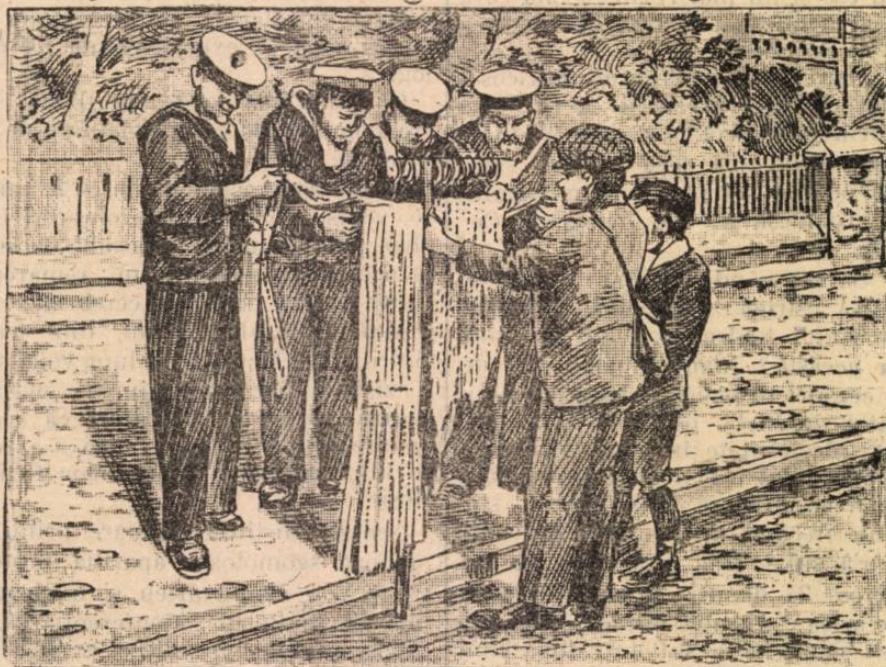
Marinarul în călătorie este în totdeauna încântat a face escală, mai ales când o favoare specială îl autoriză a se opri pe pământ.

Să nu credeți, că se grăbește a admira monumentele orașului, sau a studia moravurile locuitorilor! Își bate joc de arhitecturi și de etnografii. Dar se gră-

Marinarul este foarte rar un egoist.

Dacă cumpără toate fleculețele, pe cari i le arată negustorii părților — colieuri false, sau mărgăritare de sticlă — este cu intenția de a le face cadou pe la prietenii și părinții, pentru că știe că un lucru adus din alte țări face în totdeauna plăcere.

Și se gândește mai ales la iubita lui, la micuța lui verișoară, căreia într-o zi îi poate dovedi că s'a gândit la ea, în de-

Marinari cumpărând coliere

bește a-și cheltui puțin din soldă, el care pe tot timpul călătoriei, a fost constrâns a face economii. „Maturin“ nu este un sgârșit. De mult știe că dacă banul este rotund, este pentru a se învârti. Acea ce îi place mai mult, este a cumpăra amintiri „de culoarea locală“. Să nu credeți că este un colecționar. Mai întâiu marinarul nu are home pentru a-l decora.

părtata lui călătorie, și în amintirea ei, adună în sacul lui o mulțime de obiecte, mărunțișuri, cari bine-înțelese nu au valoare, dar cari, ori cum vor fi bine primite.

A! de câte ori nu s'a gândit, la întoarcerea acasă! Îl va mai vedea el oare acel colț de pământ, unde nădăjduște a-și sfârși zilele? Marea este așa de capricioasă!

BRAT DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI
De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

VII

Dincolo, sub ruine, în mijlocul îngrozitorului haos, care a fost o mină de aur și care disperă azi acest colț de pădure virgină, Madiana ține piept cu banditul. Nepăsătoare și hotărâtă, așteaptă fără șovăire amenințările lor, pregătind o împotrivire inversunată.

Grupăți împrejurul ei, formidabili ei auxiliari stau încolăciți pe crăci și mușchii. Madiana se uită la ei gânditoare:

— Sunt prea puțini! Ar trebui să

vină mai mulți, căci nu vor fi nici odată îndeajuns.

A, dacă bițele mele picioare nu ar fi legate, cum m'aș repezi eu asupra acelor mizerabili cu trupa mea de reptile, cu gurile căscate și cu limbile otrăvite!

Aide, la lucru!

Și începe din nou a șuera din foaia ei acea modulație ciudată, enervantă, amețitoare.

Acest șuerat trebuie de altfel să se audă în depărtare, căci iată vin nu-

mai decât maimuțele, clătinându-se și ronțâind din boturi; asemenea și papagalii încep a se sui, a se scobori, a se învârti; scoțând țipete nebune.

Regele ridică din umeri și bombănește:

— Da, blestemată vrăjitoare, da! Aide, șueră-ți muzica ta de vrăjitorie! Vom vedea noi!

— Ori și cum, zice Mal-Crepi uimit, iată un lucru care nici prin minte nu mi-ar fi trecut. Am rămas cu gura căscată și ochii sgâiți. Dar dacă vre-unul din acești șerpi ar înfige colții în nobila prințesă?

— Nu! mai întâi șerpii nu înțepă vrăjitoarele și afară de asta cred că ea nu se teme de veninul lor.

— Ei, asta e prea din cale afară! De ce?

— Pentru că, fără îndoială, este «spălată», cum se zice în țara ei.

— Cum spălată?

— Adică inoculată. Sunt printre ei indivizi privilegiați cari fabrică din experiență niște medicamente cu otrăvuri, amestecate și dozate în proporții terminate. Acești indivizi cari știu secretul formulei empirice, inoculează între degete și degetul cel mare de la picior al pacientului o cantitate oare-care din acel medicament. După ce a introdus aceasta, pacientul este cuprins, timp de vre-o opt zile, de friguri teribile; în urma acestei operații se pare că ori-ce mușcătură de șearpe nu mai are nici un efect.

— A, atunci să ne supunem și noi acestei operații ciudate.

— N'ar fi rău, ca să nu mai suferim înțepăturile țânțarilor, ale paianjenilor și ale atâtor lighioane spurcate pe cari le întâlnim în drumul nostru.

Pentru moment o să facem și noi altceva, urmează regele, începând a aduna lemne, așchii și a pregăti pentru foc. Acum aprinde, Mal-Crepi!

Acesta se supuse. Focul se aprinse.

— Dar ce-ți trebuie foc aci unde ne prăjim de căldură? întrebă Mal-Crepi.

— Nu cum-va ai vrea ghiată?— zice regele. Aide la lucru; ne trebuie foc mare, mare de tot.

— Dar eu nu pot singur. Ai noștri nu vin oare?

— O să vie și ei, după ce vor omori pe acel blestemat de necunoscut care ne-a masacrat atâția dintre noi. Cred că pe la amiază să fie aci vre-o zece din ei, bine aprovizionați, bine armați, în așteptarea lăutrei.

— A, ce minunată făgăduială!

— Și să devenim peste puțin adevărați stăpâni ai acestei țări!

— Firește! Tocmai pentru asta să nu ne lăsăm să fim arestați prostește de o menagerie de reptile.

Tot vorbind, bandiții așează crăci

peste crăci și pun pe foc, care arde înainte.

Sărmana Madiana îngrijată ca de moarte și zice:

— Doamne! Ce vor să facă?

Această muncă trebuincioasă, pare însă foarte lungă, și cere o cheltuială de puteri considerabile.

Șerpii sosesc mereu, dar mai puțin la număr. Pe căldură reptilele stau amorțite. Cu toate acestea sosesc mereu, bandiții ocupați cu focul nu-i observă; un șuerat care se aude în depărtare i fac să tresară. Se opresc din lucru, și Mal-Crepi, căruia i curge nădușala și roae de pe obraz zice speriat:

— Noroc! Auzi ai noștri cari vin!

Regele răspunde semnalului și câte va minute după aceea, sease oameni bine înarmați înaintază:

— Ei, dar ce e asta, nu sunteți mai mulți la număr?

Unul din ei răspunde cu un accent de ură și furios:

— Am îndurat un dezastru. Pielea a fost ucis cu un glonț în piept.

Două alții loviți de pușca lui Landlord...

— Dar Tom Canon?

— Schilodit pe viață; are o mână frântă și brațul răsucit ca o lulea... A, Braț de fier așa e un om colosal!

— Braț de fier?

— Da, necunoscutul care a luat pe Madiana și care ne-a bătut strașnic!...

— Pe toți sfinții! Și voi l'ați lăsat să trăiască?

— Este invulnerabil!

— O să vedem noi! Eu l'am condamnat. Va muri. O, și va muri într'un chip îngrozitor! Eu nu vreau să fiu regele a cinci mii de nenorociți... Regele ocnei!

— Tac! S'ar putea să te audă cineva.

— Să știe că m'bat joc! Arunc masca, războiul este declarat; nu mai vreau nici un incognito și proclam revolta pe față. Acum să sfârșim aci și mai repede!

— Bine, noi suntem gata de atac, dar ești pregătit cu toate?

— Da, cu de toate! Ia spuneți-mi nu ați fost urmărit?

— De, nu se știe! Dar ca prevedere, am tăiat drumul.

— Dar nu e decât unul: vârtejul.

— Tocmai pe acela am întins și noi în curmezișul apei, la cinci sute metri depărtare una de alta, trei liane, spintecate prin mijloc. Fie-care căpătâiu l'am prins de un fitil vârat într'un cartuş de dinamită.

— Dar cartuşul o fi căzut în apă.

— Nu! Făcâ la vre-o zece centimetri deasupra apei, pe o scândurică de scurgătoare, un lemn așa de ușor ca coaja de plută. Cum ar vrea să treacă vre-o plută, numai de cât a-

pasă pe liane, sforțarea depărtează în sens invers cele două căpătâie prinse de fitil...

— Am înțeles! Frecarea determină inflamația fulminantă. Dinamita ia foc și apoi: bum!

La acest cuvânt o detunătură puternică se aude și se repercutează în ecou formidabil sub bolta imensă de frunze.

Obişnuiți cu sgomotul trăsnetului și al arborilor din pădure, maimuțele și papagalii nu se mișcă.

Dar bandiții râd ironic și triumfători când camaradul lor urmează:

— Acum pluta este prefăcută în bucățele și sfărâmată cu deseversire.

— Și moarte bestiei... moarte veninului!... Într-o clipă... căci adevărata bestie cu venin este aci...

Excitați de Madiana, care vede cu groază această sporire de puteri, șerpii fluieră și își înalță gâturile, deschizând gura.

— Ați pus acolo dinamită? Aici avem foc! întrerupse Regele Ocnei.

— Am înțeles, vom arde tot pachetul acesta. Bun! înțesați un cerc de frunze în jurul umbrarului.

Madiana înțelege, se înfioară, dar nu se predă.

Regele o cheamă aspru:

— Fată tânăra, este de prisos să te mai împotrivesți.

Peste câte-va momente ai să fii cuprinsă de flăcări, ai să fii arsă de vie, sau foarte rău rănită. Ceva mai mult, șerpii îndârjiți au să sară asupra-ți și au să te muște. Ascultă părerea mea: predă-te și-ți jur că nu vei suferi nici un rău.

Madiana ripostă indignată:

— O! lași! mizerabili ocnași! mai bine mor, de cât să cad în mâinele voastre.

Banditul ridică din umeri și spune tovarășilor:

— Face-ți ce v'am spus.

Într-o clipă totul se aprinde; flacăra se ridică, în mijlocul unui fum infect.

Flăcările ajung până la hamacul Madianei. Șerpii se învârtesc, se încolăcesc până cad asfixiați.

Madiana pricepu că nu mai este nici o speranță, că e pierdută.

Sufocată de îngrozitoarea căldură, asfixiată de fum, ne mai văzând nimic, simte că moare și așteaptă moartea ca o dulce scăpare.

— A, bravo! este a noastră! urlă bandiții triumfători.

— Dar ne trebuie cu viață, nu moartă, strigă Regele, căci ea reprezintă un milion avere: «Regatul auru-lui».

Șerpii cari fuseseră ascunși lângă ea în hamac, cad jos.

Alții se încolăcesc pe după stâlpi pe jumătate putrezii ai umbrarului. O supremă invocație ese de pe bu-

zele martirei, care cu o voce stinsă orcăște :

— Ajutor, Doamne a tot puternic ! Doamne, ajutor !

Serpil se frig și mor toți de foc ; fata a încetat de a geme.

Leșinată sau, cine știe, moartă.

Focul începe a se potoli.

— Isbânda e completă ! strigă un hoț ! Acum a noastră este mina de aur !

VIII

Braț de fier lasă să-l alunece pușca, care îl împieca scăperea prin inot, apoi cu o lovitură de picior o înfige pe loc. El dispăre câte-va clipe și reapare iarăși. Apucă de guler pe Fichalo care se sbate cu disperare, abia răsuflă și își strânge într-o mână pușca, iar cu cealaltă se agață de salvatorul lui.

— Dar stai liniștit, prostule ! îi strigă Braț de fier, care abia se poate scăpa de strânsoarea lui.

Fichalo, pe jumătate asfixiat, nu mai vede, nu mai aude și se agață mereu de Braț de fier. Acesta cu un gest magistral, îl lovește peste nas, făcându-l să-și piardă cunoștința și așa, leșinat, îl duce ca un pachet la mal.

Sângele îi curge mult în momentul când salvatorul îl smulge din apă și îl întinde pe pământ.

— Aidem ! zice aspru Braț de fier ; nu avem vreme de pierdut ; o fricțiune sdravănă și... la drum !

Mai târziu vom scăpa și restul.

Ținând acest monolog, tânărul nostru desbracă pe pseudo-inecat, ia un pumn de ierbură și începe a-l freca până ce pielea i se făcu de culoarea pătlăgelei vinete.

Fichalo deschide ochii, privește uimit în jurul lui, încearcă a se ridica, cade însă și se sbate.

— Aide, aide, ridică-te ! Ia să vedem te poți ține pe picioare ? Aidem ! La dracu !

-- Merg, dar nu înainte de a-ți mulțumi din toată inima... Recunoștința mea...

Cu o mișcare, Braț de fier îl opri de a continua.

Fără un cuvânt, fără un semn, indianul, urmat de câinele lui, o porni. În mână își ține tubul de suflat, care este mai lung de trei metri și de care se îngrijește grozav.

Braț de fier, Mustic și Fichalo urmează pe indian, care depărtează bineșor crăcile și se strecoară ca o șopărlă printre tufișul des care coplește tărmlul.

Din când în când le face câte un semn să tacă. Astfel înaintează vre-o cinci sau șase sute de metri, apoi Genipa se oprește la marginea unei poene. În mijloc un foc mare care

se stinge. Apoi oamenii cari dau din mâini, gesticulând printre fumul des.

— Madiana ! Bandiții ! — șoptește Braț de fier printre dinți, strângând pumnii. Ce departe și numeroși sunt ! Cum să ajungem la ei printre dărâmturile acestea ?

Indianul le zice foarte simplu :

— D-voastră stați aci. Eu mă duc acolo și voi uide toată popota aceea ! D-voastră nu vă mișcați ! Trebuie să te supui acestei porunci fără replică.

Și cei trei prieteni se lungiră la spatele buturugilor enorme, pe când indianul începe a se urca, ajutându-se cu genunchii ; el merge cu o repeziciune ciudată, fără sgomot, printre piedici cari îl fac nevăzut ochilor bandiților. Deodată praful arborilor putrezii îi acoperă spatele și îl face cu desăvârșire nevăzut.

Atunci se oprește la vre-o sută de metri aproape de bandiți, cari nu bănuiesc cătuși de puțin prezența lui.

Se lungeste la spatele unei buturugi mari, implantată în pământ și cu o mișcare lentă își îndreaptă tubul în spre grup. Își pune instrumentul pe pământ, caută în sacul lui de pânză, care l țin agățat de umeri, vâra în tub o săgeată, apropiie deschizătura tubului de buze și începe a sufla cu toată puterea.

Cu inima bătând, Braț de fier privește enervat această operație bizară :

— Ce dracu face ăla acolo ?

— A, d-le, d-ta nu ai mai văzut așa ceva în țara asta ! Privește numai ! Până a-ți spune eu ce face, ai să vezi unul din bandiți căzând jos lungit.

— Așa e !

— Și nu a sfârșit ! Ai să vezi cum Genipa are să-ți culce pe rând câte unul !

Unul din bandiți cade în adevăr jos ca un morman, pe când tovarășii lui se grădădesc împrejurul lui. Indianul, mereu nevăzut, își reîncepe mișcarea lui mortală.

— Este înspăimântător ! șoptește Braț de fier incremenit.

— Și toată această afacere, d-le, este lucrarea unei răutăcioase săgeți, ascuțită ca un ac, spune Mustic.

— A, uite încă unul la pământ ! Altul ! Fac trei. A, dar uitam să-ți spun că săgeata este otrăvită ! Altul ! Bravo !

Bandiții, uimiți, nebuni de spaimă, s'au depărtat de hamac.

Nesțind de unde vin acele proiectile tăcute și mortale, își aruncară privirile în toate părțile, priviri de bestii nebune prinse în cursă și cei mai hotărâți bat în retragere. Cu toate acestea tot nu le vine să se depărteze de tot, cu tot pericolul înspăimântător care îi amenință.

Nu au mai rămas de cât patru și

se agață cu încăpățănarea unor animale de pradă în fața ruinelor fumegânde ale umbrarului, unde stă mereu întins ca o lumanare hamacul sărmaneii Madiana.

Unul din ei, vârat bine într-o gaură și ascuns după niște crăci și întinde pușca în direcția presupusă a indianului.

Acesta însă, mai nevăzut ca nici odată, a făcut o mică abatere ; din nou începe a se sui și sosește astfel a lua în flanc micul grup împrăștiat. Două bandiți îi apar în profil, lungiți pe jos, cu gâtul întins în spre locul pe care îl părăsise el.

Genipa își pregătește două săgeți deodată.

Tremurând până la măduvă, Braț de fier, Mustic și Fichalo, cari l'au pierdut din vedere, așteaptă abia respirând. Genipa zâmbește mereu și caută ținta, care îi apare largă de trei degete, care îi permite absorba-rea imediată a otrăveii făcând moartea fulgerătoare.

Indianul își lipește gura de tub...

— Paf !

Acolo se aude un țipăt.

Iute ca gândul, indianul suflă din nou pe tub și trimete o a doua săgeată.

Acolo un urlet !

Două oameni se ridică, dau din mâini, cari se întepenesc, fac două pași înapoi și cad învârtindu-se. În acelaș timp o detunătură se aude, ca un trăsnet, în mijlocul tăcerii pătrunzătoare.

Indianul a fost descoperit de omul care era la pândă și tubul spart și asvârlit în aer. Tras repede și în condițiuni rele, glonțul n'a înemerit pe indian, dar l'a dezarmat.

Genipa face înapoi o săritură de tigră și dispăre, dar imediat Braț de fier simte că este nevoie a interveni.

Apucă pușca lui Mustic, ocheste și... pac ! Cartușul fiind ud, ratează.

— Mi! de trăsnete ! Blestem !

— Înainte, înainte ! Și ce-o fi !

— Înainte, înainte ! repetă aproape urlând Fichalo.

Bandiții, înspăimântați de aceste strigăte și mai cu seamă nebănuind prezența celor trei tovarăși, nebuni de spaimă, își părăsesc adăpostul și o iau la fugă în spre pădurea din apropiere.

În câteva minute nu se mai văd.

Braț de fier nu-și mai pierdu vremea să-și urmărească și aleargă ca un nebun în spre umbrarul din care mai ese fum.

Indianul însă îi luase înainte. Ajunsese la hamac ca o săgeată, îl deschide și găsește pe Madiana galbenă ca ceara. Ca o moartă, abia respiră, apoi ochii i se deschid încet la lumina mare a soarelui, care este în spre scâpăt.

Ea recunoaște pe indian.

— O, Genipa, mulțumesc !..

— A, îți este mai bine ? o întreabă Genipa.

Și omul alb aleargă.

— A, da... albul milos... care... acolo... la Landloed... șoptește Madiana.

Luând înaintea lui Mustic și Fichalo, Braț de fier sare peste ierburi, peste gropi și ajunge tocmai în momentul când Genipa scoate cuțitul ca să taie frîngiile de la picioarele Madianei, care de atîta vreme erau împiedicate. Ne fiind în stare a face vre-o mișcare, sdrobotită, dar fericită, tînăra fată încearcă să zâmbească.

Își întinde mâinile tremurînd în spre Braț de fier, care i le cuprinde și strigă :

— Madiana ! o, Madiana ! liberă... pentru...

Se auzi un foc care întunecă pădurea. Mustic, Fichalo aud șuerînd glonțul și Braț de fier face o săritură convulsivă; nu poate sfârși vorba și cade în genunchi, isbit de proiectilul care trece tocmai pe lângă părul Madianei.

Mustic scoate un țipăt de groază și se repede să-l sprijine; Fichalo, strângînd pumnii, scrășnește între dinți :

— O, bandiți !

— Amîndouă primesc pe brațe pe șeful lor, pe când Mustic îi șoptește orbit de lacrimi :

— Nu are să fie nimic, d le, așa e ?

Madiana, îngrozită, nu poate scoate nici un strigăt, nici vărsa o lacrimă. Abia îi ese un mic gemăt din piept. ca și cum deodată viața abia căpătată, s'ar sfărâma, cade binișor, îi vine rău și răuâne nemișcată, albă ca zăpada, fără nici o răsufare.

PARTEA A DOUA

I

Saint-Laurent din Maroni, 8 ore dimineaua. Temperatura încărcată, apăsătoare. Cerul ca plumbul, soarele ca focul. Plantonul comandantului superior, cu revolverul la cîngătoare, bate două lovituri la ușa sălei de mîncare.

— Intră.

— Comandante, este curierul olandez.

Un bărbat frumos, de vre-o 40 de ani, cu mustață, privirea rece, față liniștită și hotărîtă, abia își sfârșește dejunul.

Face un semn de plictiseală, se ridică și zice plantonului-supraveghetor :

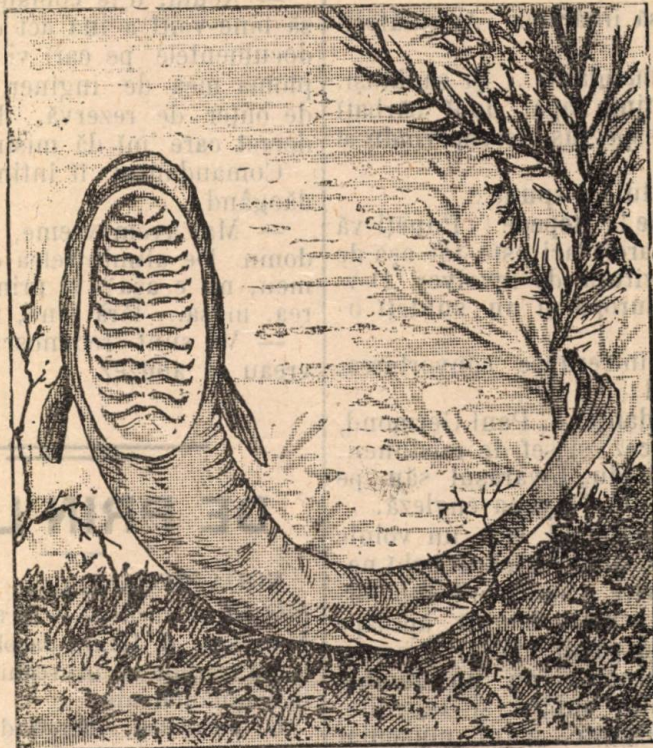
— Cum, deja ?

— Cu o oră mai înainte... ne-a surprins.

Curiozități zoologice

REMORA

Remora este un pește de mărime mij-

locie care se întâlnește prin toate mările, precum și în Mediterana și Oceanul indian.

Este caracteristic printr'un fel de lipi-

toare pe care o are pe cap, și care îi dă voie a se prinde fie de vreo corabie, fie pe corpul unui pește mare, sau a unei țestoase de mare.

Cu chipul acesta se face transportată cu

ușurință, și fără să obosească distanțe foarte lungi.

Este în adevăr tipul parazitului.

— Dar, stai ! Farul din «Pointe» nu l'a semnalat ?

— Nu, comandante.

— Pentru ce ?

— Pare că telegraful nu mai funcționează.

— 8 zile de arest șefului de echipă și tot atâtea agentului.

Mîi de tunete ! Și eu care trebuie să primesc călătorii... am să întîrziu.

— Ertăți, comandante. Am spus să se pregătească trăsura... e gata.

— A, bine !.. Spune să tragă la scară.

— Indată, comandante.

Personagiul acesta, cu titlul militar, nu este decît un simplu civil ; adică după guvernatorul coloniei și directorul general al administrației penitenciare care domnește acolo, la Cayena, aici el este stăpînul absolut.

Ține în mîna și sub răspunderea sa toate puterile—civile, judiciare, administrative și forța armată—și dirige după cum îi place această enormă circumscripție, unde sunt întrușiți patru sau cinci mîi de ocași.

O muncă grea care cere tact și prevedere.

El își aruncă șervetul, trece în vestibul ca fulgerul, își ia cascheta, um-

brela și sare într'un landou mare care staționează sub verandă.

Trasă de două cai, trăsura e mînată de un zevzec ras ca un ou, cu fața searbădă, un pensionar trecut în funcțiunea de vizitiu.

— Aide, repede la de Grad...

Landoul pornește și în câte-va rotituri a sosit la pontament.

Mulțimea se înghesue și se mișcă.

Ofițeri, sub-ofițeri și soldați de infanterie, de marină, funcționari, industriali, mineri, toți palizi de anemie, aleargă la acest cuvînt magic : Curierul ! Vestii din patria îndepărtată... O, curierul !

Comandantul se dă jos, răspunde la toate salutarile și se încrucișează cu doctorul-maior.

— Bună ziua, doctore ! Merge bine pe bord ?

— Da, comandante.

— Bine, mulțumesc !

La vre-o patru metri depărtare se elatină un vaporas, pe care stă scris în litere de aur : «Tropic-Bird».

Această «Pasăra a Tropicului» este curierul olandez care aduce din Danemarca corespondența Europei, sosită pe calea engleză, și alternează în fie-care lună cu acela care trans-

portă Compania franceză transatlantică.

Se aude un șuerat pe micul vaporas. Se așează imediat o punte, pe care comandantul superior o trece repede, întinzând mâna spre căpitan și zicându-i :

— Eram să întârziez. Ai călătorii mei.

— Da, comandante... Și sănătoși. In acelaș timp apar două bărbați cari salută respectuos, descoperindu-și capetele.

Comandantul le spune :

— Pălăriile ! Repede ! Puneți-vă pălăriile ; soarele aci este tot așa de tare ca o lovitură de revolver. D-v. veniți din Europa și nu sunteți obișnuiți.

Căpitanul întrerupse convorbirea, recomandând :

— Comandante, d. Paul Germond, inginer francez și șef de misiune... D. Anatole Bodu, tovarășul său, pe cari l'aduc din Guyana engleză.

D. Paul Germond este un voinic frumos, bine făcut, ai cărui ochi negri au o privire cam aspră sub lornion. Barba scurtă, blondă, aproape roșcată, ca și părul. Dinții frumoși și buzele cărnoase au un zâmbet dulce. Măinile subțiri și îngrijite, picioarele elegante, gâtul muscular și pieptul puternic. Pare de 30 ani.

Comandantul, e obișnuit ca dintr-o aruncătură de ochi să cunoască după față pe cineva ; acest prim examen făcut, este din toate punctele de vedere favorabil.

Inginerul se inclină și zice cu o voce bine timbrată :

— După cum am avut onoarea a vă telegrafia din Danemarca, d-le comandat, sunt inginerul școlii centrale de arte și manufactură, însărcinat cu o misiune și industrială și științifică, de ministrul de comerț...

— Care te acreditează în mod oficial pe lângă autoritățile guyaneeze... știu, d-le.

— La primirea depeșei d-voastră, am telegrafiat prin cablu și răspunsul confirmă, în termeni elogioși, a-seastă depeșă.

— Te așteptam. Fii bine venit și să fii încredințat că voi face tot pentru a'ți fi folositor și plăcut.

— Vă mulțumesc de miș de oră, d-le comandant de onoarea și bucuria ce mi faceți. Mai înainte însă dați-mi voe de a vă înfățișa pe acest băiat cuminte, care este oare-cum fac totumul și prietenul meu. Este băiatul doicei mele ; mă însoțește cu credință, pentru că mă iubește mult și pentru că e pasionat de călătorii.

Comandantul l'a și inventariat : mic, slăbănog, sprinten, cu ochii vii, cu fața cam neagră, părul castaniu și cu o mustăcioară care începe a'i miji.

Poate să fie de 24—25 de ani și salută cu multă bună-voință, deși cam stângaci.

Inginerul adăogă, în mijlocul animației și sgomotului care umple micul vaporas :

— Acum, d-le comandant, vă rog să bine-voiți a lua act de hârtiile și documentele pe cari vi le aduc : diploma mea de inginer, comisiunea de ofițer de rezervă, duplicatul de decret care m'î dă misiunea mea.

Comandantul îi întinde mâna, adăogând :

— Mai avem vreme, dragul meu domn. De altmintearea ești oaspetele meu, nu e așa ? și primești găzduirea, masa... fără jenă, fără fasoane.

— Vă sunt recunoscător, dar nu vreau să abuzez.

(Va urma).

DE PRIN LUME

NOUA ZELANDA. — *O luptă teribilă cu un rechin.* — In apele portului Manukan, d. Henry Jacobson a avut o luptă teribilă cu un rechin de o putere înspăimântătoare.

D. Jacobson, mergând într-o dimineață să se plimbe pe mare cu o barcă, fu surprins de vijelie. Cum intra în port un curent de vijelie îi răsturnă barca. Fiind însă foarte bun înotător, se atârna de o lopată a corăbiei și servindu-se ca de o amarcă, se forță să ajungă la tărâm. In acest timp un rechin îl atacă de odată apucându-l de mâneca hainei.

Înotătorul reuși să-l îndepărteze, înfigându-i lopata în gură. D. Jacobson avu timpul să scoată pumnul de la cingătoare și să-l înfigă în coasta monstrului, cauzându-i o adâncă rană. Pentru a treia oară oară rechinul îl atacă. De data asta însă, el primi o lovitură în inimă și fu omorât.

Un vas văzând pericolul, veni în ajutorul d-lui Jacobson.

Actualmente, rechinul împăiat face ornamentul locuinței eroului.

AMERICA DE NORD. — *O fermă de crocodili.* — D. H. Campbell a adus la Baltimore, după o expediție în Africa, mai multe specimene de crocodili.

Cu mari greutate crocodili au fost instalați în lacul din parcul d-sale.

Zilnic proprietarul cheltuiește sume colosale pentru hrana rentierilor săi.

CANADA. — *Țigări de hârtie.* — Adesea s'a vorbit de multe întrebări pe care le are hârtia în lume. Așa s'a vorbit de roate de tren, grinzi, case. Nu s'a știut însă până acum că

hârtia poate să înlocuiască și tutunul. O societate de plantatori de tutun din *Wort-Bruna*, încasează de câte-va luni beneficii însemnate, fabricând țigări în modul următor : se iaș foi de hârtii și se pun în vase pline cu un miros de tutun. De aici sunt duse la presele unde se fabrică tabacul ordinar. Prin niște mașini, hârtia e făcută în fire ca tutunul, completând astfel iluziunea. Falsele țigări sunt introduse apoi în cutii și se vând eftin. E de observat că aceia cari fumează aceste țigări sunt pe deplin satisfăcuți.

CUBA. — *Până unde merge moda.* — O tânără pereche din Havana, târguind, s'a dus și la o modistă, care printre multele pălării ce avea expuse, era una ce avea un rezervoriu cu apă pentru flori naturale. Pălăria era ornată cu flori naturale.

Trad. de G. Rosin

POSTA REDACȚIEI

Const. Nicol., Mehedinți. — Trimiteți lucrarea și sperăm să o publicăm.

N. B. — Urmăriți în ziar și cel mai bun răspuns îl veți găsi în publicarea sau nepublicarea articolului.

Înainte și După

întrebuințarea

Crema și Pudra „FLORA”

Pastă de **BUCOL** Apă de gură
dinți 1 leu 1 leu 50

SĂPUN de TOALETĂ „FLORA”

de o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul

— Bucata lei 1,25 —

Tusea cea mai rebelă,
bronșitele acute
și cronice, tusea
măgărească vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

Sticla lei 3. Drogerii și farmacie

Anemia clorosa, neurastenia, histeria,
slăbiciunea generală combată

HEMOFER ITEANU

— Sticla lei 4 —

TOTI ABONAȚII LA „ZIARUL CALĂTORIILOR”

Participă, cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

- 1) **Un elegant pat de fier** pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 5.
 - 2) **Una pușcă fină de vânătoare** cu două țevi, cal. 12, din vechia și renumita abrică «Pieper-Bayard».
 - 3) **Un pistol automat de buzunar**, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.
 - 4) **Una carabină de mare precizie**, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automată.
- Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, calea Victoriei, 44, furnizorul Curții Regale.
- 5) **Un gramofon perfecționat.**
 - 6) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victoriei No. 54.
 - 7) **Un frumos vas** pentru fructe sau mezeluri și **o frumoasă tavă**, ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, Bd. Elisabeta, 9 bis.
 - 8) **Un ceasornic de birou**, lucrat artistic în marmură și bronz.
 - 9) **Un frumos ceasornic** în cutie, pentru voiaj, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie **Schmith & Stratulat**, calea Victoriei, No. 53.
 - 10) **O frumoasă pendulă** de voiaj care se întoarce la opt zile.
 - 11) **Patru pahare** pentru ceai, cu scăunelele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicaria Colței», strada Colței, No. 31.
 - 12) **Șase cămăși bărbătești** de zi, de zefir sau albe, cu piepți de olandă, după alegere și măsură, cari se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie **La Patru sezoane**, calea Victoriei, Pasagiul Maca, vis-à-vis de poliție.
 - 13) **O duzină crema «Flora»**
 - 14) **O duzină săpun «Flora»**
 - 15) **O duzină pudră «Flora»**
 - 16) **Șase frumoase gente** pentru dame.
 - 17) **Șase lingurițe** de dulceață.
 - 18) **Zece linguri** pentru masă.
 - 19) **Zece furculițe** pentru masă.
 - 20) **Zece plachete argintate**, reprezentând fotografiile M. S. Regelui și Reginei, comandate anume pentru premii.

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătoriilor».

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru 1 an lei 5; Pentru 6 luni 2.50

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 2 bonuri, iar cei pe 6 luni 1 bon.

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL
„UNIVERSUL”
 ABONAȚILOR SĂI, CU ÎNCEPERE DELA 22 MAI, 1911:
O NOUA VILA LA SINAIA

«Vila Luigi», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică «Marcus»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU SALONAȘ

din trestie exotică și malaca emailată, compusă din: O canapea, două fotoliiuri, patru scaune și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscani, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Marin V. Ganea*, șoseaua Mihai-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victoriei, No. 107.

O GARNITURA DE TOALETA JAPONEZA

compusă din: **Un armuar cu oglindă**, cu despărțitură pentru rufe și haine, îmbrăcat cu stofă japoneză.

Una toaletă cu marmură și oglindă din bambu veritabil. **Una dormeză** tapisată cu stofă japoneză.

Un serin cu 7 cutii lustruite și îmbrăcate cu stofă japoneză. **Un pedestal** de bambu cu vas japonez. **Una etajeră de perete** de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză și **Un scaun** tapisat tot cu stofă japoneză

Toate aceste obiecte sunt lucrate și executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu E. A.

Pucher et Comp., Bulevardul Elisabeta, 13, cu sucursala calea Victoriei, 148.

JUMATATE GARNITURA MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din: **Una canapea**, **4 scaune**, **2 marchize**, **2 taburele**, **una masă** cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în pluș fin broșat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piața cu flori, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr'un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane și 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziție Modernă» de mobile Gildener Rosenthal et Hascal, București, str. Carol I, 64.

1 serviciu de ceai pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă cu o figură oxidată, așezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendulă de perete «secesion» cu vitruuri, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en-gros și en-detail Frații A. et J. Roller, București, str. Smârdan, 35, etajul I-ii.

0 mașină de scris „Erika”, ultima perfecțiune, care scrie vizibil în două culori, cumpărată de la Compania „Idear”. Depositul mașinilor de scris din Buc. Palatul Eforiei, reprezentant Leonida Plokowsky.

0 pendulă modernă, culoarea năcului și un **ceasornic** pentru birou, frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicaria Coitei”, str. Coitei, 31. **2 pelerine** de ploae, calitatea I, portative pe ambele părți. **2 truse** de voiaj, piele de crocodil. **2 aparate de ras** „Juvenia”, cumpărate de la „Compania generală”, birou de informațiuni, București, strada Smârdan, 29, etajul I-ii.

1 mașină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. **1 mașină de cusut** de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitate cea mai superioară, coase și brodează cu cea mai mare perfecțiune. Masa și capacul de nuc. Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, Bulev. Elisabeta, 8 bis. **Un gramofon mare**, perfecționat, remontabil în timpul mersului, cu diafragmă de concert și 6 cântece naționale.

Una vioară model Stradivarius, completă cu arcuș, cutie și accesorii. **Una harmonică** de mână, foarte sonoră, cu tonuri de oțel, burduful dublu impermeabil și coșurile îmbrăcate cu metal. **Una mandolină** de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru și

elegant ornată cu sidef, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email”, compus din mai multe bucăți, cumpărate de la marele magazin A. Rechenberg et filii, București, str. Lipscani, 15.

6 cămăși bărbațești de zi, de zefir sau aibe, cu piept de olandă. **6 perechi** pantaioni (indispensabili).

6 perechi ciorapi fil d'Ecosse. **6 batiste** de olandă cu monograme. **1 pereche** jartiere de mătase. **1 pereche** bretele, idem, cari se vor confecționa după măsură câștigătorului de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane”, calea Victoriei, pasagiul

Maca vis-à-vis de poliție.

Doă costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, str. Academiei, 25. **Una**

bucată 19 metri pânză de inșor cu borangic, țesătură românească, cumpărată de la expoziția Casei școalelor. **2 ceasornice** de aur pentru bărbat și

doă pentru damă; unul de argint răsesc pentru bărbat; **0 brățară** de aur cu 3 diamante; **Un inel**

de aur bărbătesc cu rubin; idem unul cu safir; idem altul cu 2 briliante și safir la mijloc; **2 ceasornice** de metal marca „Sonia”; **2 portofotografii**

de portolan japonez, cu flori artistice lucrate în foc; **Un pince-nez** aur 14 karate; **Una pereche** ochelari dubie; **2 lorgnioane** pentru damă; **12 beno-**

cluri de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium”, Doamnei, 27, unicul institut pus

sub direcțiunea științifică a d-lui Gheorghe D. Fischer, oculist. **Un frumos premiu** pentru grădina „Santier”, compus din un cocoș, 2 găini și 12 pui-

șori; **Un curs** complet de limba franceză; idem unui de stenografie, idem unul de dactilografie, cari

se vor preda de cunoscutul profesor Henry H. Duployen, strada Edgard Quinet, No. 5.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații noștri.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc în mod gratuit «Universul Literar», iar la facerea abonamentului, un volum din interesanta scriere: **Memoriile regelui Carol I.**

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara
" 2.60 " 1/2 " " " "

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

Amici caritabili rețineau pe Keri și Cragbe cari păreau în culmea furiei. Vezi pag. 5256.

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica orî-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânători, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătorilor», strada Brezoianu, 11, București.

PUNGAȘII AFRICANI

Keri și Cragbé nu erau frați și totuși semănau ca două picături de apă.

Să ne înțelegem. Nu la fizic își semănau atât de mult. Nu! Nu aveau comun, în această privință, de cât urătenia lor.

Keri era gras, imberb, cu mușchi de atlet; pe fața lui mare două ochi ca de pisică. Picioarele începeau să-i fie bolnave și erau enorme. În total era de culoarea șocolatei.

Cragbé, mai slab, mai scurt, mai puțin puternic, cu toate că robust ca toți Neyoșii (indigeni de pe Coasta de fildeș), era mai mult cafeniu. Ochii îi erau mai mici de cât ai lui Keri și o mustață subțire se vedea sub nas.

Amândoi aveau gura mare și buzele groase, ceea ce nu împiedica pe Cragbé să fie inzestrat cu o ușoară gângăveală care-l prindea destul de bine și pe Keri să sâsâie ca și când ar fi avut totdeauna banane în gură.

Keri și Cragbé nu erau frați, dar semănau ca două gemeni din punct de vedere moral. Erau doi pungași veseli, veșnic în căutarea vreunei farse de jucat contemporanilor, vreunei noi stratageme prin care să le stoarcă ceva parale.

Când Cragbé era trist, Keri nu era vesel; când Keri se supăra, Cragbé îi împărtășa supărarea și când era vorba de beție se îmbătau amândoi, până ce tot amândoi cădeau lângă vre-un gard de bambu.

De ordinar, părându-li-se că negrul îi prindea, nu erau îmbrăcați de cât cu epiderma lor întunecată, tăiată în două de pânza dela cingătoare, dar în zilele de sărbătoare se îmbrăcau europenește.

Aceasta consista pentru ei în a adăoga cingătoarei tradiționale o jachetă de o albeață îndoișă, din buzunarul căreia atârna o batistă cu multe vârgături și multă eleganță.

În zilele acelea, Cragbé își acoperea capul cu o bonetă de catifea brodată.

Keri lăsa să-i atârne pe-o ureche o pălărie cu bordurile rupte.

Ca meserie nu făceau mare lucru: puțin pescuit din când în când și multă odihnă. Nevestele lor se duceau pentru ei la plantații și se îngrija de mâncare. Dar pentru ca să se poată aproviziona din belșug cu alcool Keri și Cragbé se îndeletniceau cu câteva meserii de care vom vorbi aci mai jos.

Sărbătorile izbuteau, mai cu seamă, să adune sume destul de frumoase.

Sărbătoarea era în toi, tineri și tinere topăiau care cum puteau, în jurul asurzitoarei orchestre de tobe, înghițind nori de praf, când deodată se opreau, muzicanții nu mai băteau în groaznicele lor instrumente, dănuitori și dănuitoare rămăneau pe loc, neliștiți, cu privirile întoarse în spre un colț întunecos unde, printre spectatori, doi indivizi nebuni de furie, păreau că vor să se sfășie.

Negrilor le plac mult bătăile, mai cu seamă când unul din adversari trebuia să iasă snopit. Erau puțin decepționați văzând că nu era vorba de cât de o nouă farsă a lui Keri și Cragbé.

Cu toate că erau preveniți de dese repetiri ale scenei, Neyoșii se lăsa a fi păcăliți, atât de expresivă era mimica celor doi pungași, atât de naturale păreau gesturile lor furioase.

— De data asta e serios, zicea unul.

— Aă să-și spargă capetele, zicea altul.

Atunci sărbătoarea se spărgea și toți dănuitorii se repezeau în spre cei doi complici, făcând în jurul lor un cerc mare și pregătindu-se să aplaude la lovirile bine date.

Totuși, unele suflete miloase, poate învoiți cu ei, rețineau pe Cragbé și Keri cari păreau în paroxismul furiei. Ochii celui dintâi erau injectați de sânge, bătăia de nu i se înțelegea nici un cuvânt și spumega de mânie.

Gesturile lor erau atât de caraghioase, atitudinea lor de poltroni cari se amenință bătând de seamă să nu se atingă era atât de bine imitată în cât spectatorii nu se puteau opri de a râde.

În sfârșit, deodată, spre surprinderea generală, încetându-și bătaia în acelaș moment, ca la comandă, se ridicau, răsuflau ca și când ar fi stat să se înăbușe, până ce rămăneau ca două mumii, ne mai lăsând să li se miște nici un mușchiu al feței.

Neyoșii se tăvăleau la vederea acestei pantomime și, deodată, în risul general, cei doi complici se îmbrățișau.

Cragbé cânta apoi ceva dându-și pumni sub bărbie, sau bătându-și fălcile umflate.

Când tovarășul lui isprăvea cu arătarea talentelor lui de virtuos, Keri se

ridica, fixa pe cineva din asistenți și-l arăta cu degetul fără să zică o vorbă: bărbați și femei se tăvăleau de răs văzând mutra victimei farsorului. Acesta se apropia grațios și, strâmbându-se, îi scotea din burtă vre-un obiect oarecare, părând că face o sfortare enormă și nelăsând să se vadă înșelătoria în dibăcia lui de scamator.

În sfârșit, anunțau solemn că aveau să citească în inimi și că aveau să o dovedească printr'o experiență.

Keri suna dintr'un clopoțel, și Cragbé se depărta.

Keri dădea clopoțelul unui spectator care-l ascundea și-și rechemă complicele.

Celalt venea cu nasul în vânt, părea că întreabă văzduhul și, când socotea că schimonositurile duraseră destul, se repezea la cel cu clopoțelul și i-l cerea ca unui hoț.

Asta era știința ghicitoriei.

Avui într'o zi curiozitatea de a asista la o reprezentație dată de acești doi farsori.

Tot programul de mai sus fu executat sub ochii mei.

Crezând că publicul este dispus să se lase a mai fi păcălit:

— Am să vă arăt, strigă Keri, cum, cu ajutorul feteșului meu, nu mă tem de nici o rană și o pot închide imediat.

Își scoase puțină îmbrăcăminte ce avea și apără cu totul gol.

— Așa, n'o să puteți spune că pot ascunde ceva.

La cererea lui, asistenții îi dădură un pumnal și-l acoperiră cu o pătură.

— Am să-mi străpung inima cu pumnalul acesta, zise Keri rotind ochii teribili și dispărând sub pătură.

Cu un glas pe nas, Cragbé intonă o melodie plângătoare, pe care Neyoșii o repetară în cor, în cadență. Se cîntă tremurând auzind țipetele ce ieșeau de sub pătură și nu pierdea din ochi svârcolirile lui Keri, în mișcările agoniei lui.

Multă vreme se auzi cântecul, întrerupt de horcăelile muribundului, apoi pătura se lungi sub căderea corpului lui Keri și nu se mai mișcă. Cragbé descoperi corpul amicului lui, arătând spectatorilor înmărmuriți o priveliște îngrozitoare.

Omul era întins, nemișcat, cu gura căscată. Ochii lui fixi, sticloși, arătau că nu mai trăia.

Pe pieptul gol, în dreptul inimii, o rană grozavă lăsa să se scurgă valuri de sânge.

Alături, pumnalul, plin și el de sânge.

Atunci Cragbé rosti cuvinte magice, acoperi mâna mortului și rana cu un praf alb care absorbi sângele. Ridică brațul lui Keri și-i frecă rana cu praful lui.

În timpul acesta pumnalul circula printre Neyoși cari constatau că e într'adevăr plin de sânge.

Sub vrăjitoriile lui Cragbé, Keri părea că renaște, pleoapele începură să miște și în sfârșit se ridică deodată și scuturându-se de praful cel alb arătă o piele neatinsă.

Neyoșii aplaudau să-și rupă mâinile.

În ziua aceea Cragbé și Keri făcuseră bune parale vânzându-și leacul care învia morții.

Cragbé spunea cumpărătorilor formula fără care praful nu avea nici un efect, dar cuvintele cabalistice erau atât de complicate și atât de greu de ținut minte, în cât bieții Neyoși nu se puteau vindeca de nici o rană.

Intr'o zi îmi destăinuiră trucul.

În ce privește experiența cu clopoțelul, se întâmpla ca, în mulțimea plictisită, să se audă vreun glas.

Keri dădea clopoțelul celui ce vorbise și Cragbé îl putea recunoaște ușor.

Sub pătură, Keri n'avea într'adevăr de cât pumnalul, dar cu pumnalul acesta își sgăria puțin limba și apoi vărsa scuipatul înroșit de sânge pe pumnal, pe mână și în dreptul inimii. Cum avea grija să-și acopere presupusa rană cu mâna, spectatorii nu o puteau vedea și atunci intervenea Cragbé cu faimosul lui praf.

Toate acestea nu împiedicau pe Neyoși să declare că Keri și Cragbé erau doi pungași „numărul unul”.

O nenorocire în casa unui pescar

În ziua aceea i-a mers bine lui Jean Petit, pescar cunoscut în satul său, pe coasta Normandiei. În afară de marea cantitate de pește ce prinsese cu ajutorul cârligelor, Jean ucisese și un vițel de mare, cu o lovitură de secure. După ce avu grije să vâre sub patul său vițelul de mare, pescarul se culcă împreună cu soția și cu cei doi copilași ai săi.

Peste noapte fu deșteptat atât el cât și soția sa de un tipăt sfâșietor, care venea dinspre partea unde se afla leagănul cu cei doi copilași. Ingrijați de acest tipăt, nevasta pescarului sări iute din pat și cum era întuneric besnă în cameră, se îndreptă spre leagăn de unde veneau acum țipetele desnădăjduite. N'ajunse bine lângă leagăn, când se simte apucată de piept de o gură caldă, și niște dinți ascuțiți începură a-i sfâșia sânul.

Pescarul isbuti să aprindă lumânarea. La lumina palidă a flăcării zări o scenă oribilă, care îl împetri de groază. În leagănul stropit de sânge, cei doi copilași abia mai dădeau semne de

viață. Jos la doi pași de dânsul, întinsă pe pardoseală, nenorocita femeie se lupta cu un monstru, care îi sfâșia bucată cu bucată carnea de pe ea.

Jean Petit, punând mâna pe o pușcă, care era atârnată de peretele de lângă pat, fără să mai piardă timp, descărca ambele focuri în șalele monstrului, care după ce se ridică în două labe, căzu la pământ scoțând un mormăit înăbușit.

La detunătura puștii alergară mai mulți pescari, care rămaseră îngroziți în fața sângeroasei priveliști. Pescarul revenindu-și în fire, își dete acum seama de cele întâmplate.

Monstrul nu era altul decât vițelul de mare, care nu fusese de cât amețit de lovitura securei. Peste noapte recăpătându-și forțele, începuse să-și caute un loc de scăpare. Întâlnind în drumul său pe copilași, a început să-i sfâșie cu dinții lui ascuțiți.

Unul din copilași, care încă mai respira, precum și nenorocita mamă care gemea de durere, au fost duși la spitalul cel mai apropiat. După două ceasuri de chinuri groaznice, femeia pescarului Jean Petit își dete sufletul, în urmă și copilașii.

Trad. de V. Ionescu (Tecuci).

PRIN PĂDURILE DOBROGEI

Era prin luna lui Noembrie. Mă liberasem de curând din armată și stam la părinții mei din satul A., la vreo câțiva kilometri de Adam-Klisi. Cum eram sătul de viața de cazarmă, îmi petreceam timpul mai mult cu vânatul care se găsește din belșug prin aceste locuri. Intr'o seară mă hotărâi să fac o vânătoare de noapte, o pândă. Cum s'a înserat, mi-am luat pușca și geanta și am plecat către o poiană pe care o alesesem mai dinainte. Era la o depărtare cam de vreo 1500 metri de sat, și până acolo, suiam un deal, coboram o vale și apoi mă afundam vreo 500 metri într'o pădure deasă care avea într'o parte o poiană bună, unde gândeam că am să petrec o seară încântătoare, stând ascuns și văzând vânatul ivindu-se.

M'am dus și am așteptat vreo oră și jumătate, poate și mai mult, și nici un epur n'a eșit la joc, căci eu la epuri mă gândeam. Socotii să mă întorc acasă; era târziu și nu mai aveam ce aștepta. Îmi vine în minte însă să trag un foc de pușcă, ca să aud ecoul în aceea seară liniștită. Când mă scol însă, aud un foșnet la spatele meu. Mă uit și ce să văd? Două steluțe mici cari sclikeau la întuneric. Erau ochii unui lup. Dar eu nu bănuiai nimic. Luai pușca și trăsei un foc, dar în loc de ecou îmi răspunde un tipăt sfâșietor de fiiară sălbatecă care făcu să-mi înghețe

sângele în vine. Era lupul care, plictisit de lunga lui așteptare și nepăsarea mea, scosese acel urlet, urmat de numeroase altele care veneau din toate părțile pădurei, părând că răspund de departe la invitațiunea celor de față, cari se apropiaseră foarte mult de mine. Acum eșisem la lumină.

Scăpa-voi cu viața sau voi fi prada lupilor?—mă întrebam. Și tot gândindu-mă să găsesc un mijloc de scăpare, îmi aduc aminte de foc. Bag mâna în buzunarul vestei și găsesc două chibrituri, cu niște scrisori ce le aveam în buzunar. Cu iarbă uscată, simlă de pe jos, fac un mic foc. Acum lupii încetaseră de a mai urla. Așa îi putut crede că s'au dus, dacă ochii lor scilipitori nu i-ar fi făcut vizibili în acea noapte neagră. Mă gândeam că dacă nu vor pleca, voi sta până la ziuă făcând focul și voi fi scăpat.

Să plec mi-era teamă că mă vor ataca. Pe când mă gândeam așa, lupii dispăruseră în pădure și eu rămăsesem singur. Nu mai puteam de bucurie crezându-mă scăpat. Mă pregăteam pentru plecare. Fac un băț lung, îl bag în foc, îl aprind bine la un cap, îl iau în mână și plec la drum. Din loc în loc loveam cu bățul în pământ ca să scoată scântei, căci bățul devenise arma mea cea mai bună. Am trecut așa de repede cei 500 metri de pădure, căci dacă eram călare nu aș fi mers mai tare. Acum bățul se stinsese, dar și eu mersesem mult, căci suiam la deal și odată pe deal mai aveam vreo 400 metri până în sat. Când ajung pe deal mă opresc și îmi întorc capul încă odată către locul în care cât pe aci să-mi pierd viața. Când mă uit văd în vale, la lumina lunii care se înălțase bine, o duzină de dihanii care venea după mine în fuga mare. Ce să fac? să fug până în sat mă ajungeau, căci lupul fuge mai tare ca omul. Atunci mă întorc și încep să trag focuri. La prima detunătură, am văzut că haita s'a oprit. Mi-a răspuns cu un urlet înfiorător. Am mai tras încă vreo 7—8 focuri și câinii din sat mi-au venit în ajutor.

Când am ajuns acasă era ceasul 2 după miezul nopții.

I. Dinescu (Constanța)

PAUL ACKER

BARCA

Ciza, care este un râu liniștit, curge în josul proprietății, și acolo sub mari arbori aplecați, într'un fel de mic port misterios, o mică barcă aștepta. Nu era o barcă nouă, elegantă, cu culori strălucitoare, ci o barcă veche neagră, aproape plată, unde două cârlige de fer rețineau lopoțile și pe care o sim-

plă fringhie o lega de țarm. Prima oară când o văzui, într-o după amiază de Iulie, îmi păru una din acele bărci părăsite ce se păstrează de milă, ca un bun servitor prăpădit, într-o odae retrasă a casei ce se lasă să se distrugă sub efortarea răbdătoare a timpului.

Era foarte cald, cerul era fără nor, o liniște apăsătoare stăpânea câmpia; în livezile împrejmuitoare se odihneau boii. Mă așez la marginea râului unde trestii se amestecau. În fața mea un drum nisipos, din partea unde apa plescăia de pânțele bărci, urca către castel, ce se zărea, alb de tot, cu ferestrele în bătaia castanilor. Minutele se scurgeau; priveam mecanic înaintea mea, cu fruntea mângaiată de răceala râului. Când d'odată o tânără fată, ce un servitor cărunț care o urma, apărui pe drum. Putea să aibă opt spre-zece ani. Era îmbrăcată cu o roche neagră, pe cap o pălărie mare de paiu moale cu bride innodate la gât. Fata mergea așa de repede că avea aerul că aleargă. Se opri înaintea bărcii, și o mișcare ce făcu îmi descoperi figura. Pot să spun că frumusețea sa îmi atinse inima. O frumusețe delicată, puțin melancolică și nevinovată, toată nevinovăția vârstei sale încântătoare. Nici odată n'am simțit o mai mare emoțiune. În acest decor puțin românesc ea cucerea încă un simț mai duios. Eram tânăr și la această epocă a vieții inima își pune toată pasiunea spre a întemeia, sprijinită pe o altă inimă, o familie. Ea nu dăduse atenție prezenței mele. Servitorul desprinsese barca, unde ea se urcă și o împinse la larg. Barca mergea liniștit; une-ori când trecea pe sub crăci prea plecate tânăra fată inclina capul.

Nu-i mai distingeam de cât pălăria și talia. O cotitură mi-o luă din ochi. Nu îndrăzneam să mă ridic pentru a o urmări din ochi; stăteam la locul meu turburat, încântat. Pe urmă sgomotul lopeților îmi arăta întoarcerea sa. Cât este de sprinten cine-va când n'a atins trei-zeci de ani! E tinerețea neexperimentată care chinuște o neîncetată dorință. Reveneam în fiecare zi la aceeași oră, în același loc, unde bătrâna barcă ducea pe rând liniștit pe tânăra fată. Pentru ca să nu-mi pot aduce învinuirea că sunt prea indiscret, mă prefăceam că pescuiesc; atent, observam pluta undiței mele. Dar cât de ocupat era spiritul meu! El compunea o viață întreagă. Astfel puțin câte puțin o iubii. Dar străin în țară, nici un mijloc nu mi se oferea spre a intra în relație cu familia sa. Combinam mii de planuri posibile care să-mi ușureze un lucru așa de greu! Ceea ce inventam mai simplu, ceea ce doream era de a o scăpa de la moarte. Ce era mai ușor dealtminteri? Această barcă așa u-

zată nu s'ar putea scufunda? Sigur că da... Râul era adânc, plin de erburi, colo se vedea un vârtej; tânăra fată cădea, striga, dispărea... Eu eram acolo, mă repezeam, o ajungeam, o smulgeam valurilor, o depuneam pe mal, o duceam la castel pe brațele mele eroice și acolo părinții săi, în lacrimi, îmi strângeau mâna și mă întrebau în ce fel puteau să-mi mărturisească recunoștința lor. Atunci mărturiseam că iubeam fata și că soarta mea le aparținea lor. Cât de naturale îmi păreau toate acestea! Așa de naturale că în fie-care zi mă revoltam că nimic nu se producea. Eram nenorocit, o iubeam, dar nu mă îndoiam că viitorul o să-mi fie favorabil. Într-o zi întâlnii două oameni urcați pe o butu-

rugă. Tăiaș trestii și le transportau pe mal. Tânăra fată nu veni. Fui așa de întristat. Dar nu mă speriai. A doua zi oamenii nu mai veniră la lucru; tânăra rămase la fel nevăzută. Zilele care urmau fură la fel. Mă alarmai atunci, desperai o săptămână fără ca nimeni să mă poată informa. În sfârșit într-o după amiază, cum așteptam ca de obicei la locul meu obicinuit, servitorul scoboră către râu, se instalează în barcă și acostă la câțiva pași de mine. Cu vocea tremurândă, întrebai. El mă privi cu o surprindere bănuitoare, pe urmă spuse: — Domnișoara noastră? S'a măritat Joia trecută. Era logodită de trei luni...

Trad. de Eugenia Gherman

Doamna Vassal în Annam

D-na Gabriela Vassal, care a petrecut trei ani în Annam la Nhatrang, alături de bărbatul său, dr. I. Vassal, dă câteva deslușiri interesante asupra sedereii sale în peninsula indo-chineză; citindu-le, cine-va își poate face o idee exactă de existența zilnică, care e a tuturor sofiilor funcționarilor săi ofițerilor francezi în aceste ținuturi. Nu trebuie să uităm însă că dacă d-na Vas-

institutului Pasteur, și câți-va coloniști.

„Orășelul e situat pe marginea mării; pe plajă sunt construite locuințele europenilor; în lungul țărmului locuiesc indigenii, toți pescari de profesie. Acești pescari au metode particulare, ei nu pescuiesc de cât seara, la lumina torțelor rășinoase; dimineața de abia, se înapoiază acasă cu barca plină de pește care e foarte abundent pe coastele din Annam.

„Casa care ni se arată ca viitoarea

Un târg anamit

sal, în modestia sa, nu descrie de cât accidentele pitorești sau amuzante, există și pericole în această viață seducătoare: friguri, șerpi veninoși, tigri și mai ales pirații.

Nhatrang, în limba anamită Casa Albă, e un loc încântător de provincie în Annam, la sud, aproape de Cochinchina. Nu are mai mult de 3000 locuitori, dintre cari vreo douăzeci europeni: administratorul șef al provinciei, administratorul ajutor, medicii

noastră locuință, era așezată la marginea mării într-o pozițiune încântătoare. Se compunea numai din trei camere, cu pereții albi și podeala din ciment alb. Tufisuri de verdeață prin curte, dau acestui ansamblu cam monoton, o notă veselă. O verandă pe care se deschid toate ușile-ferestre, face înconjurul casei.

„O prelungire a clădirii coprinde bucătăria, camerele servitorilor și grajdul.

„Orî-cât de modestă fu noua noastră locuință, inconvenientele nu le văzurăm de cât mai târziu. In armoarele cu lîngerie găseam în orî-ce moment scorpioni, cât despre zahăr și biscuiți deveneau prada furnicilor, dacă nu luam precauțiunea de a le închide ermetic în recipiente. In sfârșit, contra unui soi de tîntări a căror înțepătură e foarte veninosă, trebuia să închidem ușile și ferestrele cu o sîrmă foarte deasă prin care ei nu puteau trece.

„Recrutarea servitorilor îmi ocupă primele zile și nu tocmai în mod plăcut. Alegerea cea mai importantă era aceea a bucătarului. Primul pe care îl angajai gătea destul de bine, dar principiile sale de cinste și curățenie nu erau la înălțimea talentului culinar. In urmă găsi un bucătar chinez, A-Koi, a căruia curățenie relativă și pricepere mă satisfăcure.

„Perla era grădinarul nostru, San, care era foarte nepriceput, dar care, grație supravegherei și sfaturilor repetate, reuși să creeze în jurul locuinței noastre o grădină superbă, unde florile cele mai alese alterna cu plantele exotice.

„La Nhatrang, existența noastră trecea liniștită și regulată. Ne sculam dimineața la orele 6 și ne duceam numai de cât să ne scaldăm în mare, înainte ca soarele să fie prea arzător. Ne înapoiam apoi și luam masa în urma căreia întovărășam pe bărbatul meu dacă avea ceva vizite de făcut la bolnavii din împrejurimi. Dacă se ducea la spital sau la laborator, rămâneam acasă. La orele 5 când se înapoia bărbatul meu, ne duceam să facem o preumblare călare sau în trăsură sau cu barca, ori jucam tenis.

„Una din cele mai pitorești preumblări, a cărei amintire mi-a rămas, e aceea când făcurăm vizita lui Quang-Bo, un fel de mandarin guvernator al provinciei, care locuise în „citadelă“, la o depărtare de cincisprezece kilometri de Nhatrang. Această citadelă constă dintr'un sat, înconjurat de ziduri antice, jumătate ruinate.

In fața locuinței lui Quang-Bo, erau aranjați soldații din garda sa particulară, spre a ne face onorurile. Stăpânul lor înaintă până la ultimele trepte ale scării și ne întinse mâna europeană.

Quang-Bo era îmbrăcat cu o roche de mătase verde deschis, bogat brodată. El ne primi într'o încăpere care n'avea ca mobilă de cât o masă de fabricațiune europeană, câte-va scaune, și o vitrină în care era pusă sabia sa; pălăria curței aurită și împodobită cu două coarne mici.

„Quang-Bo voia cu orî-ce preț să ne ofere șampanie, noi nu voiam însă să primim de cât câte o ceașcă cu ceai. Gazda noastră ne prezintă în urmă

pe cei șase băieți și cele patru fete ale sale, arătați printr'un număr, după obiceiul anamit : domnul No. 1, domnul 2... Ne luarăm rămas bun de la Quang-Bo, care în curând ne întoarse vizita, escortat de o mulțime de servitori și soldați, în cât nu putură încăpea toți în locuința noastră.

Doamna Vassal descrie pe larg viața locuitorilor acestui ținut. Dmineața, când familiile anamite es din casă, o mulțime de pasări, câini, porci cari au dormit împreună cu stăpânii, își fac apariția.

Îmbrăcați cu o vestă foarte scurtă, având ca găteală câteva amulete din

uscat, pe care se duce să-l vînză în piață.

Plimbarea în piață e ocupația favorită a fetelor și a femeilor anamite. Aci ele fac un sgomot asurzitor, vînzând și discutând.

Când se termină vînzarea, ele se înapoiază acasă cu coșurile poate mai pline de cât la plecare, căci dacă au vîndut, cumpără în schimb ce le lipsesc.

In Indo-China femeile nici odată nu se amestecă cu bărbații ; un bărbat nu merge alături cu femeia sa și în public foarte rar se vede o femeie vorbind cu un bărbat.

Masa anamiților

carpe atârinate de gât, copiii alergară strigând și gesticulând : „ba-gia“, adică mama-mare, mătură cu mare îngrijire curtea, în vreme ce interiorul casei n'a fost nici odată măturat. Femeia strânge repede toalele cari au servit de pat și ese spre a aranja afară lucruri de vînzare ca banane, foi de tutun, zarzavaturi și lumânări înfășurate în hârtii roșii și aurii.

In urmă se îmbracă spre a merge la târguit. Peste pantalonul obicînuît de arnici albastru, îmbracă o tunică lungă de aceeaș stofă și culoare și-și pune pe cap o pălărie de formă conică cu boruri largi, făcută din foi de palmier. Pe umeri poartă coșuri cu pește

Seara toți se adună în jurul mesei. Mîncările lor constau din pește proaspăt și uscat, fripturi de purcel, preparatii cu orez, banane.

Viața mandarinului sau anamitu-lui bogat diferă puțin de aceea a muncitorilor. Casa lor pe afară e cât se poate de împodobită, pictată cu dragoni, cu flori, dar interiorul nu este mai curat.

Aceste detalii ale vieții indigenilor sunt aproape peste tot identice în Indo-China, dar poate că în Annam obiceiurile și-au păstrat mai bine caracterul.

Blaz.

Din viața bandiților?parisieni

APAȘII ȘI POLIȚIA

- Milion !
- Prezent, patroane.
- Față de găină.
- Aici !

Și șeful recită catalogul, după vîrsta și dibăcia celor din bandă.

— Carbușel, băietule, când am trecut pe la 5 prin piața Operei am văzut că ai curățit pe tipul ăla cu pălăria de englez savant.

Scoateți, acum, cu toții !

Și pungașii începură să scoată dife-

rite obiecte: ceasornice, portofele, bri-cege, cercei, inele, etc., etc.

— Răspunde Carbușel, ce era în portofel; văd că mi l'ai dat gol. Hm! zice șeful încruntându-se.

Carbușel, un băietan cu părul roșu ca focul, cu fața ciupită de vărsat, îmbrăcat ca un hamal de Sena, începu:

— Era... era o cartă de vizită

— Pe ce nume?

— C-te Adrian de Champvilliers, 45, Avenue Champs Elsées, Paris.

Și roșcatul îi întinse carta.

— Bun! putem face și cu asta ceva. Bogat? Hm, după portofel s'ar cre.... Să împărțim câștigul, sfârși tare șeful.

Strigăte de veselie, înjurături, amenințări...

— Tăcere, răsună vocea șefului.

Și rămaseră liniștiți.

După ce-și luă fiecare partea, se retraseră urcând o scară.

Șeful rămase cel din urmă.

— Brigoso! strigă dânsul.

O babă deschise o ușiță și apărură. Era hidoasă de văzut.

— Ce e meștere? întrebă dânsa.

Șeful îi spuse ceva încetșor, stinse lampa, urcă scara și dispărură după ușiță.

Suntem în Catacombele Parisului.

Și ceata adunată: o bandă de „apași”.

— Câți agenți prezenți? întrebă detectivul A 43 pe inspector. E o captură interesantă.

— 28 și cu doi șefi polițiști: 30 fix.

— Bun.

— Jean Ricoșet, chemă inspectorul.

Un agent se prezentă și primi ordinul șefului.

Peste 10 minute, risipiți prin mulțime, agenții plecară. Detectivul mergea înainte. Trecură prin câteva zeci de strade, ajunseră prin străduțele rău famate din Dêlphinie până când șeful agenților s'opri înaintea unei cârciume, cârciuma cu firma „La trei spânzurați”.

Sfârșitul fu că se întoarseră cum au venit; de apași nici o urmă.

Domnul cu pălăria de englez nu era decât detectivul No. 43. Își imaginase un plan, bazat într'adevăr pe hazard, totuși cu speranțe de reușită.

Încetșor, Milon s'apropie de poarta grilajului curții din A-nue Ch. — Elysées 45. Inspectă grădina, curtea, cu privirea apoi cu o unealtă deschise poarta.

Milon, Față de găină, Clotaru, în sfârșit vre-o 15 inși, cel din urmă, șeful, intrară pe furiș în curte.

Casa era întunecată.

Șeful o ocoli, o observă cu atenție și clipi din ochi mulțumit.

Lăsă pe Carbușel și Cocorico de pază și deschizând cu cheie falsă ușa, intră urmat de ceilalți.

Când toți fură înăuntru, ușa se închise ca prin farmec.

— Suntem prinși, dragii mei cocoșei, apărură râzând detectivul, pe când din toate părțile eșeau agenții poliției.

— Mare boi ce sunt, mă dau în cursă ca un naiv, murmură șeful.

Totuși d'abia după o luptă disperată apași se predară.

Fură încătușați și conduși la dubă. A doua zi se putea citi în jurnalele de dimineață:

Prinderea unei bande de apași

„In urma investigațiilor iscusitului detectiv Jerome Coquelicot, banda de apași care teroriza părțile marginase, etc. etc.”

Trad. de L. Klar

CONAN DOYLE

EXPERIENȚA DIN KEINPLATZ

— Urmare și sfârșit —

IV

Corpul profesorului încercând conștiința neașteptată a unei secete mari în fundul gâtului, se repezi în stradă, râzând pe înfundate de rezultatul experienței.

Sufletul lui Fritz care-l anima era vesel gândindu-se cu ce ușurință își cucerise logodnica.

Prima lui mișcare fu de a se sui până la Elza, însă gândindu-se bine, Fritz își zise, că era mai preferabil de a aștepta ca d-na Baumgarten să fie pusă în cunoștință de soțul său, despre aranjamentul ce fusese încheiat între ei.

El se îndreptă deci spre „Omul verde”, care era unul din locurile de preferință ale studenților cei mai sgomotoși.

El alergă, învărtindu-și bastonul în aer, în sala cârciumei unde se găseau Spiegler, Müller și o jumătate de duzină de alți tovarăși buni.

— Ha! ha! prietenilor, știam că vă voi găsi aci. Beți cu toții atât cât sunteți și comandați ori-ce vă va plăcea, astăzi sunt eu care vă cinstesc.

Dacă omul îmbrăcat în verde, care era zăgrăvit pe firma cârciumei acesteia bine cunoscută, ar fi intrat în persoană în sala cârciumei și ar fi comandat o sticlă de vin, n'ar fi cauzat o mai mare mirare studenților, cum le făcu această apariție neașteptată a respectatului lor profesor.

Ei fură atât de zăpăciți, că timp de unul sau două minute, ei îl priviră deschizând ochii mari, și în așa fel fu

spaima lor, în cât nu putură răspunde nici o vorbă la cordiala sa invitație.

— Tunete și fulgere! strigă profesorul infuriat, ce dracu v'a apucat? Aveți cu toții înfățișarea unui șir de porci spânzurați de cârlig, cu fețele astea îndobitocite cu cari mă priviți? Ce este?

— E o onoare neașteptată, bálbâi Spiegler, care ocupa scaunul din fruntea mesei.

— Onoare! Prostii, zise profesorul cu dispreț. Vă închipuiți că dacă expun o sedință de magnetism înaintea unor fosile bătrâne, am să deviu pe urmă prea mândru de a mai fi amic cu niște buni camarazi ca voi.

— Fugi de colo Spiegler băete, is eu acum cel care ocupă scaunul de frunte. Bem vin sau rachiu camarazi? Cereți toți ce vreți, sunt eu cel care plătește.

Nici odată n'a mai fost o așa petrecere la „Omul verde”.

Halbele spumegânde de bere și sticlele de vin vechi de Rhin cu gâtul verde, circulau în număr mare.

Încet, încet, studenții perdură rezerva lor în prezența profesorului.

Cât despre dânsul, striga, cânta, sbiera, făcea echilibristică cu o lulea lungă pe nas.

Făcu rămășag cu un student din ceata veselă că putea face o suță de metri fugind.

I dosul ușei rândușul și servitoarea își arătau încetșor mirarea lor de a vedea conducându-se în felul acesta un profesor regal al vechii Universității din Keinplatz. Ar mai fi avut ei multe de spus, căci profesorul frecase capul rândușului și îmbrățișase pe servitoare în dosul unei bucătării.

— Domnilor, zise profesorul care stătea în picioare la capătul mesei, nu însă fără greutate, și legăna în mână paharul înalt de bere, de formă antică, trebue să vă esplic cauzele acestei serbări.

— Tăcere! tăcere! sbierară studenții, lovind cu pumni în masă. Un discurs! Un discurs! Tăcere pentru discurs!

— Iată cum stă chestia, prietenilor, zise profesorul vesel, sper să mă înșor în curând.

— Să te înșori? strigă un student care avea mai mult sânge rece de cât ceilalți. Doamna a murit atunci?

— Doamna, cine?

— Ei! Doamna von Baumgarten, de sigur.

— Ha! ha! strigă profesorul, o văd bine, sunteți în cunoștință asupra tuturor dificultăților ce le-am întâlnit. Nu nu e moartă, însă cred că dânsa n'o să se opună la căsătoria mea.

— Iată ceva foarte delicat din partea d-nei, observă unul dintre studenți.

— Da, zise profesorul, sper că o să

se lase decisă spre a mă ajuta să iau fata. Ea și cu mine nu prea ne-am înțeles totdeauna, însă acum s'a sfârșit, și când voi fi însurat, va veni să rămâe cu noi.

— Ce fericită familie, strigă un farsor.

— Da, într'adevăr și socotesc că veți veni cu toți la nuntă. Nu vreați s'o numesc, dar beați în sănătatea logodniciei mele.

Și profesorul legănă paharul în aer.

— Bem în sănătatea micuței, încep pură sgomotoșii studenți. Bem în sănătatea ei! Trăiască logodnica! Vivat!

Și zgomotul deveni asurzitor, fiecare din tinerii strengari imitând exemplul profesorului, beați în sănătatea iubitei sale.

V

În timp ce cheful acesta se petrecea la „Pomul Verde“, o scenă cu totul deosebită se juca în altă parte.

Tânărul Fritz von Hartmann, cu fața gravă, manierele solemne, după experiență, examinase și montase câteva instrumente de precizie, apoi după ce spusese portăresei câteva vorbe eșise în stradă, îndreptându-se spre casa profesorului.

Pe drum el observă pe von Althaus, profesorul de anatomie, care mergea înainte-î.

El iuți pașii spre a-l ajunge.

— Știi Althaus, d-ta mi-ai cerut acum câte-va zile o deslușire asupra locului aproximativ al arterelor cerebrale. Îți pot spune sigur că...

— Tunete și fulgere! strigă Althaus care era un bătrânel iute ca praf de pușcă. Ce dracu însemnează obrăznicia asta. Am să te chem înaintea Senatului Academic.

După ce spuse amenințarea asta, se întoarse și plecă iute.

Von Hartmann rămase încremenit de primirea aceasta.

— E din cauză că n'am reușit experiența, își zise el cu amărăciune. Și-și urmă drumul înainte necăjit.

Însă alte surprize îl mai așteptau încă. Mergea cu pași grăbiți, când se întâlni cu doi studenți. Tinerii aceștia în loc de a-și scoate caschetele, său să mărturisească respectul lor în orice fel ar fi fost, scoaseră un strigăt de bucurie și se puseră a-l trage fiecare de braț.

— Dumnezeule! sbieră von Hartmann. Ce însemnează insulta aceasta fără precedent? Unde mă duceți?

— Să sfărâmăm gâtul unei sticle de vin în tovărășia noastră, ziseră cei doi studenți. Aide bre, nici odată n'ai refuzat așa ceva, și acum faci pe încălțatul.

— Nici odată n'am auzit o așa o-

brăznicie în viața mea! strigă von Hartmann. Lăsați-mă, de nu am să reclam să vă elimine. Lăsați-mă, vă zic.

Și începu să ghiontească pe cei ce-l țineau.

— Dacă îți place să te arăți atât de mojit, du-te unde vrei, ziseră studenții, lăsându-l. Putem petrece foarte bine și fără d-ta.

— Vă cunosc! O să-mi plătiți voi astea! zise von Hartmann infuriat la culme. Și-și luă drumul spre locul unde credea că este locuința sa, foarte infuriat de întâmplările ce le pățise pe drum.

VI

Doamna von Baumgarten era la fe-reastă și se întreba pentru ce întârziase soțul său atâta ca să vie la masă.

Ea fu deci foarte surprinsă, văzând pe tânărul student venind cu pași numărați.

După cum am mai spus, ea nu-l putea suferi, și când se întâmpla să vie prin casa soțului său, nu era tolerat de cât grație protecțiunii profesorului.

Ea fu și mai mirată încă când îl văzu deschizând ușa grădinei și parcurgând alea cu aerul unui om care-î stăpân pe situație.

De abia își putu crede ochilor, și repede se îndreptă spre poartă ca o mamă veghetoare gata să respingă un periculos asaltator. Blonda Elzen, observase și dânsa de la fereastră curagioasa manevră a iubitului ei și i-nima ei bătea repede de orgoliu și consternație.

— Bună ziua d-le, zise d-na von Baumgarten intratului, apărând înaintea lui pe prag, cu o sombră majestăte.

— Într'adevăr, azi e zi foarte frumoasă Martha, răspunse celalt. Dar nu sta acolo, ca o statuă. Mișcă-te și adu-mi mâncarea, sunt mort de foame.

— Martha! mâncarea! exclamă doamna, dându-se îndărăt încremenită.

— Da mâncarea, Martha, mâncarea, sbieră von Hartmann care începea să se infurie. E ceva de mirare ca un om să facă cererea asta, după ce a fost afară toată dimineața?

Orî ce; orî ce s'a gătit șuncă, sos, prune, tot ce o să găsești... iată că iar rămâi acolo, și deschizi ochii mari! Femeie, vrei să te miști odată mai repede?

Această ultimă frază, spusă cu o voce în care era o adevărată furie, avu ca rezultat să facă pe buna doamnă von Baumgarten să o ia la fugă prin vestibul.

De acolo ea fugi spre bucătărie,

unde zăvori ușa; ea fu apucată de un adevărat atac de nervi.

În timpul acesta von Hartmann, în culmea supărării, intră cu pași mari în cameră și se aruncă pe canapea.

— Elzen! la dracu cu fata asta. Elsen.

Ascultând chemării acesteia ner-voase, tânăra fată scoboră cu timidi-tate și se găsi în prezența iubitului ei.

— Scumpul meu! strigă dânsa, strângându-l în brațe, știu că numai ca să mă vezi ai făcut toate astea! E o sîretenie ca să mă poți vedea.

Indignarea lui von Hartmann, vă-zându-se obiectul acestei noi agresivități fu așa de mare, că furia îl împiedică să vorbească timp de un minut.

Putu să deschidă ochii mari și să-și încleșteze pumnii, pe când se zbătea de strângerea aceasta.

În sfârșit imediat ce căpătă uzajul vorbi, se lăsă luat de un acces, atât de teribil, de furie, că tânăra fată petri-ficată de spaimă, căzu pe un fotoliu.

— Nici odată, de când sunt, n'am mai avut așa o zi, strigă von Hartmann bătând cu piciorul.

Oare nu mai sunt nimic?

Von Althaus m'a insultat, doi studenți m'au sguduit pe stradă. Femeia mea mă privește ca pe un nebun și fuge când îi cer de mâncare și fiica mea îmi sare în brațe par'că aș fi un urs grizzly !!

— Ești bolnav, sumpul meu, strigă tânăra fată. Mintea ta bate câmpii. Nu-i pentru prima oară când mă în-brățișezi.

— Nu, n'am nici o dorință, zise Von Hartmann liniștit; de ce nu ajuți mai bine mamei, să-mi pui masa, când vezi că vii infometat. Mă mir că nu ți-e rușine

— Pentru asta, isbucni Elsen în lacrimi, te-am iubit atât timp de zece luni?

Pentru asta am bravat furia mamei? Oh! mi-ai sfărâmat inima, de asta sunt sigură.

Și-și urmă plânsul.

— Nu mai pot să sufer, sbieră Von Hartmann, teribil de infuriat. Ce dracu vrea să zică fata asta?

— Ce am făcut mai deosebit ca să-ți inspir o iubire cu totul deosebită, timp de zece luni? Dacă-i adevărat că mă iubești atât ai face mai bine să te duci mai repede în bucătărie, și s'aduci ceva de mâncare, în loc să spui atâtea prostii.

— Oh! scumpul meu! exclamă fata, aruncându-se de gâtul celui pe care-l credea că-i iubitul ei. Nu-i de cât o glumă, ca să faci frică micii tale Elzen. Tocmai în momentul acesta Von Hartmann era rezemat de spa-tele unei canapele, care, ca multe din

mobilele nemțești, erau de o construcție puțin solidă.

Se întâmplă că sub capătul canapelei acesteia se găsea o oală plină cu apă, în care profesorul era pe cale să facă câte-va experiențe asupra icrelor.

Așezase oala în salon spre a o supune unei temperaturi tocmai potrivită.

Când tânăra fată se aruncă în brațele lui, el ridică brațele în aer și furios se lăsă să cadă pe canapea.

Greutatea tinerei fete adăogându-se la elanul ce-l pusese de a se arunca pe el, mișcă din loc mobila și corpul nenorocitului student fu răsturnat și merse să cadă în oală, unde capătul și umerii îi fură prinși solid pe când picioarele băteau aerul convulsiv. Această fu picătura care revărsă cupa.

Von Hartmann cu mare greutate esă din situația aceasta penibilă, aruncă un strigăt nearticulat de furie, și repezindu-se afară din odaie, cu toate încercările și plânsetele Elzei, își luă vălăria și fugi în stradă, ud întreg, în hainele în desordine, decis să caute într'un han hrana și confortul ce nu putea găsi la dânsul.

VII

Pe când sufletul lui Von Baumgarten închis în corpul lui Von Hartmann umbla pe cărarea întortocheată care conduce în orașel, văzu venind un om bătrân care mergea pe două cărări.

Von Hartmann așteptă pe marginea drumului și privi pe individul acesta, care înainta cu pași nesiguri și cânta un cântec de student cu vocea răgușită a unui bețiv.

În primul moment fu foarte mirat văzând un om cu un exterior atât de venerabil, într-o stare atât de compromițătoare, însă când omul fu aproape de dânsul, Profesorul fu convins că cunoștea bine pe acel sosit, fără să poată de altfel să-și amintească unde-l mai întâlnise.

Această impresiune se impuse atât de tare în spiritul său, că atunci când necunoscutul ajunsese în dreptul său el se nuse înainte și examină cu atenție trăsăturile sale.

— Ei bine micuțule, zise bețivul atingând pe Von Hartmann în față și leșănându-se în fața lui, pe „Mâna Călăului“, unde te-am mai văzut. Te cunosc tot așa de bine cum mă cunosc. Cine dracu ești ?

— Ești profesorul Baumgarten, zise studentul. Vă pot întreba la rândul meu, cine sunteți d-v. ? Trăsăturile d-v. îmi par cunoscute.

— Nu trebuie nici odată să minți tinere, zise celalt, nu ești, sunt sigur, profesorul, căci dânsul e n bătrânel urât, cu tabac pe barbă și mustăți, și

PATINELE ÎN KABYLIA

În Kabylia, așa de accidentată și de pitorească, zăpada acoperă adesea pământul cu un strat destul de gros

roase inconveniente. Nu exista de cât un mijloc spre a se ușura aceste greutăți : să se dea poștașilor patine, ceea ce s'a și făcut iarna trecută. Factorii kabili își vor face serviciul

Ski-ul în Kabilia

pentru ca diligențele și chiar poștașii carți merg pe jos distanțe mari să nu-și poată continua drumul. Corespondențele întârziează și aduc nume-

de acum înainte mult mai ușor pe lungi patine de lemn, întrebuințate atât de mult în Norvegia și carți aduc atâtea avantaje.

tu, ești un tânăr mare, voinic, cu umerii spătoși. Cât despre mine, mă numesc Fritz von Hartmann, ca să te servesc.

— Oh ! pentru asta, cu siguranță că nu ești dânsul, strigă corpul lui Von Hartmann. Poate că sunteți tatăl său. Dar bine d-le, știi că d-ta porți pantaloni, haina și lanțul meu de ceas ?

— Tunele și fulgere ! să mă bată Dumnezeu dacă nu sunt aceștia pantaloni pentru care croitorul mi-a trimis contul ieri seară, strigă celalt.

În acest moment, pe când corpul lui Von Hartmann, zăpăcit de straniile pățanii ce i se întâmplase astăzi își trecea mâna pe frunte aplecând ochii, el observă propria lui figură reflectată într-o băltoacă de apă, pe care ploaia o lăsase pe drum.

Și spre extrema lui mirare, el recunoscu că fața-i era a unui om tânăr de tot, că costumele lui erau al unui tânăr student a la mode și că până la cele mai mici detalii era antiteza gravului și solemnului doctor în care sufletul său avea obiceiul să locuiască.

Sărmanul profesor în culmea spaimei, își închipui într-o secundă totul.

— Cerule ! strigă el, văd totul ! Sufletele noastre și-au schimbat corpul ! Ești „d-ta“ și d-ta ești „eu“

Teoria mea e demonstrată. Dar cu ce preț ! Inteligența cea mai savantă din Europa este condamnată să trăiască sub acest exterior frivol.

Ah ! munca unei vieți întregi este ruinată !

Și în disperarea-i se lovi cu pumnii pe piept.

— Văd într'adevăr, domnule Von Baumgarten, zise Von Hartmann, că aveți deplină dreptate, totuși aceasta nu-i un motiv spre a-mi scutura corpul în modul acesta.

— D-v. l'ați primit în stare perfectă, dar văd că l'ați prăfuit cu tabac, l'ați muaiat, contuzionat...

— Asta n'are nici o importanță, zise celalt indignat de puțină importanță ce o da studentul chestiunii de care depindea operele lui.

Teoria mea este probată cum nu se mai poate de triumfător. Însă cu ce preț ? E teribil !

— Dacă aș fi fost de părerea d-v, ar fi fost teribil, într'adevăr, zise sufletul studentului. Ce aș putea face cu corpul acesta îmbătrânit.

Cum să fac curte Elizei și să-i demonstrez că nu sunt tatăl ei ? Nu, grație cerului, cu toată berea, care m'a cam amețit, întrevăd un mijloc ca să ies din incurcătură.

— Care ? sări profesorul, râgind. Ei bine, să reîncepeți experiența. Redați sufletelor noastre încă odată libertatea, și atunci e foarte posibil, pot zice chiar sigur, că vor intra în corpurile lor respective.

Nici odată un om pe cale să se înecă, n'apucă o sfărâmatură cu atâtea grabă,

cum s'agață von Baumgarten de ideia aceasta.

Repede, cu o nerăbdare friguroasă, trase repede propriul său corp pe marginea drumului și-l adânci într-o criză magnetică.

Apoi scoțând din buzunar globul de cristal reuși a se pune într-o stare identică.

Studentii și țărani, cari din întâmplare trecură p'acolo cu un ceas mai târziu, fură extrem de surprinși de a vedea pe demnul profesor și studentul său preferat așezați unul lângă altul, pe o bancă murdară cu noroi și amândoi fără simțiri.

Înainte de a se fi complectat ora, o adevărată mulțime se strânsese în jurul băncei și tocmai se discuta de a se trimite să se cheme o ambulanță care să transporte perechea la spital, când iată că savantul profesor deschise ochii și aruncă o privire fără expresiune în jurl său.

Timp de un moment el păru că uitase de ce venise acolo, însă un moment în urmă, auditorul său rămase încremenit, văzându-l agitându-și brațele descarnate deasupra capului și auzindu-l strigând:

— Gott sei gedankt! Iată-mă redevenit eu însu-mi!

Și mirarea lor nu se micșoră de loc când studentul ridicându-se dintr-o săritură, începu să joace sârba în mijlocul drumului.

Timp de mai multe săptămâni tot Keinplatz-ul avu îndoeli asupra stărei minții profesorului.

Când profesorul își publică experiențele în „Săptămâna Medicală din Keniplatz“, după cum promisese mai înainte, i se dădu să înțeleagă, chiar și printre colegii săi că ar face bine să se supună tratamentului unui medic de boale mintale și că o altă publicațiune în felul acesta l-ar face să intre într-o casă de nebuni.

Studentul învață, astfel prin experiență că „tăcerea“ era cel mai bun lucru ce avea să facă.

Când demnul profesor intră, în seara aceea la dânsul, nu găsi de loc primirea iubitoare, la care avea dreptul să se aștepte după straniile lui aventuri.

Din contra el fu sdravăn muștruit de cele două membre feminine a familiei sale, pentru că mirosea a vin și tabac, și pentru că în lipsa sa de acasă, locuința fusese năvălită de un tânăr obraznic care a insultat pe locuitorii.

A trebuit să treacă multă vreme până când atmosfera casnică a profesorului să-și reia liniștea normală și mai mult încă până când Von Hartmann să dea față cu Elsen care nici nu voia să-l vadă.

Însă perseverența triumfează de toate pedicele.

Studentul reuși pe urmă să liniștească furia doamnelor și să se pue pe piciorul de altădată.

Nu mai are să se teamă de dușmănia d-nei von Baumgarten, căci a devenit acum Căpitan Von Hartmann din Ulanii Împăratului și iubita lui soție Elzen i-a și dăruit doi Ulanii mici în semn vizibil și mărturie iubirei sale.

Trad. de A. Bensim

CĂLĂTORII ÎN ARDEAL

VIDRA-GĂINA

Vidrenii povestesc că odinioară, în vremile din bătrâni, când și în munții Bihariei se lucrau băile, o *găină de aur* eșea din ele și se așeza pe acest munte, unde își aveau cuibul cu ouă de aur.

Găina aceasta era *vâlva băilor*. A-nume băeșii auz credința, că fie-care baie are vâlva ei, o ființă supranaturală, care îmbogățește baia cu aur. Când vâlva părăsește baia, în ea nu se mai găsește aur și de aceea se crede că băile părăsite nu mai au vâlva.

Vidrenii voiau să prinză găina cea de aur, dar de giaba, că om pământean nu se putea apropia de tainicul ei cuib. Supărată însă de prigonirile Vidrenilor, ea a sburat din aceste locuri și și-a așezat cuibul pe munții Roșiei. De atunci nu s'a mai găsit aur în băile din munții Bihariei și ele au fost părăsite, dar muntelui pe care s'a aflat cuibul cu ouăle de aur i s'a dat numele de „Găina“.

De sus, de pe culmea muntelui ni se înfățosează una din cele mai mărețe și admirabile priveliști. Privirea ne străbate departe peste munți și văi. În aretul Abrudului zărim Vulcanul, apoi munții Roșiei, Muntele-mare și alte piscuri și șiruri de munți nesfârșite. Mai în apropiere, spre mează-noapte, dăm cu ochii de *Zarea Bihariei*, *Peatra-grăitoare*, *falnică Curcubeta* și alți uriași puternici ai munților Bihariei, de cari să razimă Munții Apusenii, respirându-și ramurile pe Arieș în jos.

„Găina este un al doilea *Rigi* — zice Bergner în descrierea sa — cu deosebirea numai, că aici de giaba cauți gheață sau zăpadă și razele soarelui nu se restrâng de cristale lucitoare de gheață, ca acolo, ci numai păduri tainice și stânci pleșuve pot săruta. Dacă însă se ivesc pe orizont nori albi și se extind peste șirurile de munți dela răsărit, cum am văzut eu odată aceasta, atunci, aflându-te pe Găina, ți se pare

că se ridică în depărtare un șir întreg de munți de zăpadă“.

În munți peste tot elementele naturii își descarcă puterile cu o furie grozavă. La Găina viforele de vară sunt năprasnice. Tunetele lovesc cu putere uriașe în culmile stâncilor, pădurea mugeste și arborii seculari trosnesc, miscați și rupti de furia viscolului. Muntele cufundat în liniște și tăcere și văile împreimuitoare, în cari numai tulnicul păstorilor se aude din când în când, răsună de șgomot și urlete înspăimântătoare, până ce elementele naturii se stămpără și regiunea, scaldată în razele aurii ale soarelui, intră iarăși în liniștea obicinuită.

Odată pe an, pe la mijlocul verei, vin și oamenii de conturbă liniștea Găinei. Aceasta se întâmplă pe la ziua de Sân-Petru și Pavel, când se ține în Găina „târg de fete“.

Târăul de fete din Găina n'a fost nici când „târg de fete“ și cu atât mai puțin este acum. În realitate el este o petrecere populară, precedată de un târg neînsemnat. El se ține de obicei în luna Iulie, în cea dintâiă Duminecă după sărbătoarea Sfinților Ap. Petru și Pavel. Dacă însă se întâmplă să fie vremea urită, sau dacă sărbătoarea cade în iumătătea din urmă a săptămânei, târgul se ține în a doua Duminică după Sân-Petru.

În ziua târgului văile și luncile din împrejurime să împoporează cu mulțimea oamenilor. Pădurile, atât de tăcute și liniștite alte dată, în ziua târgului răsună de glume, chiote și cântece de veselie. Totul e în mișcare. Înaintea noastră se desfășură una dintre cele mai frumoase priveliști. Din orice parte venim, vom vedea coborând de pe culmile dealurilor sau înaintând din văile adânci, grupe după grupe, bărbați și femei, călare și pe jos. Toți se îndreaptă spre Găina, toți sunt îmbrăcați în haine sărbătorești și au merinde cu ei. Ici-colea vedem câte unul ducând furci, greble și alte unelte de lemn, apoi tulnice, fluere, etc. alții duc funii, oale, poame și legumi, cu deosebire Crișenii, spre vânzare în târg. Alții iarăși au pe cai *berbinte* (butoaie) cu vin ori cu vinars.

Sus pe Găina avem alte priveliști. Oamenii se adună pe podeiul dintre cele două piscuri ale muntelui. Aici e locul târgului, care în curând și începe. El e asemenea târgurilor noastre de pe la sate. Se vînd și se cumpără articli de casă de prima necesitate, apoi mâncare și băutură și nu lipsesc nici figurile tipice ale târgurilor ardelenene, — Slovaci (Totii) cu joljuri, năfrâmi și cartoane și Jidani cu cercei, mărgelă, flori artificiale și alte mărunțisuri.

Pe locul târgului oamenii își așează merindele după plac, care unde vrea,

dar totuși se țin o rânduală oare-care. Asume Moții cuprind partea de către răsărit a podeiului, iar Crișenii din Buzești și din alte sate se așează în partea de către apus. Așa a rămas obiceiul din bătrâni. Căii sunt duși la o parte și legați de pocumpii, cari sunt bătuți în pământ iarăși din vremurile bătrâne.

Adevăratul târg nu ține mult, 2—3 ceasuri. Pe la 10 ore el se găta, oamenii și-au cumpărat cele de lipsă și se așează pe iarbă să prânzească din merindea adusă de acasă, apoi se începe petrecerea. Buțile cu vin se desfundă, lăutarii (igreții) încep să cânte (în limbajul Moților: să zică) iar în jurul lor să încinge jocul. Și cu cât încep a se goli butoaiile, cu atât veselie crește, părechile joacă tot mai înfocat, chiuiturile se aud tot mai des. Așa își petrec Moții și Crișenii la târgul din Găina, pe iarbă verde și sub cerul liber, până înspre seară, când sfântul soare se pleacă spre apus. Atunci oamenii pornesc către casă, grupe-grupe, plini de veselie, râzând și glumind. Unii mai șagalnici și bine dispuși, fac câte-o posnă, de ride lumea de ei cu haz și li se duce vestea în șapte sate. „Crișanul, iute la fire și și rău la mânie — zice d. Frâncu-Candrea — fiindcă nu și-a putut vinde oalele, începe a le sparge cu băta, iar Moțul, voind ca oalele cumpărate să ajungă mai iute decât el acasă, le dă drumul din deal și până în vale.

Logodiri sau chiar cununii nu se fac la Găina, ci se fac cunoștințe între feciori și fete și legături de dragoste, cari încheie apoi cu căsătorie, făcându-se acasă în sat cununia.

Așa este azi „târgul de fete” din Găina.

Cum a fost odinioară, în vremile din bătrâni și când s'a început a se ține nu se poate ști cu hotărâre. Mulți scriitori s'a ocupat cu descrierea acestei datine a Moților și au scris în diferite chipuri despre ea. S'a scris și s'a crezut mult timp, că târgul din Găina a fost un adevărat târg de fete. Pregătirile pentru târg se făceau cu ani de zile înainte și fetele, însoțite de părinți și neamuri, își duceau toată zestrea sus la Găina, chiar și vite, stupi și alte lucruri. Toate aceste se așează în corturi. Veneau apoi ficioarii, cereau zestrea și dacă le convenea și fata, o cereau de la părinți și se făcea numai decât încredințarea, și adese-ori să săvârșia și cununia prin pustnicii, aflători pe Găina sau prin preoți veniți și ei la târgul de fete.

Pentru târgul de fete, ținut astfel, se zice că au fost o lovitură de moarte evenimentele din anii 1848—9. Alții însă spun că târgul a început să-și peardă însemnătatea pe la anii 1820—3. În privința aceasta profesorul

Schmidl scrie în cartea sa geologică că lui i-au spus oamenii când a călătorit prin munții Bihariei, la 1863, că târgul de fete a dispărut cu vre-o 40 ani mai înainte și că el n'a aflat decât o singură păreche, un moșneag și o babă, a căror cununie s'a săvârșit în muntele Găina.

T. Frâncu și G. Candrea din contra, susțin că târgul de fete în Găina n'a existat nici odată, și cele ce s'a scris despre transportarea zestreii fetelor și despre cununile săvârșite în Găina prin pustnicii, „cari în țară Moțului n'a existat de când e lumea”, sunt numai bârfele sau clevele.

În privința originii târgului din Găina iată ce scrie Frâncu-Candrea:

„În vremile de demult, păstorii din acel munte făceau în fiecare an o festă în mijlocul turmelor. Cu acea ocaziune Vidrenii duceau mâncări și băuturi și se ospătau cu popa lor pe iarbă verde, și între brazi. În urmă *festă* a dispărut, iar *petrecerea* a rămas și se ține în fiecare an la Sân Petru. Crișenii din apropiere au început și ei se ia parte la petrecerea Vidrenilor, și așa dintr-o petrecere locală a Vidrenilor cu timpul a ajuns să fie o petrecere generală a Moților și Crișenilor.

„Mai era și obiceiul ca la Sân Petru să plătească Vidrenii despotului proprietar feudal Holaky din Hălmăgel arenda pentru pășunatul vitelor în Găina; de aceea în ziua numită Moții cu nevestele și cu copiii lor, oaspătându-se de bucurie, că s'a plătit de *să-tana*, participau la această veselie și Crișenii, cari aflând că Vidrenii aveau băutură, duceau și ei în schimb spre vânzare tot felul de unelte și astfel s'a născut târgul din Găina, rău și fără cale numit de străini: *târg de fete*.

Se poate, că aceasta să-i fie originea, dar în ori-ce cas el în curând a devenit un loc de întâlnire însemnat pentru ficioarii și fetele din jurul Găina. Aici se adunau o mulțime mare de tineri, făceau cunoștințe, legați dragoste, se făceau chiar promisiuni de căsătorie și se schimbau poate unele, ceea ce în ochii Moților însemna logodire. Aopți cu toții, tineri și bătrâni, jucau și își petreceau.

Bergner aduce în legătură obârșia lui cu împrejurările locale ale Moților. Fiind satele depărtate și împrăștiate, ficioarii de însurat ar fi trebuit să umble cu săptămânile prin munte, ca să-și poată afla nevastă și așa oamenii au căutat să-și aleagă un loc și o zi anumită, unde tinerimea să aibă prilej a să întâlnească și a se cunoaște. Adevăratul târg, care să ține la început, s'a dezvoltat mai târziu, alături de petrecere.

Asemenea târguri, sau mai bine zis, petreceri populare, cari au ase-

mănare cu *nedeiele* din țara Hațegului, s'a ținut mai înainte și prin munții Bihariei și în Munții Apusenii, rămânând în ființă, afară de târgul din Găina, numai cel din muntele *Călineasa*, de la *Scărișoara*, care însă e de mai puțină însemnătate.

Dintre toate însă târgul din Găina a fost și este cel mai însemnat. La aceasta contribuie negreșit și poziția muntelui, fiind așezat la un punct de întâlnire între Moți și Crișeni și încunjurat din toate părțile cu sate. Apoi trebuie să știm, că odinioară, în veacurile trecute, comunicația pe Arieș și Ampoiu era foarte anevoioasă, aproape cu neputință și Moții aveau cale de comunicație mai ușoară cu Zarandul și Tara-ungurească, trecând peste Găina.

Pe aici transportau ei vase de lemn și aduceau bucate în munți și stăteau în legături de negoț și chiar de prietenie cu Crișenii de dincolo de Găina. Aceste împrejurări vor fi contribuit, ca să fie ales de loc pentru târg muntele Găina.

La poporul din munți sunt două tradiții despre originea acestui târg, păstrate din zilele bătrânești.

Se zice adică, că într-o zi fiind adunați Vidrenii în Găina, când își petreceau mai bine au năvălit asupra lor „Curuții” și „Lobonții”, voind a le răpi fetele și nevestele.

Dar au pățit-o rău năvălitorii, căci Moții i-au învins și alungat și apoi în amintirea învingerii s'a hotărât să se țină în fiecare an la S. Petru o petrecere.

În o altă tradiție se vorbește despre o luptă cu *Tătarii*. Se spune adică, că pe vremile de demult, când țările noastre erau călcate de lifte păgâne, o ceată mare de Tătari au năvălit în ținutul Crișurilor. Românii din Băbaia i-au alungat în munți, iar Moții fiind avertizați de mai înainte, le-au eșit înainte și întâlnindu-i la Găina, i-au răpus. În amintirea acestui eveniment însemnat Moții și Crișenii au început a se aduna în Găina în fiecare an, întărind legăturile de prietenie și petrecându-și împreună.

Tradițiile aceste ne arată, că „târgul de fete” din Găina e foarte vechiu și originea lui se perd în veacurile depărtate.

Târgul de fete din Găina este an de an tot mai slab cercetat și poate să vie timpul, când va dispărea cu totul, rămânând despre el numai o frumoasă amintire din viața patriarhală de odinioară a poporului nostru.

BARCA DE SALVARE

Este o mare cinste pentru un pescar de a face parte din echipagiul bărcii de salvare. O cinste care se plătește adesea scump, căci plecând pe furtună în ajutorul unei corăbii aruncată pe vre-o coastă, nu numai că nu ești sigur că vei scăpa pe naufragiați, dar nu știi dacă te vei întoarce tu singur.

Din cea mai fragedă vârstă, acești doi marinari admiră imensele întinderi de apă

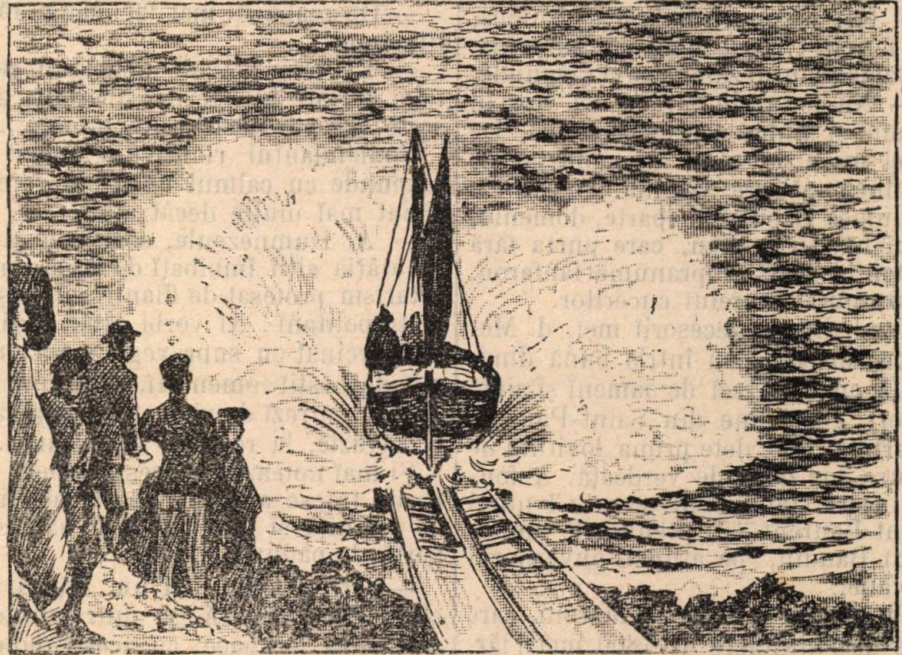
Fie-care port, fie-care sat mai important, are barca sa, bine adăpostită într'un hangar, aranjată pe roate, spre a putea fi dusă ușor și repede până la mare. Oamenii, îmbrăcați cu haine făcute dintr'o pânză unsă, cu mijlocul prins în cingătoarea de

salvare, săr în barcă și o luptă aprigă se începe contra oceanului infuriat.

Ce impresie fac aceste eșiruri de bărel, mai ales noaptea! Femeile urmesc înspăimântate imbarcațiunea așa de mică, așa de îndrăzneală pe marea furtunoasă.

Dar cei mai îngrijați nu sunt tot dauna celor care rămân pe țărm, dovadă un salvator breton căruia i se întâmplă o aventură teribilă acum

sibil pe salvatori, s'au inventat diferite feluri de bărci. Una dintre ele, de curând experimentată, barca «Henry», înlocuiește în anumite cazuri grelele camioane ale bărcilor vechi printr'o sanie foarte simplă, ca aceea care se vede în ilustrație. Imbarcația e târâtă de propria sa greutate. În definitiv e un procedeu bine cunoscut, întrebuințat pentru pornirea navelor de curând construite.

Vasul de salvare

câțiva ani. Un vapor englez, încărcat cu cărbuni luase foc nu departe de coastă. Trebuia salvat echipagiul. Marea era relativ calmă, dar vântul sufla spre țărm, așa că unele scântei aruncate spre sat, aprinseră acoperișurile câtorva case. În vreme ce da ajutor împreună cu tovarășii săi navei incendiate, văzu perfect cum propria sa casă era în flăcări. Două ore mai târziu, după ce se înapoiară, femeia și copiii săi plângeau în fața ruinelor.

Spre a expune cât mai puțin po-

Și acest spectacol suscită admirație celor două tineri lupi de mare, atrași din cea mai fragedă copilărie de această mare întindere de apă, așa de mângâitoare, așa de plină de promisiuni, dar și așa de mincinoasă, căreia i se dă și care păstrează atâtă!

Mai târziu vor pleca și ei în ajutorul echipagiului în pericol, spre a salva oamenii disperați ce se agăță de salvatori cu speranța de a-i scăpa de la moarte.

BRAT DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

Afară de asta, în urma sfatului dat de corespondentul meu din Danemarca, am și oprit o locuință la un anume Petre Lefranc, care ține, mi se pare un mic hotel.

— Ai să fii de o mie de ori mai bine la mine.

— Încă odată, vă mulțumesc, d-le comandant.

— Spune-mi, te rog : comandante,

scurt, — asta e formula protocolară!

Așa dar refuzi?

— Cu atâta recunoștință, cât și regrete. Te-ai jena; sunt un noctambul incorigibil. Am obiceiurile mele și-mi place să fiu liber.

— Ei, fie cum îți place. Dar azi ești al meu și vă iau pe amândoi. Ați dejunat?

— Acum ne-am sculat de la masă.

— Perfect!

Eu mă duc să inspectez taberile. Aveți să mă întovărășiți. Aceasta vă interesează.

— Taberile?

— Adică locurile unde sunt internați îngrozitorii mei pensionari.

— A, da, ocele. Trebuie să fie curios și dureros!

— Pentru europenii de curând imbarcați, fără indoială. Noi aceștia suntem învățați.

Tot vorbind, cei două bărbați părăsesc vaporușul, urmați de factotumul personaj mut. Se urcă în trăsură și o pornesc.

— Dar deschide-ți umbrela! îi zice

comandantul. Te încăpățânezi a nu te gândi la soare. A, cum se cunoaște că vii din Franța. Să știi odată pentru totdeauna că soarele este cel mai mortal dușman al europenilor. Și d-ta asemenea, tinere! Aide, umbrele și gândește-te că soarele ucide!

— O, dar aci este o minune! In loc să găsească case dărăpănate, văd case superbe, uliți largi, umbrite, o cetate îmbelșugată, unde totul respiră belșug și prosperitate!

Și toți locuitorii îmbracăți frumos, par fericiți! Sunt în adevăr surprins.

Comandantul zâmbește și răspunde:

— Nu te aprinde! Ai să vezi în curând și umbra acestor tablouri. De altfel nu e de mult de când pe aci era încă pădure virgină. Acest loc se numea Capul Bonaparte, domeniul unui bătrân indian, care purta fără pretenție acest supranume fanfaron, imprumutat marelui cuceritor.

Unul din predecesorii mei, d. Melinon, debarcă aci într-o bună dimineață cu douăzeci de oameni și cinci surori gospodine din Saint-Paul de Chartres, apoi dăte prima lovitură de secure în zidul de verdeață. A fondat acest stabiliment pe care l'numi Saint-Laurent cu prenumele amiralului Baudin, pe atunci guvernorul Guyanei.

Pe țărmul francez al Maroni, care este de o întindere de 1800 metri lărgime, d. Melinon plantă, clădi, nascoci cultură, ulițe, magazine, cofetării, o cazarmă, un telegraf, o biserică, un spital, o școală, în scurt creă tot ce vezi aci: Saint Laurent al Maroniei.

— Este colosal!

— Dar ocașii? Unde sunt?

— A, și d-ta, scumpe domn? Această este prima întrebare pe care o pun toți cei noi d'burată.

— Uite, cine sunt oamenii aceia, aproape goi, cari se mișcă pe țărm?

— Indienii... Galibiși, cari vin după coasta olandeză.

Trăsura se oprește în fața unei flote de plute; trei piei roșii și trei femei, cu o jumătate de duzină de copii au debarcat repede.

— A, indienii! strigă inginerul, bravo!

Comandantul răspunde cu gravitate tristă:

— Cea dintâi umbră a tabloului! Vrei să vezi ocașii? Ai să vezi unul, dar în stare de cadavru!

Indienii încep a trage din toate puterile lor și de odată apare îngrozitoare, în adevăr înspăimântătoare, o formă omenească.

Inginerul pâlește, scoate un țipăt și bolborosește cu inima svâcnind de indignare:

— Dar, comandante, privește. Acel nenorocit tras la remorcă ca o pradă, a fost asasinat de aceste bestii. Pri-

vește acea săgeată de două metri înălțime plantată în pieptul gol și care se clatină la fie-care mișcare! O, e îngrozitor, îmi face rău!

— Da, zărisem de departe și recunoscusem lucrul. Ai dreptate. Este un evadat ucis de indienii, care aduce cadavrul pentru a lua premiul de 25 franci. Dar nu l'îi mai face sângere rău pentru un derbedeu ca acesta care nu merită mi'a.

— A, în adevăr, e oribil!

— De geaba îți mai faci sângere rău, îți spun.

— Ei, cum? Acest nenorocit care fuge și care în loc de libertate găsește această moarte înfricoșătoare...

Comandantul ridică din umeri și răspunde cu calmul unui om care a văzut mai multe decât atât.

— A, Dumnezeule, sosești și d-ta ca atâția alții îmbibați de acest umanitarism profesat de filantropii noștri metropolitanii! Ai vorbi altfel dacă ai fi însărcinat cu supravegherea a cinci mii de bestii omenești, flămânzi de crime, putrezi de vicii, totdeauna gata la invazie, la revoltă, la asasinat.

Și mai notează că acești oameni de pradă trăiesc aproape liberi, neștiind de temniță și fără ca nimic să i despartă de pădurea virgină.

— Or și cum, eu nu înțeleg ca civilizația noastră să intru-buineze asemenea mijloace, cu acești indienii sălbatici cari ucid pentru 25 de franci o ființă omenească.

Nu astfel se va moraliza oca!

Comandantul se apropie, privește și zice:

— Pe acest om îl cunosc, în chiamă G..., zis Pesmet.

Condamnat în Franța pentru asasinatul a două sărmani bătrâni, purtarea lui aici a fost de plâns, sub toate raporturile; nu mai insist. Sunt acum zece zile, fugise din Șantierul incorigibililor și, plecând, asasină pe unul din paznicii lui, un om foarte cum se cade. tată a patru copii, dintre cari unul la sân.

Se aruncă asupra lui cu o înviersurare grozavă și după ce îl ciopârți, îi dăte în piept douăzeci și cinci de lovituri de cuțit.

Apoi luă o foaie din carnetul mortului și scrisse: «Pentru premiul de 25 de franci, douăzeci și cinci de lovituri de cuțit.

«Semnat: Pesmet».

— Asta e pov.s'e, d-e!

— Așa că dacă administrația intru-buinează câte odată mijloace cam aspre, vei aco da auxiliarilor săi câte va circumstanțe atenuante.

— Da, comandante, așa, ai dreptate; dar cu toate acestea indienii aceștia cari au drept de viață și de moarte asupra evadaților, acești sălbatici cari ucid fără somație...

— Este o greșală adâncă!

Indianul, care este un pânditor fără seamăn, care și regăsește aproape întotdeauna fugarul, încearcă a-l captura.

Este luptă și... nenorocire celui învins!

Este moartea fără amânare.

De altfel, vom afla adevărul.

Se apropie de unul din indienii care așteaptă rezemat de mânerul lopeței și l'întreabă:

— Ia spune-mi, Atipa, cine a ucis pe albul?

— Chiar eu.

— Pentru ce?

— El a vroit să-mi ucidă nevasta cu sabia, de asta și eu l'am omorât pe el tot așa cum vrea să facă soției mele...

— Vezi? Mereu violența, mereu furia crimei, setea de asasinat.

De bună seamă, blamezi d-ta pe acest indian de a-și fi apărat tovarăsa? Eu îl binecuvintez cu amândouă mâinile și l'zic: Atipa, băete, du-te de-ți ia premiul.

— Mulțumesc, comandante.

Inginerul dă din cap, aruncă o privire de groază asupra cadavrului, cugetă un moment și zice foarte emoționat:

— Comandante, văduva paznicului asasinat este în suferință, nu e așa?

— Și morală și materială, o, da! Administrația i-a mai dat, bine înțeles câte-va sute de franci, în așteptarea unei pensioare... o bucată de pâine.

— Îmi va fi oare îngăduit mie, unui străin, care nu o cunosc, nu o voi vedea vre-odată, a-i oferi un modest ajutor?

— Fără îndoială, dragul meu domn.

Inginerul scoate un bilet de 500 franci și dându-l comandantului, adaugă:

— Ți-aș fi adânc recunosător dacă ai bine-voi să remiți acestei sărmane femei mărturia dureroasei simpatii a unui anonim. Regret că nu sunt mai bogat. O, dacă aș putea asculta porțile milei mele, care se îndreaptă către toți aceia cari suferă: paznici, ocași, victime sau călăi... nenorociții oameni!

Comandantul, strângându-i mâna, răspunde foarte emoționat:

— O, d-le, admir generozitatea gestului d-tale și noblețea cuvintelor d-tale. În numele văduvei, îți mulțumesc!

Cât despre d-ta, te rog să crezi că simpatia mea recentă este tot așa de vie cât e de sinceră.

— A, comandante, ce onoare și ce bucurie pentru mine!

Acum să plecăm!

— Unde mă duci?

— La deziluzii! La Șantierul Incorigibililor, în infernul ocaei.

II

Landoul aleargă frumos pe drumul întins care merge de la nord la est. Indată se încrucișează cu o primă corvadă de oameni, îmbrăcați în uniformă, cu pantalonul larg de pânză groasă.

Au părării mari de pae, decolorate de ploae și de soare; cu părul tuns până la piele, fața rasă, încălțați cu saboti sau ghetee groase, acești oameni merg tăcuți, conduși de un supraveghetor mintar.

Fiecare din ei poartă un număr matricular imprimat în negru, sub un A și P mare, despărțiți de o ancoră: inițialele administrației penitenciarului. Sub acea îngrozitoare livree, cu fețele lor searbăde și vestejite, cu ochii sclipitori cari văd fără a privi, cu buzele lor vinete cari vorbesc fără a se mișca, cu urechile pleoștite, aceste rămășițe omenești au un aer de familie bădăranos și înfiorător, care în adevăr te îngrozește.

Sunt în număr de 60 și duc cu ei lopeți, târnăcoape, săbii sfărâmate, mergând în două rânduri paralele.

Inginerul îi privește cu o mare curiozitate și murmură:

— Ocașii! nu e așa comandante?

— Da! Său dacă îți place mai mult, transportații, cum se zice în limbajul administrației.

— A! transportații... deportații...

— Să nu confundăm... Transportații sunt criminali de drept comun și deportații, cei învinuiți de delict politice.

— Înțeleg și admir subtilitățile limbajului. Aceștia sunt îngrozitori. Și nu mă pot stăpâni de a nu mă înfiora, gândind că aceste instrumente de lucru pot deveni arme îngrozitoare și paznicul este singur.

— Ei, să nu prea exagerăm! Aceia sunt inofensivi și de mult astâmpărați de climă, care a potolit și pe alții. De altfel buna lor purtare i-a trecut în o categorie specială, unde primesc câte ceva bunătați în așteptarea liberării lor condiționale și îngăduirea unei concesiuni de pământuri.

— Vrei să-i vezi de aproape?

— O, nu, îți foarte mulțumesc!

Supraveghetorul salută militarmente; transportații privesc cu o nepăsare afectată pe cei trei inși pe cari i duc landoul și urâta vedenie se șterge.

Inginerul dă din cap și, fără indoială, isbit de aceasta disproporție enormă dintre paznici și ocași, zice:

— Nu vă temeți de revoltă?

— Ei, te înveți cu toate!

Marinari cari traversează oceanul pe coji de nucă se gândesc ei la naufragiu?

— Cu toate acestea, dacă aceștia ar voi! Dacă s'ar ridica cu toții pentru a-și relua libertatea?

REGINELE BHOPALULUI

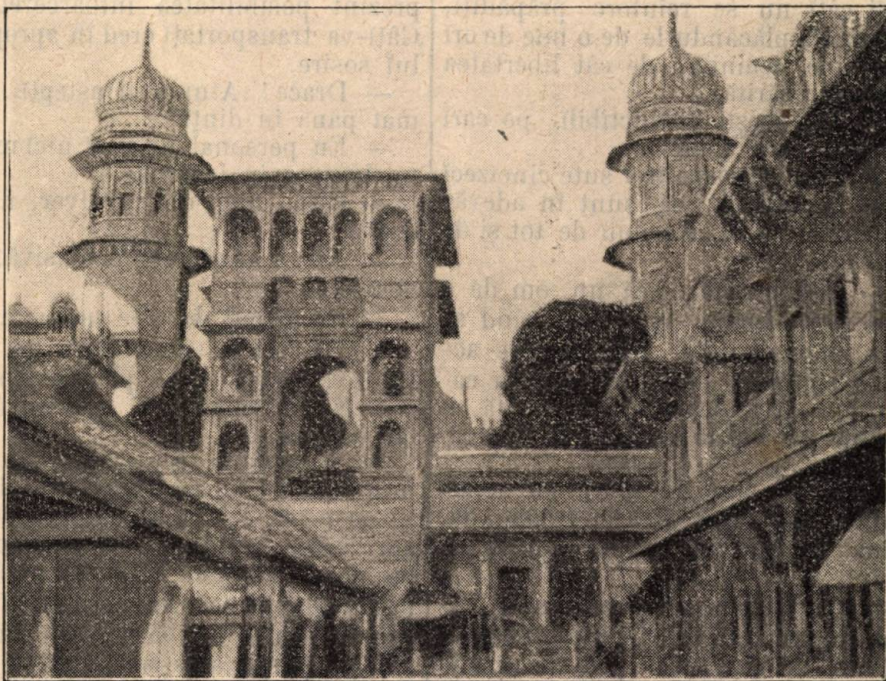
Statul Bhopal e admirabil situat, pe un platou ridicat, străbătut de linia «Bhopal State Rai way». Populația sa e de mai mult de un milion, din care 80.000 ocupă capitala.

Orașul e construit în amfiteatru pe o colină stâncoasă. Ziduri înalte îl înconjoară de jur-impjur. Europeanii nu pot pătrunde înăuntru de cât cu autorizația reginei.

Orașul actual conține puține mo-

remului său, această regină, bravând toate obiceiurile cele mai inviolabile, se arată poporului cu figura descoperită, amestecându-se cu soldații săi asupra cărora exersa o mare autoritate.

În momentul cel mai greu ea depărta cu îndemănare pe englezi, pe cari îi ajută, cu toate acestea, cu mica sa armată bine organizată. Această faptă îi aduse o mărire de teritoriu și numeroase semne de stimă din partea reginei Victoria. Ea muri

Moscheia sa' «Jumah-Musjid»

numente; el nu e interesant de cât prin bizaria construcțiilor și pitorescul locuitorilor.

Una din figurile cele mai remarcabile din India este Begum Seeundra, născută la 1817. La moartea bărbatului său, Jehanghir, ea se proclamă regenta regatului sub numele de Shah-Jahan, în timpul minorității ficei sale care în 1859 abdică în favoarea mamei sale.

În loc să guverneze din fundul ha-

în 1868, lăsând puterea ficei sale Begum Shah-Jahan, actuala suverană, aceea care a stat trei săptămâni la Paris înainte de a se duce la sărbătorile încoronării lui George V.

Primul bărbat al acesteia muri în 1867 lăsându-i o fată. În 1871 se remărită, dar fu în curând văduvă pentru a doua oară, ceea ce n'o împiedică să guverneze înainte, după cum făcuse și mama sa.

— O, am fi făcuți fărămături și măturați ca niște fire de paie!

— Mă uimești!

— Dar e așa de simplu!

Mai întâi că ei nu au mentalitatea noastră. Cea mai mare parte sunt lași și ori cât le este de păcătoasă existența, nici unul n'ar cuteza cu toate acestea să înfrunte revolverul paznicului. Apoi, acești oameni degradați, pe cari i-ai putea crede uniți prin solidaritatea crimei și a nenorocirii, se urăsc, se pismuesc și se trădă. Pentru un pachet de tutun, pentru câți-va gologani, cel mai mic complot este denunțat la administra-

ție și această mârșavă stare de spirit este una din forțele noastre cele mai mari!

— Asta e extraordinar!

— Cu toate acestea sunt evadări colective, da, de grupuri mici, dar nici odată rebeliuni de trupe numeroase. Și lucrul care are să te surprindă poate, este că cea mai mare parte a acestor condamnați, sfârșesc prin a se obișnui cu această viață, ori cât de înspăimântătoare ar fi.

Ei regretă libertatea lor pierdută, bine înțeles; ar dori să și-o redobândească, dar le lipsește energia, nu au puterea voinței!

Puțină resemnare, multă obișnuință și o mare doză de abrutizare și iată-l îmblânzit, fără altă speranță de cât cea «condițională»: o colibă, un câmp, pul, o capră și tutun!

Acesta este idealul marelui majorității.

— Sunt cu toate acestea și evadări...

— Cară de multe ori nu izbutesc din cauza nepregătirei... o nebulie! Omul pleacă fără provizii, fără complicități din afară și moare de foame sau este prins de indienii.

Și câți nu se reîntorc prăpădiți, îngroziți, plăcându-le de o mie de ori mai bine temnița, de cât libertatea abia întrezărită.

— Dar acești ireductibili, pe cari îi vom vedea acum...

— Sunt aproape trei sute cincizeci și te încredințez că sunt în adevăr înspăimântători, capabili de tot și de ori-ce!

— Inchipuește-ți că un om de o inteligență mare, energic, având avere, complicitate, mijloace de acțiune aici și în afară, se pune în capul lor, îi îndeamnă la revoltă, îi strânge pe toți la un loc și le dă drumul...

— Mi se pare un lucru cu neputință... mai întâi că ar fi trădat, da, trădat de cei mai intimi confidenți ai lui.

— Cu toate acestea este unul, unul singur care ar fi putut, poate... El, nu zic nu! căci știa să însușească o încredere oarbă printre tovarășii lui. Inchipuește-ți că și luase numele de Regele ocnei!

— Un titlu de melodramă.

— Da, dar o melodramă în acțiune, de care nimeni nu glumea.

— Aș, vre-un vagabond îngâmfat, atlet și sălbatic.

— Nu, nu era după cum crezi, un înfiorător, abject și sanguinar...

— Știi că mă interesează ce mi povestești? Uite acum alți supraveghetori, alte clădiri și noui corvoade.

— Da, este închisoarea Saint-Louis.

— Așa dar acel Rege al ocnei?

— Un om în adevăr superior și pe care l'cred de bună familie; nu afirm însă nimic, căci administrația habar n'are de starea lui civilă. L'a prins, judecat și condamnat sub un nume care nu e al lui și nici odată nu a fi identificat.

Foarte instruit, vorbind corect mai multe limbi, tânăr, distins, cunoscând ori-ce exercițiu fizic, elocințe, organizator...

— Pe scurt, un erou de roman, nu e așa comandante?

— În adevăr, regret că nu l'am cunoscut.

— Dar nu a fost în penitenciarul d-tale?

— Nu, a fost internat chiar la

Cayena, bine înțeles datorită vreunei influențe oculte.

A stat două ani și știu, după cum îți spusei, să însușească tovarășilor lui o încredere ne mai pomenită.

— Și ce a devenit?

— Ce să devie? A evadat acum patru luni, nelăsând nici cea mai mică urmă.

— Și nu s'a mai auzit vorbindu-se de el?

— D-le, cu asemenea oameni nu e de glumit! Îți voi spune că după oare-cari raporturi secrete, mă fac să prezint posibilitatea întoarcerii lui. Câți-va transportați cred în apropiata lui sosire.

— D-race! Atunci îl aștept... armat până în dinți?

— Eu personal nu port nici măcar un briceag în buzunar.

— Cum, nici un revolver, nici o dată?

— Nici o armă, nici defensivă, nici ofensivă.

— Cu riscul de a te masaca?

— De trei ori au voit să mă asasineze! Astea sunt plăcerile meseriei. Nu'mi este frică, pentru că'mi fac datoria.

În exercițiul îngrozitoarei mele funcțiuni mă silesc a fi uman și drept. Și pe urmă ce-o fi să fie. Dar destul am vorbit de mine. Uite un nou stabiliment, penitenciarul Saint Jean, patria adopției. Arestații aceștia au voie să poarte barbă și sunt îmbrăcați cu pânză albastră... asta e toată deosebirea. Să trecem! Încă trei kilometri și într'un sfert de oră vom fi la «Incorrigibili».

Trec câte-va clipe în cari tăcerea este întreruptă numai de sgomotul roatelor.

De odată se aude în aerul înăbușitor o detunătură seacă.

Comandantul tresare și zice:

— D-race! Un foc!

— Vre-un vânător după vre-un vânat...

— Aci nu se vânează, d-le. Este detunătura unui cartuș de ordonanță. Se petrece ceva grav, căci oamenii aceștia nu dau focuri de cât în ultima extremitate.

— Dar... fumul acela care se ridică colo?

— Atunci ce? Un accident? O revoltă?

— Cina știe! Totul este cu puțință. Se aude un al doilea, un al treilea foc.

— Stați! zice comandantul.

D-lor, să vă dați jos!

Inginerul, foarte surprins, răspunde: — Fă-ne onoarea să ne spuți pentru ce?

— Vă ofeream o plimbare, pe care o credeam plăcută, datorită mea imi interzice de a vă asocia la un pericoll. (Va urma)

POSTA REDACȚIEI

D. Gallin (Galați).— Trimiteți lucrarea.

Barbu N.—E de prisos să mai întrebăm; după cum spuneți, sunteți cititor regulat al ziarului.

Land.—Când e bine tradus, publicăm fără nici o tocmeală, căci n'avem vreme de corespondență.

Loe.—Trimiteți.

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALĂTORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

Înainte și După
întrebuințarea
Cremei și Pudrei «FLORA»

Pastă de **BUCOL** Apă de gură
dinți 1 leu 1 leu 50

SĂPUN de TOALETĂ

„FLORA”

de o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul

— Bucata lei 1,25 —

Tusea cea mai rebelă,
bronșitele acute
și cronice, tusea
măgărească vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

Sticla lei 3. Drogueri și farmacii

Anemia clorosa, neurastenia, histeria,
slăbiciunea generală combata

HEMOFER ITEANU

— Sticla lei 4 —

BONBOANE

ORIENTALE

Parfumează admirabil gura și distrug ori-ce miros urât al gurei. Cutia 50 bani la drogueri și farmacii. A se observa marca: «Semiluna cu stea».

TOȚI ABONAȚII LA „ZIARUL CALATORIILOR”

Participă, cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii :

- 1) **Un elegant pat de fier pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 5.**
- 2) **Una pușcă fină de vânătoare cu două țevi, cal. 12, din vechia și renumita abrică «Pieper-Bayard».**
- 3) **Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.**
- 4) **Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automată.**
Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, calea Victoriei, 44, furnizorul Curții Regale.
- 5) **Un gramofon perfecționat.**
- 6) **Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei No. 54.**
- 7) **Un frumos vas pentru fructe sau mezeluri și o frumoasă tavă, ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bd. Elisabeta, 9 bis.**
- 8) **Un ceasornic de birou, lucrat artistic în marmură și bronz.**
- 9) **Un frumos ceasornic în cutie, pentru voiaj, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Schmith & Stratulat, calea Victoriei, No. 53.**
- 10) **O frumoasă pendulă de voiaj care se întoarce la opt zile.**
- 11) **Patru pahare pentru ceai, cu scăunelele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicaria Colței», strada Colței, No. 31.**
- 12) **Șase cămăși bărbătești de zi, de zefir sau albe, cu piepți de olandă, după alegere și măsură, cari se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie La Patru sezoane, calea Victoriei, Pasagiul Maca, vis à-vis de poliție.**
- 13) **O duzină crema «Flora»**
- 14) **O duzină săpun «Flora»**
- 15) **O duzină pudră «Flora»**
- 16) **Șase frumoase gente pentru dame.**
- 17) **Șase lingurițe de dulceață.**
- 18) **Zece linguri pentru masă.**
- 19) **Zece furculițe pentru masă.**
- 20) **Zece plachete argintate, reprezentând fotografiile M. S. Regelui și Reginei, comandate anume pentru premii.**

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătoriilor».

PREȚUL ABONAMENTULUI:

■ Pentru 1 an lei 5; Pentru 6 luni 2.60 ■

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 2 bonuri, iar cei pe 6 luni 1 bon.

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL”

ABONAȚILOR SĂI, CU ÎNCEPERE DELA 22 MAI, 1911:

O NOUA VILA LA SINAIA

«Vila Luigi», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică «Marcu»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU SALONAȘ

din trestie exotică și malaca emailată, compusă din: O canapea, două fotolii, patru scaune și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscani, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn marin V. Ganea, șoseaua Mihai-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victoriei, No. 107.

O GARNITURA DE TOALETA JAPONEZA

compusă din: Un armuar cu oglindă, cu despărțituri pentru rufe și haine, îmbrăcat cu stofă japoneză.

Una toaletă cu marmură și oglindă din bambu veritabil. Una dormeză tapisată cu stofă japoneză.

Un scrin cu 7 cutii lustruite și îmbrăcate cu stofă japoneză. Un pedestal de bambu cu vas japonez. Una

etajeră de perete de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză și Un scaun tapisat tot cu stofă japoneză

Toate aceste obiecte sunt lucrate și executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu E. A.

Pucher et Comp., Bulevardul Elisabeta, 13, cu sucursala calea Victoriei, 148.

JUMATATE GARNITURA MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din: Una canapea, 4 scaune, 2 marchize, 2 taburele, una masă cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în pluș fin broșat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piața cu flori, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr'un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane și 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziție Modernă» de mobile Gildener Rosenthal et Hascal, București, str. Carol I, 64.

1 serviciu de ceaie pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă cu o figură oxidată, așezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendulă de perete «secesion» cu vitrouri, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en-gros și en-detail Frații A. et J. Roller, București, str. Smârdan, 35, etajul I-ii.

0 mașină de scris „Erika”, ultima perfecțiune, care scrie vizibil în două culori, cumpărată de la Compania „Idear”. Depositul mașinelor de scris din Buc. Piața Eforiei, reprezentant Leonida Piokowsky.

0 pendulă modernă, culoarea nucului și un ceasornic pentru birou, frumos nicherat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicaria Colței”, str. Colței, 31. 2 pelerine de ploae, calitatea I, portative pe ambele părți. 2 truse de voiaj, piele de crocodil. 2 aparate de ras „Juvenia”, cumpărate de la „Compania generală”, birou de informațiuni, București, strada Smârdan, 29, etajul I-ii.

1 mașină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. 1 mașină de cusut de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitate cea mai superioară, coase și brodează cu cea mai mare perfecțiune. Masa și capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut „Compania anglo-americană”, București, str. Carol, 50, cu sucursale în Pitești și Câmpina.

2 frumoase fructiere bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulev. Elisabeta, 8 bis. Un gramofon mare, perfecționat, remontabil în timpul mersului, cu diafragmă de concert și 6 cântece naționale.

Una vioară model Stradivarius, completă cu arcuș, cutie și accesorii. Una harmonică de mână, foarte sonoră, cu tonuri de oțel, burduful dublu impermeabil și coșurile îmbrăcate cu metal. Una mandolină de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru și

elegant ornată cu sîdef, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email”, compus din mai multe bucăți, cumpărate de la marele magazin A. Rechenberg et fin, București, str. Lipscani, 15.

6 cămași bărbătești de zi, de zefir sau aibe, cu piepti de olană. 6 perechi pantaloni (indispensabili).

6 perechi ciorapi fil d'Ecosse. 6 batiste de olană cu monograme. 1 pereche jartiere de mătase. 1

pereche bretele, idem, cari se vor confecționa după măsură câștigătorului de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane”, calea Victoriei, pasagiul Maca vis-à-vis de poști.

Două costume de haine (saco), după măsură și alegerea stoffei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jacques Grimberg, str. Academiei, 25. Una

bucată 19 metri pânză de inșor cu borangie, țesătură românească, cumpărată de la expoziția Casei școalelor. 2 ceasornice de aur pentru bărbat și

două pentru damă; unul de argint rusesc pentru bărbat; 0 brățară de aur cu 3 diamante; Un inel

de aur bărbătesc cu rubin; idem unul cu safir; idem altul cu 2 briliante și safir la mijloc; 2 ceasornice de metal marca „Sonia”; 2 portofotografii

de portolan japonez, cu flori artistice lucrate în foc; Un pince-nez aur 14 karate; Una pereche ochelari duble; 2 lorgnioane pentru damă; 12 beno-

cluri de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium”, Doamnei, 27, unicul institut pus

sub direcțiunea științifică a d-lui Gheorghe D. Fischer, oculist. Un frumos premiu pentru grădină

„Șantier”, compus din un cocoș, 2 găini și 12 pușori; Un curs complet de limba franceză; idem

unul de stenografie, idem unul de dactilografie, cari se vor preda de cunoscutul profesor Henry H. Du-

ployn, strada Edgard Quinet, No. 5.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun

„Flora”, făcute anume pentru abonații noștri.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc în mod gratuit «Universul Literar», iar la facerea abonamentului, un volum din interesanta scriere: *Memoriile regelui Carol I.*

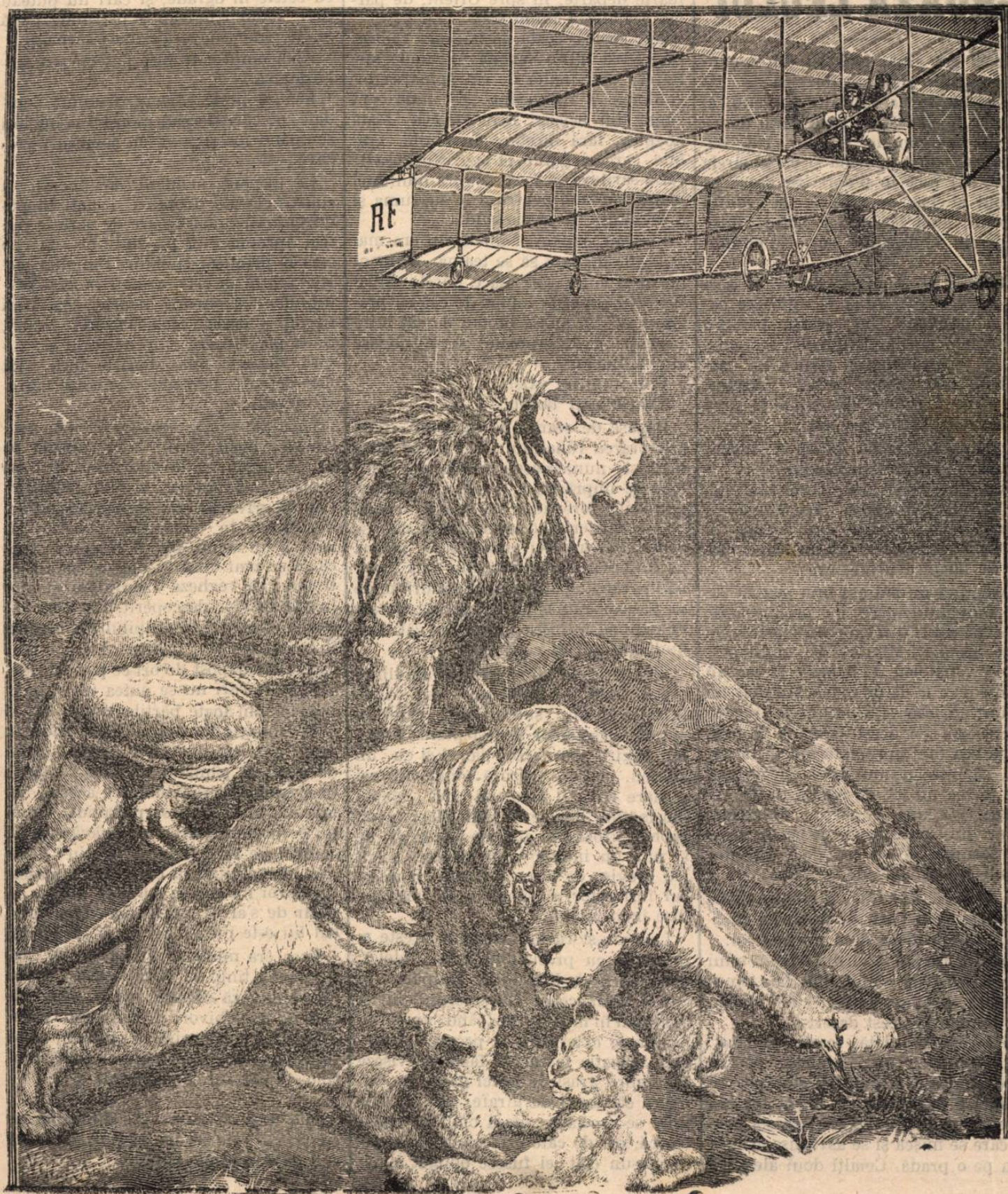
ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5.—Pe un an în toată țara
" 2.60 " 1/2 " " " "

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

ABONAMENT
LA
"ZIARUL CALATORIILOR"
Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

GROAZA LEULUI

De și era ziuă, leul eși din ascunzătoarea lui, unde nu dormea de cât câte-va ore de la răsăritul soarelui, și se urcă pe stâncă, de unde putu domina întreaga câmpie. Era un leu bătrân, cu coama galbenă și cu ghiarele tocite, dar încă în putere. Se așeză pe platoul sticlos, se întinse, își umflă mușchii, apoi lăsându-și botul între picioarele de dinainte, se puse pe muget.

Atunci i se răspunse printr'un horcâit de aproape. Abia își întoarse capul și mugetul lui sfârși printr'o mormăială surdă. Erburile se mișcară și leoaica apărură, leoaica lui urmată de trei leișori, prost crescuți, cari alergau printre picioarele ei și se împleteau la fie-care pas.

Privirea leului se întoarse înspre savană și se aținti în văzduh.

Nimic nu trăia însă. Totul era nemiscat sub greutatea apăsătoare a soarelui. Dar fiarei îi era foame, și trebuia să descopere vre-un vânat înainte de noaptea următoare.

Pământul nu era așa bun pentru vânat. Pământul sterp nu producea de cât iarbă rară, sub care era foarte greu să te ascunzi. Zimbrii și antilopele zăreau vânatul de departe și fugeau înainte de a le da de urmă. Girafele nu se simteau bine sub mimizele fragede ce creșteau pe acest pământ pietros; și apa cea mai apropiată era sa de secată, că între țărmașii și tufișul care forma un loc de pândă în împrejurime, era un loc gol de mlaștină, pe care nu-l putea trece de cât în vre-o trei sărituri, aceea ce da gazelelor timpului trebuincios de a scăpa.

Și cu toate acestea leul venise acolo de foarte departe și se oprise în acest ținut cu ideea de a nu mai eși.

Vezi că fugise și el din fața unui dușman mai de temut, din fața omului, care îl silise puțin câte puțin, a se refugia în acest deșert.

Leul răgi de odată, foarte supărat, și-și schimbă locul pe stâncă; pentru că pe când ședea lungit și ciocănea cu nerăbdare pământul cu coada lui cea mare, unul din pui zărise creasta neagră care se mișca și se asvârlise asupra ei ca pe o pradă. Ceiață două alergară

pentru a lua parte la joc, și gheruțele și dințișorii fuseseră așa de ascuțiți, în cât tatăl asvârli pe obraznici cu o lovitură de biciu, îi rostogoli, îi făcu să strănute de frică, căci nu-l lăsa în pace; așa că se dete mai la o parte, pentru a-și relua visul lui întrerupt.

El își reamintea.

Inchipuirii, învăluite într'un trecut a cărei adâncime nu o putea măsura. Își revedea țara lui natală, acolo, foarte departe, în spre Orient, de partea cealaltă a munților.

Era acolo o ceată de lei, care veneau împreună într'o savană, pe unde iarba era mai înaltă de cât spinarea bivoliilor și a rinocerilor, și unde era vânat din belșug, care trecea toată noaptea, fără încetare în horde grăbite, care scoborau la apă. Nu avea de cât o săritură să facă asupra mulțimei înspăimântate, pentru a le sugruma și a se sătura de carne caldă.

Și erau stăpâni. Nimeni nu era mai puternic de care să se teamă. Nimeni nu ar fi cutezat să atace fiarele sălbatice. Nu avea de luptat de cât cu prăzile mari, și nu se luptau de cât între bărbați, pe corpurile tremurătoare ale victimelor.

Dar omul nu exista.

Venise mai târziu.

Băgase de seamă, la început, după micșorarea vânatului. Incetul cu încetul însă, numeroasele trupe de antilope se împrăștiară, emigrară înspre regiunile forestiere neîncetate urmate de un misterios dușman, care nu se vedea, dar a cărei prezență se ghicea pretutindeni: erau incendii cari luminau savana, spațuri prin păduri unde se găseau rămășițe, urme îngrijorate pe care se mirosea numai de cât drumul obișnuit al conacului.

Și iată că într'o zi leul se întâlnise față în față, cu unul din aceste ființe. Dormea cu alții, sub un desiș, când un zgomet neașteptat îi deșteptă. Leoaicele fugiră prin iarbă, dar el și cu un alt leu, eșiră și văzură omul. Atunci o mare frică îi făcu să dea înapoi mormăind, dar ceva scânteitor, ca un zgomet grozav se auzi de odată, și de și nici un inamic nu-l atacase, celalt leu mugise de durere, căzuse și mirosul înfiorător al sângelui se răspândise în jurul lui.

Leul nu-și reamintea toate aceste amănunte cu precizie bine înțeles, dar o serie de imagini se întipărise în cutele întunecoase ale creierului lui și se arătau în mod confuz, când vre-o împrejurare exterioară le provoca. De aceea senzația foamei îl făcu să viseze la zimbrii grași, la porci greoi, la cadavre carnoase de girafe, și în același timp se asocia cu ideea omului, pentru că, ori de câte ori omul apăruse în vre-un colț, el fusese obligat a pă-

răsi ținutul, din cauza lipsei de vânat.

Și cu toate acestea, câte odată erau pășuni bogate. O stagiune se auzise zile întregi, trosnind lucruri cari ucid, și întâlnise omul din belșug, dar omul mort, om ucis de om, și se hazardase până a-l mânca; era o hrană excelentă. Și pe urmă cu omul venise și vânatul nou, animale asemănătoare cu taurii, cu bivoli, sau cu porcii mistreți, dar pe cari le întâlneau închise cu cetele în ograde, și cari nu puteau fugi. Când izbuteau a pătrunde până la ele, erau adevărate mari carnagii.

Apoi omul cotropise pas cu pas singurătatea.

Făcuse peste savană drumuri ciudate, pe cari treceau monștri neînțeleși scuipând foc și fum, cu șuerături grozave.

La început, oamenii cari lucrau a construi acele drumuri, izolați în pădure, erau prăzi ușoare de care te puteai apropia fără precauțiune, și pe cari le prindeai la sigur. Dar mai târziu veniră în cete, armați bine și pretutindeni semănară moarte; așa, fură nevoiți a părăsi acele bătrâne locuri, unde nu mai era chip de trăit, și fugiră, departe, mai departe încă, tot mai departe, pe când dușmanul înainta mereu.

Leoaica venise aproape de leu, pentru că corpul fiarei făcea umbră pe stâncă arzătoare și adormise. Puii se agățaseră de sinul ei, la rînd câteșii trei. Leul îi privi. Ei erau singurele lucruri mișcătoare în adormitul pustiului. Îi veni și lui somn. Dar îi era prea lenă ca să se mai ducă în culcuș, și știa că trebuia să vegheze asupra lui și alor lui, în acel loc descoperit. Dar de ce se temea el oare? Infailibilul lui instinct îl condusesese aci, pentru că era sigur că era la adăpost de ori-ce pericol. Piedici peste cari nu se putea trece, se opuneau din toate părțile, omul și el avea cunoștința singurătății unde se afla. Inamicul cuceritor putea cuprinde întregul pământ, tot mai rămânea însă aziluri inviolabile ca acesta, în care nu ar fi știut să pătrundă. Omul nu se poate depărta cu desăvârșire de centrul pe care îl locuiește. Nu poate trăi în regiunile în care imperioasele lui nevoi nu găsesc cu ce se adăpa. Și chiar de s'ar aventura vre-odată, mer-sul lui este prea încet ca să te temi.

Prea era multe locuri goale, pe care îi trebuia timp ca să le treacă. Omul nu emigrează departe, ca trupele ră-tăcînde de erbivori în căutarea pășunilor. El nu are aripă ca vulturii, ca să se transporte într'un singur zbor, dincolo de orizonturi depărtate...

Iată însă că leoaica se deșteaptă de odată. Se suie pe leu și puii se vâra sub ea înspăimântați.

Colo, pe cer, este un punct care mișcă. Ceva care se aude. S'ar zice zbârâitul unei insecte mari. Se apropie și crește. Vine drept, foarte repede, desfășurându-și lungimea. Vine, se umflă, devine îngrozitoare.

Fiarele întind gâtul, miros, nu îndrănesc a se mișca, paralizați de frică. Deja au recunoscut că nu este o bestie viețuitoare. Deja au presimțit că este o putere isvorâtă de la om, misterioasă, neînțeleasă.

Și vine, vine drept, vine repede..

Dar deodată, marea pasăre misterioasă, al cărei zbor părea așa de sigur adineaori, face de odată o abatere bruscă... S'ar zice că e rănită, și ea, de o armă nevăzută, ca și cum o ființă mai puternică și de cât omul, a tocat-o la rândul ei... Sforăitul regulat care se auzise, s'a întrerupt de o trosnitură, de șuerături răgușite, în care întunecatul și infailibilul instinct al fiarelor a recunoscut un fel de pericol pentru inamic, începutul pierderii lui...

Fiarele se ridică mugind, și cugețând să înfrunte lupta supremă.

Și pasărea albă ale cărei aripi fâlăia, ezită, oscilează, se înclină brusc înspre pământ, scoboară într'un freamăt de lucruri turtite, rupte, cade...

Leii își întind mușchii, se pleacă și-și încordează resorturile de oțel ale membrilor lor...

Pasărea grozavă nu mai este grozavă, din momentul ce a căzut.

Este o pradă în agonie pe care trebuie să o uciți, s'o distrugi, pentru a nimici odată cu ea, viitorul rasei ei. Și mirosul care acum se simte și pe care fiarele îl culeg din aer, în vârful boturilor lor întinse, nu este oare mirosul recunoscut al inamicului vecinic, mirosul omului pe care trebuie să-l uciți?

Omul!... Iată-l că apare! Sub aripele pasărei moarte, alunecă două corpuri - se ridică două oameni cari erau acolo!... Ce slabi par acum în întinsul câmpiei așa de slabi, că o lovitură de ghiare i-ar putea prăpădi pe amândoi, o singură labă înfiptă în falcă, ca să-i aducă, palpitând, pentru puișorii pășune.

Leul ezită încă, miroase aerul, se zbârlește, da din coadă și ochii îi strălucesc...

Deja însă leoaica înaintează cu capul drept și cu gâtul întins.

Cei doi oameni, nici nu au bănuțit inamicul. Se învârtesc în jurul pasărei nemișcate ca și cum s'ar învârti puii unei antilope în jurul mamei ucise.

Caută, pipăe, par'că ar lega misterioase răni. Nu e acum momentul de atac?

La ce bun? La noapte, mâine, mai târziu vor fi mai siguri de izbândă. Aci sunt perduți, incapabili să se mai ajute unul pe altul. Unde să se ducă a-

cum când aripele nu-î mai duc? Ce să mai facă? E mai bine să aștepte; în mâinile unuia din ei a lucit ceva- ceva care omoară!

Leoaica s'a reîntors în spre stâncă, unde leul îngrijat, o chiamă mormăind. Amândoi veghiază, înspăimântați ori cum, din cauza atâtor lucruri necunoscute, pe cari nu le pricep.

Deodată, un sgomot care crapă, tună... Pulberea zboară în nori; pasărea se deșteaptă, tresare, aleargă pe pământ, ca o insectă mare, se ridică.

Leii se dau înapoi răgind de frică. Lucrul aleargă. Ei văd oamenii, înfiorătorii oameni, din nou învingători, dintre cari unul ține mereu în mână arma ucigătoare care o îndreaptă în spre ei.

Este sfârșitul! Dar cel alt cu un gest înlătură moartea ca și cum ar disprețui să întrebuițeze puterea recucerită, ca și cum ar respecta regaturile decăzute.

Leii au priceput înfrângerea lor! În bieții lor creeri întunecați, o licărire a trecut, instinctul unei puteri împotriva căreia or- ce luptă este în zadar. Lucrul se depărtează, turburând cu zgomotul lui de ciudă, tăcerea sfântă. Este adevărat sfârșitul!... Omul este în adevăr stăpânul!

Patria liberă a marilor fiare este cucerită. Măine va trebui să te supui, să dispari.

Lumea este a omului. Nimeni nu va mai putea trăi. Lucrul a trecut.

Leoaica, în admirabilul ei instinct matern, s'a aruncat asupra puiilor ei, oprindu-i și împresurându-i cu ghiarele ei, până aci victorioase. Dar ei, neîngrijați, numai turburați puțin, nu au priceput. Se joacă încă liniștiți, de oarece mama lor este acolo pentru a-i apăra. De ce ar putea să se teamă? Nu știu.

Dorul arzător de viață îi susține; se simt tari pentru tot viitorul pe care îl poartă în ei. Cum ar putea ei ști că sunt victimele desemnate ale viitoarei înfrângeri, ultimii vlăstari ai rasei eroice, ai rasei învinse, desemnate pentru a muri?

Lucrul a trecut! Tăcerea s'a reîntors în pustiu. Seara se lasă. Este momentul apropiat al vânatului de noapte. Vântul pustiului se ridică.

Mariet.

Românii în orașele Americii

CINCINNATI

Cum pribegesc popoarele. — În vremile de demult, când oamenii se îndeletniceau mai mult cu păscutul vitelor, cum a fost pe vremile de care ne povestește vechiul

testament, popoarele se așezau pe unde era pășunea mai bună și se muta din loc în loc, după cum era și iarba mai bună sau mai rea. Adesea două triburi sau popoare micute, ajungând într'un loc cam la aceeași vreme, se încăierau la luptă, fiecare vrând să alunge pe celalt și să rămâie singur stăpân peste pășune. Chiar și Biblia ne povestește cum ciobanii lui Avram se porniră la sfadă cu acii ai lui Lot din partea pășunelor și cum Avram, vrând să înlăture vărsarea de sânge, i-a propus lui Lot ca să se despartă, unul mergând la dreapta și celalt la stânga.

Acest dor din inima omului, de a-și îmbunătăți mereu starea, este temelia pe care e clădită întreaga civilizație omenască; dacă nu ar fi fost neastâmpărul și nemulțumirea cu ceasul de acum, în sufletul omului, de la începutul istoriei și până acum, și noi, în veacul nostru, am trăi în starea barbară în care se afla omul în negura vremilor, pe când rățacea gol prin păduri, ca fiarele sălbatice și se adăporea prin crengile mai dese ale copacilor.

Leagănul popoarelor albe a fost, după vorba și dovada pe care ne-o dau învățații în de-al de acestea, în colțul de răsărit și mează-zi al Asiei, — cam pe unde este India de astăzi. Dar înmulțindu-se acolo, cu vremea, din cale afară, cete dintre cei mai tineri și mai voinici se despica din când în când din popor și o luau peste munți și văi să-și caute alt loc, unde le va fi numărul mai mic și pământul mai darnic. Astfel au venit, tot din inima Indiilor, una după alta cete de oameni, cu muierile și copiii lor, cu halaturile și averile lor, și s'au așezat și în diferite națiuni, fiecare cu limba și obiceiurile ei deosebite.

Un exemplu mai de aproape de pribegie a unui popor, se găsește chiar în istoria neamului nostru; căci cu toții am învățat în școli cum Dragoș-Vodă cu voiniciii lui au descălecat din Mureș în Moldova și s'au așezat acolo, înființând astfel principatul Moldovei; și cum Nagru-Vodă cu al lui au pornit din țara Făgărașului sau al Oltului și trecând munții s'au așezat în țara Românească și au înființat acolo principatul Munteniei.

Și acum, ca și în vremile de demult, omul mereu trage unde îi va fi traiul mai bun și mai ușor; și adesea ori, mânat de foame și nevoie, își lasă bordeiul și vatra, frații și părinții, ba chiar și muiera și copiii și se duce, peste țări și mări, unde sunt oamenii neștiuți și limba străină, doar și-o găsi norocul.

Așa a fost și cu America. De când s'a descoperit ea și până în ziua de azi, America a fost și este refugiul tuturor celor flămânzi și asupriți. Din toate țările pământului toți acei voinici și curagioși cari nu-și pot câștiga traiul acasă din pricina sărăciei țării sau a mulțimii locuitorilor ei, vin la America și ea cu mărinimie la toți le dă adăpost; cei asupriți de tiranii lumii vechi, fie din pricină religioasă sau din pricină politică, tot la America vin și ea îi acoperă cu steagul libertății și le dă sprijin și protecție.

Oamenii de toate neamurile și de toate credințele lumii au venit și s'au așezat aici, uni alături de alții și au trăit și trăesc în deplină pace și frăție, la adă-

postul Constituției și legilor drepte ale țării, fiecare păzindu-și limba și credința lui și căutându-și de treaba lui.

Pe urma altor popoare, au început și românii, în vremea din urmă, să bată cărare din Carpați la țara libertății. Siliți fiind de vremile grele de acasă unii, iar alții în goana norocului numai, au început a veni, câte unul, doi, mai acuma șapte-opt ani, apoi cu zecile, apoi cu sutele și cu miile, până când acuma nu este oraș în America de oarecare însemnată în care nu se găsec mii de români. Dintr-aceștia puținii tare sunt din România, mai mulțisorii din Bucovina, dar numărul cel mai mare e din Transilvania și din Banat.

Orașul Cincinnati. — Orașul Cincinnati e situat în partea de miază-zi a statului Ohio și pe malul drept al râului cu acelaș nume. Depărtarea între Cincinnati și orașul New-York este de 753 de mile și prețul călătoriei între amândouă orașele e dela 13,50 dolari în sus.

Orașul Cincinnati are o populație de aproape 400.000 de locuitori și e unul din cele mai însemnate centre industriale și comerciale ale Statelor-Unite. Cincinnati e, de asemenea, unul din cele mai vechi și mai culte orașe din America și e adesea-ori poreclit Parisul Americii.

Aici se găsesc fabrici mari de săpun, de fier, de mobile, de mașini, de pielărie, de bere, de sticle, de îngrășăminte agricole, de pian, de drojdii, de rachiu, și de diferite băuturi. De asemenea, fiind un punct însemnat pe mai multe linii ferate și chiar sediul unora din companiile de drum de fier, Cincinnati conține mai multe ateliere de construcție ale acestor căi. Astfel orașul adăpostește o mare mulțime de muncitori și trebuința de brațe e totdeauna bine simțită.

Venirea românilor. — Așa fiind situația, e natural că între alții, și românii să fi venit în mare număr ca să se stabilească în acest oraș, unde mijloacele de câștig sunt așa de abundente.

Primul român stabilit în Cincinnati a fost d. Alexandru Candrea, bine-cunoscutul birtaș de la 1940 Central Avenue. D. Candrea e meserias, ardelean de obârșie și a imigrat în America de mai bine de 20 de ani. Aci a lucrat la meșteșugul său până prin anul 1904, când au început românii să curgă, în mare număr, în Statele-Unite. Aceia a fost în timpul primii administrațiuni a lui Roosevelt, cel mai propășitorii ani pe cari America i-a cunoscut vre-o dată.

Dintre acești imigranți românii mulți veneau la Cincinnati, aducând de acasă numele și adresa d-lui Candrea, la care se îndreptau ca la un părinte. D-sa făcea toate ca să le ușureze calea și, în curând, când numărul lor se înmulțise, d-sa a și deschis un salon românesc, cel dintăi în Cincinnati, pe care îl ține și astăzi și care e locul central de întâlnire al românilor de aci.

Starea de acum. — Acuma numărul românilor în oraș se ridică la mai multe mii; centrul coloniei e tot pe Central Avenue, lângă podul Mohawk. Acolo se află salonul Candrea, restaurantul d-lui Ioan Iancu, co-fondator al societății „Dacia Română”, restaurantul d-lui Ioan Tomuța, cismarul român; mai la vale salonul d-lui Efta Radu și altele.

Peste podul Mohawk, pe Mc-Micken Avenue, se află salonul d-lui Iovan Georgeu. Imprejurimile acestor localități, de toate laturile, sunt presărate cu mulțime de așa-zise „borturi”, adică locuri unde se găduiesc românii.

Banca Mohawk. — Pe Central Avenue, tocmai vis-a-vis de podul Mohawk, se află vestita bancă „The Mohawk Bank”, organizată de cunoscutul avocat d. Alexandru Landesco. Ea este o bancă pe acțiuni, cu un capital deplin vărsat de 50.000 dolari și cu un activ de aproape 300.000 dolari, adică un milion și jumătate de coroane.

Aceasta e siagura bancă română incorporată de Stat în America și e sub supravegherea directă a Statului Ohio. Între directorii băncii se află d. Harry W. Maescher, președintele, care e director și al Camerei de comerț al orașului; fostul judecător d. Edward J. Dempsey, care a fost primar al orașului Cincinnati în anii 1906 și 1907; d. Alexandru Landesco, avocat, care a funcționat ca secretar Mayor al orașului în acei ani, d. Lester Rothschild, avocat Alfred K. Nippert, d. fabricant Krank Oker și d. comerciant William Fehr, toți capitaliști, oameni de afaceri și de mare vază în oraș.

În această bancă toți românii din Cincinnati și din locurile apropiate își implinesc toate afacerile în limba română, ca acasă; aci ei vin cu toții după tot felul de sfaturi și îndrumări folositoare, care cu drag li se dau ori și când. Aici își depun banii spre păstrare, își procură bilete de vapor și pe aci trimit banii lor afară la ai lor; aici își fac toate documentele legale și plenipotențele, și așa mai departe.

În această bancă se pot trimite bani spre depunere și din alte orașe. Bani se trimit prin mandat postal sau money order la noi și noi îndată trimetem libelul îndărăt. Cu acest libel vă puteți duce în orice bancă din America și vă veți scoate banii.

Societăți. — Societățile românești din Cincinnati sunt societatea de ajutor „Dacia Română” și societatea de ajutor și cultură „Tinerimea Română”.

Societatea „Dacia Română” a fost organizată în anul 1906 prin munca și energia mai multor dintre fruntașii locali, mai ales d. Candrea, moșul Aurel Crăciun, actualmente secretar general al Uniunii societăților române de ajutor din Cleveland, d. Ioan Iancu și alții.

Din ziua organizării până astăzi, societatea a făcut frumoși pași înainte; a adunat un fond frumos și a venit în ajutorul mai multor compatrioți; a dat mai multe petreceri cu mare succes. La sfîntirea drapelului, în anul 1908, a avut ca naș al steagului american pe repozatul Colonel Leopold Markbreit, pe atunci mayor al orașului.

Societatea „Tinerimea Română” s'a înființat în 1909. D-nul Arteme Bota, unul din fondatorii societății, într-o scrisoare adresată foii „Lumea Liberă”, zice următoarele:

„Ziua de 20 Mai, anul 1909, a fost una din cele mai strălucite zile pentru tineretul român din Cincinnati. Văzând patru tineri români starea nefericită în care se afla tinerimea, umblând pe

„străzila orașului fără nici un rost, s'au întrunit ei patru, adică Arteme Bota, Simion Giurgeca, Nicolae Giurgeca și Victor Mihălescu și au tipărit și lansat un manifest prin care au convocat pe tinerii români, de la vârsta de 15 până la 26 de ani la o adunare populară, pentru ziua de 30 Mai, în sala d-lui salonier Efta Radu. Adunarea a și avut loc, un număr frumos de tineri fiind prezenți. După ce vorbiră d-nii Simion Giurgeca, Arteme Bota, Nicolae Giurgeca și Victor Mihălescu, tinerii prezenți s'au organizat într-o societate de ajutor și cultură, sub numele „Tinerimea Română”, la care s'au și înscris 20 de membri.

S'au ales următorii funcționari: d. Simion Giurgeca, președinte; S. Jehelean, vice-președinte; Nicolae Giurgeca, secretar; Arteme Bota, casier; Ioan Vucici și Efta Cojeiu, controlori; secretar financiar, Victor Mihălescu.

La adunarea viitoare s'au adoptat statutele prin care s'a stabilit beneficiul, în caz de boală, de 5 dolari pe săptămână. Sedințele au loc de două ori pe lună, în Vinerea 1-ia și a 3-a sedințele generale au loc în 30 Mai și în 30 Noiembrie.

Societatea a dat mai multe baluri și petreceri cu cel mai mare succes și se bucură acuma de un fond de 258,73 dolari în numerar și pe lângă aceasta, de o avere în valoare de 196,55 dolari.

Biserici. — Între românii din Cincinnati se află un număr de religioși baptiști, sau așa-zisi „pocăiți”. Ei sunt oameni foarte cinstiți și așezați și cu frica de Dumnezeu în sân. Ei nici nu bneau, nici nu fumează și se păzesc de vorbe rele și sudălmii; așa că, prin trăiul lor curat, și-au câștigat admirația chiar a tuturor vecinilor, de orice religioși sau naționalitate.

De mai mulți ani conducătorii lor, între cari mai ales frații Sălăgeanu și pastorul lor, d. Rista Igrisan, au avut dorința să-și menție un lăcaș sfânt al lor propriu, unde să se roage lui Dumnezeu în limba română. În anul 1910, cu ajutorul Baptiștilor americani, și-au văzut visul împlinit. Acuma, pe strada Dayton, lângă strada Whiteman, se vede frumoasa biserică a baptiștilor români, „the First Roumanian Baptist Church of America”, cea dintăi biserică română din Cincinnati și cea dintăi biserică română baptistă din America al cărei pastor e d. Rista Igrisan și care are peste o sută de membri și mai multe sute de credincioși.

Românii greco-ortodoxi și cei greco-catolici, cu toată dorința poporului și necesitatea sufletească în care se află, până acuma încă nu au biserică lor, cu toate că s'au făcut câteva încercări zadarnice de a se organiza o parohie. Se speră, însă că în curând și aceasta se va împlini.

Mărginașii. — Pe lângă colonia din orașul Cincinnati se mai găsesc și câteva colonii mai mici în orașele mărginașe, ca Reading, unde 's mai mulți bucovineni, Winton Place și Carthage unde 's mai mulți din Bistrița Năsăud, Newport, Ky., unde 's mai mulți din comitatul Solnoc Dobăcăi, și așa mai departe.

Despre acesta vom mai reveni.

PRIN VALEA TELEAJENULUI

SUZANA ȘI CHEIA

De vre-o câți-va ani încoace, luarea aminte a iubitorilor de grandioase frumuseți pitorești este atrasă, cu încredere din ce în ce mai puternică, de

Munți gigatici se învâlmășesc unii peste alții până în slavă, pe când codrii negrii de fag, poienele pururea înflorite și apele cristaline, cari cad din toate încheieturile munților, preschimbă natura într'un Paradis. Și pe măsură ce caleașca, cu fermecătorii zurgălăi ai celor patru cai înaintași, se adâncește spre hotar, culmi

ță în față cu cele mai vestite colțuri pitorești ale Tyrolului și Elveției.

Din pricina climei statornice și răcoroase a acestor regiuni, — a bine cuvântatei altitudinii la care se află Suzana și Cheia (800 m. de la nivelul mării), a minunatelor băi reci din Telajen, a aerului ozonat, și a superbelor masive de la Cheia, — de mulți ani, foarte multe și distinse familii, iubitoare de liniște și de aer înalt, se stabilesc, în timpul verei, fie în mănăstirea de maici Suzana, fie în cătunul Cheia.

Din nenorocire, însă, nefiind nici hoteluri, nici restaurante în aceste localități, confortul lipsea în mare măsură.

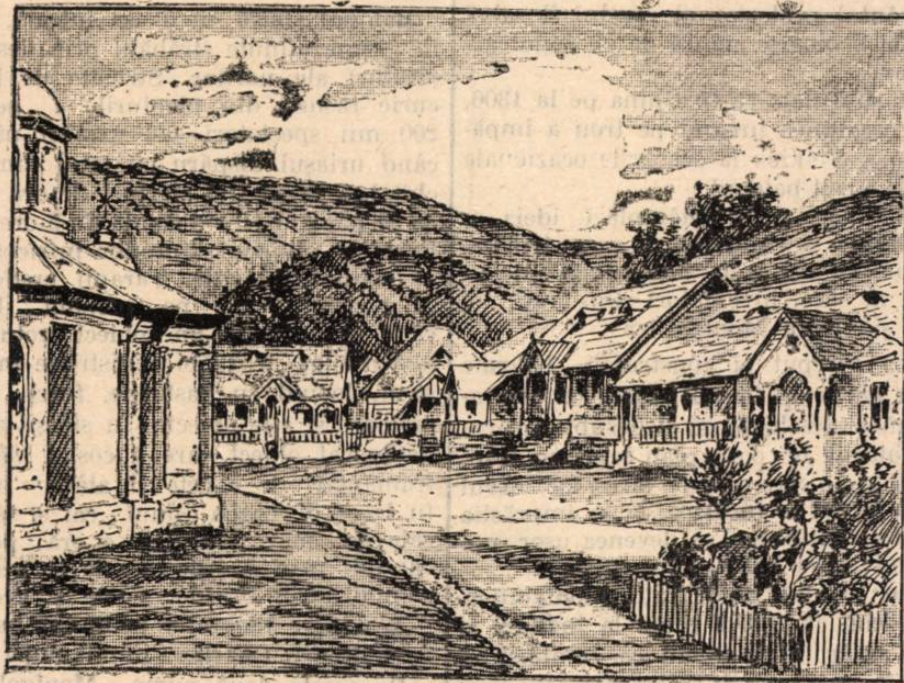
În scopul înlăturării acestor neajunsuri, s'a fundat de curând în Ploiești o societate cooperativă, intitulată „Valea Teleajenului”.

Grație acestei societăți, pentru sezonul acestei veri, s'a amenajat un frumuseț număr de locuințe, curate și eficiente, la Cheia, pentru vilegiatură; iar până la 1 Septembrie va funcționa în localitate un bun restaurant, pus sub privigherea societății.

Aprovizionarea vilegiatorilor se va face în mod mai lesnicios; transporturile de la Văleni la Cheia vor fi, iarăși mai regulate și mai puțin costisitoare ca în trecut.

Astfel, Suzana și Cheia se vor ridica, cu pași repezi, din izolarea lor de până azi, iar vilegiatorii, călătorii și turiștii au și început a se îngrămădi, în valuri tumultuoase, spre Bratocea.

Am ținut să dau, prin „Ziarul Călătoriilor”, aceste amănunte, de oare ce ele sunt menite să intereseze pe

Monastirea Suzana

regiunile carpatine din Valea Teleajenului, jud. Prahova, și în deosebi de solitarele ei mănăstiri și locuri de vilegiatură Suzana și Cheia. Astfel, o mulțime de excursiuni, — organizate în București, Ploiești și în alte puncte ale țării, — s'a înțreprins pe Valea Teleajenului.

Și toți aceia cari au vizitat, pentru întâia oară, aceste locuri au rămas adânc impresionați de măreția lor.

În adevăr, încă de la Vălenii de Munte privești uimitoare, din ce în ce mai falnice și mai subjugătoare, se desfășură, la fiecare pas, înaintea călătorului.

Pitoreștile sate muntenesti, — Homoricii, Isvoarele și Mănești, — a căror populație se ridică la peste 7000 locuitori, dau prin rusticitatea și gospodăria lor neîntrecută, o notă cu totul originală acestor înalte țărîmuri carpatine. De la Mănești înainte, splendorile naturii se îngrămădesc în proporții covârșitoare.

Din „Gura Plaiului” se deschide adevărate vale a Teleajenului, pe când jos, la adâncimi amețitoare, cătunul „Plăețul” și, mai înapoi, satele din Teleajen, se desvăluiesc ca într'un miraj.

Văzduhul începe să se întunece.

pleșuve, creștete ascuțite și colți din ce în ce mai uriași strâng, ca într'o fortăreață ciclopidă, fundăturile văilor.

Munții Bratocci

Urmând convingerea unui bun cunosător al Alpilor, pozițiunile de la Suzana până la Bratocea, pot sta fa-

toți cei suferinzi, ca și pe toți aceia cari țin să cunoască, mai de aproape, splendorile României.

Din nenorocire, însă, aceste impresii și note fugare sunt neîndestulătoare pentru aceia cari vor să se stabilească în aceste regiuni, sau să le viziteze în cursul acestei veri.

Pentru acoperirea acestui neajuns, doritorii se pot adresa la mănăstirea Suzana, (jud. Prahova), care, în mod cu totul dezinteresat, va da orice deslușiri cititorilor noștri.

Const. Naum-Cociu

AVIAȚIUNEA

Primele încercări ale aviației

Chestiunea aviației făcând obiectul discuției și experiențelor internaționale, credem că va fi interesant a arăta cititorilor noștri primele faze prin care a trecut aviația; această importantă descriere se datorește penei eminentului esperantist german d. Otto Emmert, al cărei original e scris în limba esperanto pentru a fi citită de toate popoarele; traducerea ei în românește e făcută după originalul ei apărut în revista esperantistă *Danubo*, ce apare în București și e datorită d-lui Miluță Simion.

Iată articolul d-lui Emmert:

„Dacă aș fi o păsărică!“ Această dorință se trage ca un fir roșu prin poezia sentimentală a tuturor popoarelor moderne.

Primele încercări făcute pentru a imita zborul păsărilor se raportează la tehnica zborului lor și s-au construit mașini, cărora li s-au aplicat aripi cu pene naturale. Toate aceste aparate nu meritașă numele de „mașină de zburat“, căci nu se putea zbura cu ele: cele mai multe, care s-au realizat, se reduceau numai la o aterizare de pe un loc înalt, pe un șes.

Toate încercările nu reușeau din cauza unei slabe forțe în mușchii omului, forță insuficientă a putea întrece greutatea corpului fără un sprijin puternic, chiar într-un timp relativ scurt.

Prin anul 1680 jesuitul Lana, prezintă un aparat, făcut din tablă subțirică de aramă, golit de aer, cu pompă.

Mașina avea denumirea de *barcă zburaătoare*; dar modul după care Lana și-a închipuit a-și întrebuința aparatul său, ne arată că avu o părere greșită despre puterea călcării aerului.

Deși ideea de a crea un corp mai ușor de cât aerul, nu era lipsită de temei, totuși prima experiență nu reuși, prabă că *barca zburaătoare* nu merita acel nume.

Acel aparat însă născu ideea, pe care s'a bazat invențiunea aerostatului.

În anul 1709 fizicianul portugez Don Guzman în prezența regelui Ioan V încercă un zbor cu un aparat făcut dintr'o împletitură de lemn, și lipit pe partea din afară cu hârtie, sub care se făcea foc. Mașina însă, fu împinsă către cornișa palatului regal, se defectă și căzu la pământ, așa de liniștit, că îndrăznețul aeronaut nu se răni.

A doua încercare o împiedică închinăția, care închise pe *vrăjitor* și numai cuvântul protector al regelui îl salvă de la o moarte sigură de pe rugul arzător.

E știut deja că în China pe la 1306, cu ocaziunea urcării pe tron a împăratului Fo-kien la serbările ocazionale nu a lipsit balonul.

Cu toate aceste întâmplări, ideea adevărată a realizării, de a construi baloane se datorește indiscutabil francezilor, ai cărei inventori sunt frații Telesif și Stefan Montgolfier.

La început ei construiau baloane din hârtie în forma cartuşelor care aveau o deschizătură dedesubt sub care atârna un corp plan legat cu frânghii și pe care corp se făcea foc. Aerul din balon se încălzea, și se împrăștiă în tot spațiul așa că devenea ușor, punând astfel balonul în mișcare.

În primul rând frații Montgolfier, credeau că *fumul* ajuta la înălțare și de aceea întrebuințau ca combustibil lână și pae uscate, elemente care produceau fumul cel mai puternic; însă curând se convinse că înălțarea era produsă de diferența greutatei aerului dinăuntru și din afară a balonului.

Aceste baloane înălțate cu aer comprimat se numeau *Montgolfiere* după numele inventatorilor lor.

Primul Montgolfier zbură la 4 Iunie 1783 și era făcut din pânză, având diametru de 12 metri. Se înălță timp de 10 minute până la o înălțime de 800 metri, dar căzu curând la o depărtare de trei sferturi mile de la locul de zbor.

Îndată după această încercare, care pătrunse ca fulgerul în întreaga Franță, se fondă o asociație, care-și luă asupra-și elaborarea unei noi invențiuni. Se adună peste zece mii lei de la persoane private, iar frații Robert primi însărcinarea de a construi un nou balon.

Renumitul fizician profesorul Charles, fu ales conducătorul acestei noi întreprinderi. Detaliile construcției balonului erau cunoscute, însă frații Montgolfier, nu voi să divulge gazele ce le întrebuințau, astfel că Charles, fu silit de împrejurări a întrebuința un alt gaz, hidrogenul.

În cursul nopții de 27 (28) August 1783, balonul fiind umplut pe trei sferturi, a fost transportat pe Câmpul de exerciții militare.

Detășamente de soldați și purtători

de torte îl întovărășeau pe stradele Parisului; spectacolul fu atât de curios și misterios în cât lucrătorii ce întâlneau acest cortegi, înghinunțându-l presupunând că e o procesiune religioasă secretă.

Nu mai pe la orele 5 seara după ce se sfârși de umplut balonul, se auziră bubuituri de tunuri ce răsunau de pe o canonică, anunțând începutul sborului.

Balonul zbură cu o așa iuteală, că în puține minute străbătu prin dese straturi ale norilor. Strigăte de bucurie răsună din piepturile a peste 200 mii spectatori ce-l urmăriră până când uriașul dispăru cu totul din ochii lor. După trei sferturi de oră căzu la pământ la o distanță de 5 ore de Paris în mijlocul țărănilor înfricoșați ai satului Gonesse. Țărăni credeau că a căzut luna pe pământ. Dar când văzură că e un obiect rotund, nepericulos, se grăbi a distruge monstrul, lovind cu bastoane, furci, treerătoare și alte obiecte. În sfârșit acel nevinovat obiect care a costat atâtea frământări de capete și atâtea bani fu legat de coada unui cal și târât cale de mai bine de o oră peste câmpii, prin brazde, șosele și gropi. câmpii, prin brazde, șosele și gropi.

Aceasta e biografia primului balon cu hidrogen Charlier, numit după numele său.

De aceste două nume „Montgolfier și Charlier“ e strâns legat istoricul balonului.

Indemnați de aceste încercări strălucite, frații Montgolfier începură o nouă încercare și chiar la 19 Septembrie 1783 înălțară un nou balon de pânză, balon ornat luxos și pictat albastru-auriu. Dar acest Montgolfier era bizar prin forma nouă ce i se dase, căci sub el suspenda un sac de pânză, în care se aflau primi voiajori ai aerului: O oaie și o rață!

Majestos el se înălță, foarte sus, dar se coborî peste 10 minute căci se defectă din cauza unei presiuni puternice a vântului, aterisând astfel atât de lin într'o pădurice, că animalele călătoare rămase neatinse.

Aceste încercări norocoase, deschise dorința de a se înălța și oamenii. Curajosul Pilâtre de Rozier, al cărui nume în mod intim e legat cu istoria aerostatiei, ceru regelui Ludovic XVI permisiunea de a zbura cu balonul. Din cauza unui eventual pericol, regele îi interzise aceasta propunându-i să înălțe doi criminali condamnați la moarte. Pilâtre de Rozier se adresă eminentilor curții regale, unde găsi valorosul sprijin al marchizului D'Arlande, care chiar el fu gata a se expune unui zbor.

Permisiunea de data asta fu acordată și la 21 Octombrie 1783 pentru prima oară se înălță oameni de la castelul

„La Murette“ lângă Paris. Splendid ornat, balonul avea forma unui ou și de el era suspendată o galerie în care se aflau aeronauții. Cu toată tăria vântului, balonul se înălță vertiginos și voiajorii aerului se înălțau agitănd pălăriile către publicul asistent ce trecea de 100 mii.

Când balonul urmă cursul fluviului „Sena“ sbură peste turnurile clădirilor „Notre Dame și Hotelul Invalidilor“, focul de sub balon se stinse, astfel că balonul aterisă după o călătorie prin aer de 15 minute, parcurgând o milă jumătate dela „Meuette“. D'Arland iute înclecă pe un cal și se îndreptă către mulțimea spectatorilor. Balonul fu împachetat, urcat pe un vehicul și transportat în oraș, unde-l însoți curagiosul Pilâtre de Rozier.

După puțin timp Parisienii avură din nou prilejul a asista la un nou spectacol admirabil de aeronautică; călătoria fu întreprinsă de Charles și Robert cu un balon hidrogen. Acel nou voiaj se înțelege, nu a fost așa de riscat ca primul. Genialul Charles timp de o lună descoperi toate accesoriile necesare, ca clapa, gondola cu rețea, ancora, balastul precum și stofă acoperită cu gumă elastică, întrebuintând chiar și barometru pentru a arăta înălțimile atinse, obiecte care și astăzi sunt încă întrebuintate. La 1 Decembrie a avut loc sborul în asistența unui public numeros, ce întrecea jumătate din populațiunea Parisului. Din nou regele interzise sborul, apoi urmă, cereri, audiențe, plângeri și în sfârșit se auzi o detunătură, era semnalul. Balonul fu deslegat și cu o liniște maiestuoasă se înălță plutind prin aer. Aeronauții se ridicară până la o înălțime de 500-600 metri și aterizară la o distanță de 9 ore de Paris pe câmpia „Nesle“. Robert, fu cel dintâi care eși din gondolă și astfel balonul fiind ușurat cu 70 kilograme, din nou își reluă sborul înălțându-se cu o extremă repeziciune ridicând cu el pe Charles până la o înălțime de trei mii metri, dar mulțumită lui Dumnezeu aterisă după 15 minute.

O călătorie foarte interesantă pe care nu ne e permis a o uita, a fost aceea a lui Blanchard cu un tânăr american, de la Dover la Calais, la 7 Ianuarie 1785. Acțiunea reuși perfect și aeronauții aterisară după 2 ore la o distanță de 32 minute în pădurea „Guhnes“ lângă Calais. Călătoria nu fu însă fără pericole așa că aeronauții sburând peste mare, au fost siliți să arunce totul, bastoane, cărți, alimentele a-provizionate, îmbrăcăminte și ancora. Se decisese chiar de a tăia gondola, dacă puterea gazului nu i-ar putea transporta peste mare. Cu ajutorul lui Dumnezeu nu s'a simțit nevoie de

aceasta și au aterisat complet sănătoși pe pământul Franței.

Bravii aeronauți au fost recompensați cu sume enorme, ridicându-li-se în același timp și un monument pe locul unde au aterisat, fapt care face neuitată memoria lor.

Mănat de ambițiune Pilâtre de Rozier încearcă un atare voiaj din Franța în Anglia. Balonul construit după propriile sale idei combinate cu ceva din Montgolfiere și Charliere, sbură la 13 Iunie 1785 la Calais în niște condițiuni nefavorabile; curând pluti deasupra mării, însă presiunea unui vânt puternic îl aruncă îndărăt spre malul mării.

Prevăzând imposibilitatea de a-și continua voiajul, aeronautul se pregăti a aterisa. Deschise clapele de vânt, dar din nenorocire clapă nu se mai închise și cu o iuteală îngrozitoare balonul căzu la pământ. Amara și cruda ironie a hazardului ocaziona căderea balonului la câțiva pași de locul, unde era înălțată coloana monumentală a fetei lui aer-naut Blanchard.

Pilâtre de Rozier, căzut la pământ muri iar, tânărul lui însoțitor — fizicianul Boulogna — muri după 10 minute. Pilâtre de Rozier, primul om care se înălță în aer fu prima victimă a aviațiunii.

După aceste prime încercări, mai urmă și altele mai mult sau mai puțin fericite, încercări făcute cu ambele sisteme, dar curând se convinse că trebuia a da mai multă preferință Charliereilor cu Montgolfierelor.

Aceste două din urmă, puțin câte puțin au dispărut și de și ori când puteau fi puse în uz; totuși ele nu au putut ajunge la o perfecțiune practică. Astăzi sunt întrebuintate ca obiecte de distracțiunii în timpul serbărilor, etc. Superioritatea Charliereilor, deja după primele încercări reușite, născoci ideea, care astăzi e centrul tuturor încercărilor în aeronautică — ideea de a conduce balonul după plac, cu un mecanism convenabil — și astfel a produce un sbor independent de cursul aerului.

Aviațiunea în Japonia

În ultimii ani aviațiunea a făcut progrese uimitoare în Europa și America, astfel că ziarele aproape zilnic înregistrează noi recorduri; dar în Japonia din păcate, până acum doi ani nu văzurăm nici un aeroplan sburând prin aer; ceia ce văzurăm însă, erau fotografii, cărți poștale ilustrate, ziare, etc. Dar să nu credeți că nouă ne lipsesc cu desăvârșire inventatorii; nu, avem, avem chiar prea mulți; totuși nici unul dintre inventatorii noștri nu au putut până astăzi să-și încoroneze cu succes munca lor din cauza lipsei de motoare. Motorul, în Japonia e foarte

greu de procurat din cauza costului prea exagerat; astfel, că pune în imposibilitate pe inventatori — cari mai adesea sunt săraci — a și-le putea procura; cei bogati de obicei nu prea sunt darnici astfel că ei nu voiesc a arunca bani vreunui inventator de al cărui rezultat nu sunt siguri.

Dar din fericire statul a numit o comisiune compusă din ofițeri din armată, marină și profesori universitari, pentru a studia aviațiunea; mai mult încă, statul a trimis în Europa pentru studii pe căpitani Tokugaia și Hino. Căpitanul Tokugaia studiază aviațiunea în Franța pe când căpitanul Hino, făcând studii în Germania; ambii s'au refors în patrie anul trecut pe la sfârșitul lui Octombrie și aduse cu ei un biplan Farman și un monoplan Glade.

Când montarea aeroplanelor fu gata, ambii aeronauți începură prin Decembrie trecut primele încercări pe câmpul de exerciții Jojogi; încercarea fu încununată de succes, satisfăcând astfel curiozitatea asistenței de a vedea un nou mijloc al călătoriei prin aer, dorit cu atâta aviditate de atâtea vreme; dar sborurile nu puteau dura mult timp și nici nu se puteau ridica la înălțimi mari, de oarece în timpul cât au durat încercările bătea un vânt rece și puternic.

Comitetul dobândi un nou câmp de exerciții în întindere de peste 800 mii m. p. în apropierea Tokorozaia-ului unde au construit un hangar și un observator meteorologic cu instalațiuni complete, fiind aprovizionate chiar și cu diferite instrumente de înregistrare în afară de aparatele obicinuite.

Când nivelarea câmpului fu terminată și sosi cele două aeroplan — un monoplan Blériot și un biplan Wright, începu încercări în Aprilie care durară timp de două săptămâni. Se înțelege că aviatorii erau tot cei doi căpitani Tokugaia și Hino, care mai câștigă în același timp încă trei ofițeri ca elevi, care în scurt timp promit a deveni buni aviatori.

De această dată succesul fu complet. Se făcură sboruri care durară mai mult de o oră, atingând înălțimi de peste 400 metri, de unde elevii care-i însoțeau câte unul la fiecare sbor, reuși să ia note și să fotografieze. Fu foarte emoționant momentul, când căpitanul Hino după un sbor timp de 40 minute ajuns la o înălțime de peste 200 metri încetă de a mai funcționa una din helicele biplanului Wright; însă îndemănatul aviator se întinse foarte liniștit, și ușor examină mașina la care constată că unul din cele patru cilindre era rupt.

Dorim din toată inima — zice autorul acestui articol — ca numărul aviatorilor să se înmulțească cât mai mult și aeroplanele inventate de tine-

rii japonezi să-și facă drumul; cât mai curând prin aerul luminat cu atâta claritate de razele soarelui.

Trad. din „Japona Esperantisto“
de **Miluța Simion**

O PRIVELIȘTE INGROZITOARE

Intr'un număr trecut al «Ziarului Calătoriilor» s'a vorbit de d-ra Smitson, amica fiarelor, care spunea că «se găsesc lei și tigri nedemni, dar cea mai mare parte din ei sunt onestți, amabili și sincer afectuoși». Iată o nouă probă, pe care o citesc într'un ziar american, cu privire la fiarele sălbatice:

«De curând, proprietarul unei ferme din Transvaal plecase la preumblare, pe marginea pădurei, însoțit de femeia și copilul său. El luase cu dânsul o pușcă pentru vânat vre-o pasăre dacă cazul s'ar fi prezentat. De-odată luă însă seamă că copilul lui lipsește. Un fior rece îi trecu prin tot corpul. Își crezu copilul rătăcit prin pădure unde mișunau o mulțime de fiare sălbatice. Ingrozit de spaimă, îl căută cu ochii, când spre marea-i bucurie îl zări într'o poiană culegând flori din fâneață. În urmă se apropie spre a-l da sfatul să nu se depărteze prea mult, când de-o dată rămase în loc ca trăsniț. Copilul său, vesel, mângâia fruntea păroasă a unui leu uriaș. Fiară părea mulțumită de această delicată atențiune. Omul avea pușca încărcată. Trebuia oare să tragă? Îi era teamă și să nu-și atingă copilul și să nu înfurie pe sălbaticul animal. Dar leul înțelegând par'că groaza părintelui, își ridică capul stufos și liniștit, și se depărtă în adâncul pădurei, urmat de o leoaică gigantică, ce stase tolănită prin bălării.

Karl Lange (Tripoli)

Puterea și îndemânarea în Oceania

Pentru a prinde pe pământ sau în apă animalele cari servesc de hrană, omul a născocit unelte, arme foarte variate, a căror întrebuințare cere, fie aplicarea puterii musculare, fie o în-deletnicire de exercițiu sau obicei.

Numai pe insulele cele mai întinse se găsesc populații-vânătoare; așa este și în Australia, care este un adevărat continent. Australianul rătăcește le în-tâmplare, în căutarea vânatului, fără a cugela să creeze o locuință fixă. Mănuște cu ușurință *tonsa haw-kul* precum și *bumerang-ul* o limbă de lemn încovoiat, care asvârlită în aer, cu oare-care îndemânare, se reîntoarce

și cade la picioarele celui care a trimis-o.

Dar caracterul insular al pământurilor oceanelor a dezvoltat mai cu seamă la această populație, aptitudini pentru pescuit. Ei se nutresc mai cu

reia pun un melc, pescuiesc pești foarte mari.

Dese ori, în Samoa de pildă, toți locuitorii orașului intră în mare cu crăci de palmieri în mână, pentru a împinge peștele înainte, și se reîntorc în

Spre a pescui, oceanienii se folosesc de un soi de lănci lungi.

seamă cu pește, și arată o adevărată ingeniozitate pentru a-l prinde.

În multe insule, atât în Salomon cât și în Samoa, indigenii întrebuințează un fel de lănci subțiri, pe care le mănuesc în chip uimitor.

Când au sondat cu privirea marea,

spre coastă, formând ca o dungă viitoare; peștele surprins și închis în acest zid omenesc, oprit, vine și cade pe plajă de unde îl prind cu mare ușurință. Indemânateci la pescuit și la vânat, insularii nu disprețuiesc jocurile de sport cari întrețin îndemâna-

Indigenii fac scrimă cu bastonul.

și au zărit un pește, îl lasă să vină aproape și apoi aruncă arma; vârful rostogolește singur prada și o aduce străpunsă.

Alte dați, cu o undiță în vârful că-

rea și înmlădierea corpului.

Îi vezi făcând scrimă cu bastonul, unii se luptă corp la corp. Sosind la Tangatibu, căpitanul Cook fu de față la două lupte, pe cari le compară cu